

2025-02-12

Handläggare
Anna-Carin Wallin

Telefon: 08- 508 09 014

Till
Norra innerstadens
stadsdelsnämnd

Verksamhetsberättelse VB 2024 för Norra innerstadens stadsdelsnämnd

Förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden godkänner verksamhetsberättelse med bokslut för 2024 med tillhörande bilagor och överlämnar den till kommunstyrelsen.
2. Stadsdelsnämnden begär att ackumulerat resultat om 50,8 mnkr avseende resultatenheterernas fonder överförs till 2025.
3. Nämnden begär ombudgetering av 0,4 mnkr avseende klimatinvesteringar för installation av isolerglas.
4. Paragrafen justeras omedelbart.

**Norra innerstadens
stadsdelsnämnd**

Sankt Eriksgatan 117

08- 508 09 014

08-508 09 000

anna-carin.wallin@stockholm.se

start.stockholm

Innehållsförteckning

Sammanfattande analys.....	5
Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål.....	8
KF:s inriktningsmål: 1. Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden.....	8
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.1 Alla barn och ungdomar ska ges möjlighet till jämlika uppväxtvillkor och trygghet samt en rik fritid.....	11
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.2 Alla barn ska ges likvärdig möjlighet till utveckling och lärande i förskolan och skolan.....	16
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.3 Stockholms stad ska ge stöd och omsorg där behoven är som störst.....	23
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.4 Stockholm ska vara en bra stad att åldras i - med god omsorg och stor trygghet.....	35
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.5 Alla stockholmare ska ha tillgång till ett rikt kultur-, idrotts- och föreningsliv.....	44
KF:s inriktningsmål: 2. Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning.....	49
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.1 Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring.....	50
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.2 Stockholm ska vara en stad där den biologiska mångfalden ökar.....	53
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.3 Stockholm ska vara en stad där framkomligheten ökar och utsläppen minskar.....	56
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.4 Stockholmarens hälsa ska främjas genom ren luft, rent vatten och giftfria miljöer.....	57
KF:s inriktningsmål: 3. Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla.....	59
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.1 Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd.....	63
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.2 I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb.....	67
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.3 I Stockholm ska alla ha rätt till ett bra boende som de har råd med.....	71
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb.....	74

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.5 Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden	82
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.6 Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser	88
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.7 Stockholm ska vara en öppen, jämställd och demokratisk stad som samarbetar internationellt	96
Uppföljning av ekonomi.....	106
Analys av resultaträkning - uppföljning av driftbudget.....	106
Resultatenheter	113
Investeringar.....	113
Försäljningar av anläggningstillgångar	115
Verksamhetsprojekt (driftprojekt).....	115
Ombudgeteringar.....	115
Medel för lokaländamål.....	115
Analys av balansräkning	115
Övrigt	116
Särskilda redovisningar	116
Bedömning av nämndens interna kontroll.....	116
Systematiskt kvalitetsarbete	117
Systematiskt arbetsmiljöarbete.....	123
Checklista för årlig uppföljning	123
Övrigt.....	125

Bilagor

Bilaga 1: Bilaga 1 Sdn09 VB 2024

Bilaga 2: Bilaga 2 Rapport avtal- och verksamhetsuppföljningar 2024 socialtjänstavdelningen Norra innerstaden

Bilaga 3: Bilaga 3 Rapport verksamhetsuppföljningar 2024 äldreomsorgsavdelningen Norra innerstaden

Bilaga 4: Bilaga 4 Samverkansöverenskommelsen uppföljning av åtgärdsplan 2024 Norra innerstaden

Bilaga 5: Bilaga 5 uppföljning trygghetsinvestering Popup park 2024 Norra innerstaden

Bilaga 6: Bilaga 6 Slutrapport Klimatinvestering 2024 Norra innerstaden

Bilaga 7: Bilaga 7 uppföljning klimatinvestering 2024 Norra innerstaden

Bilaga 8: Bilaga 8 GDPR Årsrapport 2024 Norra innerstadens stadsdelsnämnd

Bilaga 9: Bilaga 9 Uppföljning av intern kontroll 2024 Norra innerstaden

Bilaga 10: Bilaga 10 Uppföljning öppen fritidsverksamhet 2024 Norra innerstaden

Bilaga 11: Bilaga 11 Rapport för årlig uppföljning SAM 2024 Norra innerstaden

Bilaga 12: Bilaga 12 Redovisningsformulär KUS Norra innerstaden 2024 - 567

Bilaga 13: Bilaga 13 Redovisningsformulär KUS Norra innerstaden 2024 - 568

Bilaga 14: Nyckeltal 2024 Norra innerstaden

Sammanfattande analys

Norra innerstadens stadsdelsnämnd har under verksamhetsåret 2024 bidragit till att uppfylla kommunfullmäktiges tre inriktningsmål och arbetet har fortgått i enlighet med verksamhetsplan.

Förvaltningen bedömer att femton mål för stadsdelsnämndens verksamhetsområden har uppfyllts helt under året och att ett mål, *Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser*, har delvis uppfyllts. Bedömningen görs utifrån att det underliggande nämndmålet är delvis uppfyllt. Norra innerstadens stadsdelsnämndsområde är på många sätt ett av Stockholms tryggaste områden och resultaten från medborgarundersökningarna visar att stadsdelsnämndsområdet ligger på en konstant hög nivå i trygghetsmätningarna. Årets resultat når dock inte upp till de satta målen, även om det pågår ett systematiskt och långsiktigt arbete med en hög ambition om att öka upplevelsen av trygghet inom stadsdelsnämndsområdet.

Analys av måluppfyllelsen samt en redovisning av den verksamhet som bedrivits under perioden beskrivs under respektive mål för verksamhetsområdet. För indikatorer som inte uppfylls helt och för aktiviteter som inte är genomförda lämnas en kommentar. I det fall det finns resultat uppdelat på kön redovisas detta. De indikatorer som relaterar till individer och kön analyseras om det är en betydande skillnad i utfall mellan könen.

Sammanfattning av nämndens prioriteringar för 2024 utifrån direktiv till samtliga nämnder och bolag

- **Långsiktigt hållbar ekonomi och goda förutsättningar för välfärd**

Konjunkturåterhämtningen är i sikte men den kommer att gå långsammare än vad tidigare analyser har visat. Inflationen är på tydlig tillbakagång, penningpolitiska lättnader både realiserar och förväntas med räntesänkningar på bred front, i Sverige och internationellt. Detta påverkar svensk konjunktur positivt, till en början främst på grund av hushållens konsumtion men successivt även genom ökad export. En allt starkare konjunktur smittar av sig på arbetsmarknaden, men med en viss eftersläpning och effekten genom minskad arbetslöshet kan först ses i slutet av 2025. Resultatet för nämnden ryms väl inom tilldelad budgetram då utfallet jämfört med budget är ett överskott om 74,6 mnkr efter överföring till resultatfonder. Anledningen till överskottet är främst att antalet äldre med behov av äldreomsorg är lägre än den beräkning som gjorts utifrån stadens fördelningsnyckel.

Förvaltningen arbetar för att effektivisera lokalutnyttjandet. Inventering av underhållsbehov samt utomhusmiljö har gjorts på samtliga förskolor inom stadsdelsnämndsområdet. Underhållsbehovet är blandat och många av förskolorna har begränsat med utomhusmiljöer vilket förklaras av att de är inrymda i befintlig bebyggelse. Denna inventering ligger till grund för lokalplaneringen de kommande åren. Det finns en utmaning med minskad efterfrågan på förskola vilket kommer att påverka lokalplaneringen.

Under året har förvaltningen utrett förutsättningarna för att utföra hemtjänst och uttryckning vid larm under dygnets alla timmar. Förvaltningen har beslutat att ta över utförandet när gällande avtal med anlitate underentreprenörer löper ut, vilket de gör under maj respektive augusti 2025.

Förvaltningen har under året startat ett treårigt projekt, ”Trygga anställningar”, med fokus på att öka andelen tillsvidareanställda medarbetare som har en anställning på heltid samt att minska andelen arbetade timmar av timavlönad personal i förhållande till samtliga arbetade timmar. Under året har en kartläggning och genomlysning av anställningar, andel timavlönade, mertid och övertid samt användning av bemanningsföretag genomförts.

Ett prioriterat område under året har varit att implementera riktlinjen för ny chefsstruktur. Utifrån kartläggning och analys av organisationen beslutades att förvaltningen fortsättningsvis kommer att ha följande chefsnivåer: förvaltningschef, avdelningschef, områdeschef, enhetschef, gruppchef. Implementering av de nya chefsnivåerna samt den justerade organisationen har skett etappvis under året, och är vid årets slut till stor del genomförd.

Arbetet med att följa upp och stötta enheter kring avtalstrohet och systemnyttjande har fortskridit. Vid upphandlingar finns fortsatt fokus på sociala krav och att säkerställa affärer med seriösa aktörer. Detta innebär exempelvis att ställa krav på sysselsättningsfrämjande och arbetsrättsliga villkor, och att kontrollera så att leverantörer fullgör sina skyldigheter avseende skatter och sociala avgifter. För att bidra till att nå stadens miljömål ställs miljö- och klimatkrav i upphandlingar där det är möjligt och lämpligt.

Under året har samverkan skett med andra förvaltningar och bolag vid både upphandlingar och uppföljning i syfte att uppnå samordningsvinster, effektivitet och utbyta erfarenheter. Detta sker bland annat genom deltagande i nätverk, arbetsgrupper och gemensamma upphandlingar.

Förvaltningen innehar kategoriägarskap för kategorin bemanningstjänster. Under året har arbetet framförallt skett inom kategoriprofilfasen med aktiviteter så som datainsamling, inköpsmönsteranalys och marknadsanalyser.

- **En levande och hållbar stad**

I stadsdelsnämndsområdets parker och grönområden behöver flera aktiviteter och intressen samsas om utrymmet och det ska det finnas plats för såväl lek och spontanidrott som avkoppling. Samtidigt är det viktigt att parker och grönområdets karaktärsdrag och gröna kulturvärden förvaltas.

Användandet av energi står för en stor del av förvaltningens klimatpåverkan. Under året har klimatinvesteringsmedel använts för att byta ut energikrävande belysning och vitvaror, samverkan har skett bland annat med Micasa vid utbyte av belysning i vård- och omsorgsboendet Kattrumpstullen.

I städer, som utgör livsmiljö för många människor på en begränsad yta, blir det sociala perspektivet i utvecklingen av stadsmiljön viktigt. På en plats som Sergels torg, där tusentals människor passerar dagligen, har de sociala aspekterna extra stor betydelse. När sommaraktiveringen på Sergels torg plockades undan för hösten blev det tydligt vilken effekt aktiveringen hade haft för att skapa en trygg, levande och trivsamt plats. I dess frånvaro blev flera ytor ödsliga och upplevdes som otrygga.

Genom fördelningen av ekonomiskt stöd till ideella föreningar uppmuntras stadsdelsnämndsområdets invånare att, i organiserade former, påverka och engagera sig

ideellt i verksamheter som bedriver ett socialt- eller kulturellt arbete som kompletterar nämndens uppdrag. Förvaltningen tog emot 35 ansökningar om föreningsstöd för 2024 och 1,5 miljoner kronor har fördelats till 22 föreningar.

Förvaltningen deltar i det EU-finansierade projektet Scale Stockholm. Projektets syfte är att bidra till att stadens ambitiösa klimatmål till 2030 nås och att stockholmarnas hälsa förbättras. I Scale Stockholm involverar staden invånare, föreningar och lokala företag för att accelerera klimatomställningen i Stockholm. Under året har förvaltningen deltagit i de två omställningsarenorna ”Innerstaden” (tillsammans med Södermalms och Kungsholmens stadsdelsförvaltningar) samt ”Norra Djurgårdsstaden (tillsammans med exploateringskontoret).

- **Trygg och säker stad som håller samman**

I årets regionala trygghetsmätning uppgav 85 procent att de känner sig trygga om de går ut ensam sent en kväll i området där de bor, vilket är en positiv trend med en ökande andel som känner sig trygga när de rör sig ute kvällstid i området. Förvaltningen arbetar för att öka känslan av trygghet genom bland annat aktivering i parker och på torg.

Förvaltningens arbete med unga i riskzon har skett inom ramen för UTÖN (Ung och trygg på Östermalm och Norrmalm). UTÖN är en del av samverkansöverenskommelsen med Polismyndigheten. Förvaltningen deltar även regelbundet i BOB-rådet (Barn och unga i Organiserad Brottslighet) tillsammans med polisen. Där har polisen lyft att de ser att allt yngre barn och unga är involverade eller riskerar att involveras i grov organiserad brottslighet. I Norra innerstadens stadsdelsnämndsområde finns många skolor och platser där unga samlas även efter skoltid, vilket skulle kunna utgöra en riskfylld miljö för dem.

Genom orosanmälningar från bland annat förskola, skola, hälso- och sjukvården och polisen kan socialtjänsten tidigt uppmärksamma barn och unga i behov av stöd eller skydd. Förvaltningens familjeenhet noterar att antalet anmälningar och inledda utredningar stadigt ökat under flera år.

I syfte att stärka samverkan och det förebyggande arbetet kring barn och unga har förvaltningens familjeenhet fortsatt att erbjuda förskolor och skolor inom stadsdelsnämndsområdet möjligheten till samverkans- och informationsträffar.

Medarbetarnas kunskap om våldets uttryck och särskilt sårbara gruppers utsatthet, till exempel barn och personer över 65 år, är en förutsättning för att uppmärksamma våld och erbjuda stöd. För att stärka arbetet med att identifiera våldsutsatta och våldsutövare under 65 år har förvaltningen tagit fram en gemensam rutin och arbetssätt för att identifiera våldsutsatta och våldsutövare inom våra olika verksamhetsområden.

Synpunkter som kommer in från allmänheten genom tjänsten Tyck-till, medborgarförslag och medborgardialoger av olika slag är viktiga verktyg för att få kunskap om invånarnas behov och för att öka möjligheten till delaktighet till exempel vid utveckling av parker och grönområden. I samband med parkupprustningar genomför förvaltningen medborgardialoger, både med besökare i stort och riktade dialoger till särskilda målgrupper.

Förvaltningen deltar i stadens kraftsamling mot välfärdsbrott genom arbete i

stadsgemensamma arbetsgrupper. I den arbetsgrupp som har arbetat med personlig assistans har riskfaktorer identifierats vid utredning, verkställighet, utbetalning och uppföljning av insatsen personlig assistans. Utöver deltagande i stadsgemensamma arbetsgrupper arbetar förvaltningen med olika åtgärder och kontroller för att förhindra och upptäcka välfärdsbrott, till exempel genom att motverka felaktiga utbetalningar av ekonomiskt bistånd och föreningsstöd.

Förvaltningens krisledning har under året deltagit i den stadsövergripande övningen STADSÖ 24, en lärande övning med fokus på höjd beredskap. Övningen har utvärderats såväl lokalt som stadsövergripande och visat på förbättringsområden att arbeta vidare med.

Förvaltningen ingår, som en av tre utpekade stadsdelsförvaltningar, i Stockholms stads sektorsorganisation för civil beredskap. I uppdraget ingår att vara kontaktpunkt för övriga stadsdelsförvaltningar i innerstaden. Förvaltningen representerar stadsdelsförvaltningarnas perspektiv och den samhällsviktiga verksamhet som bedrivs lokalt. Arbetet med att ta fram sektorsövergripande risk- och sårbarhetsanalyser (SRSA) har påbörjats i sektorerna.

Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål

KF:s inriktningsmål: 1. Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att inriktningsmålet Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden har uppfyllts. Bedömningen grundas på att samtliga fem underliggande verksamhetsområdesmål har uppfyllts. Stadsdelsnämnden har formulerat sju nämndsmål som alla bidrar till att uppfylla kommunfullmäktiges inriktningsmål. Hur nämnden har bidragit till att uppfylla inriktningsmålet redovisas under respektive mål för verksamhetsområdet. Nedan följer i korthet de viktigaste insatserna under året som har bidragit till måluppfyllelse.

Förvaltningens arbete har bidragit till jämlika uppväxtvillkor och en rik fritid bland annat genom de öppna förskolor som bedrivs inom stadsdelsnämndsområdet och genom att förvaltningen erbjudit ett varierat kultur- och fritidsutbud inom de öppna fritidsverksamheterna.

I syfte att nå fler unga och unga som idag inte väljer att söka sig till den öppna fritidsverksamheten har förvaltningen under året erbjudit aktiviteter som till exempel besök på LAVA (Kulturhusets verksamhet för ung kultur) och Forum för levande historia, som ett komplement till verksamheten på ungdomsgårdarna.

Stadsdelsnämnderna tilldelades medel i samband med tertial 1 för att möjliggöra avgiftsfria fritidssysselsättningar under sommaren. Ungdomar bjöds in till att ge förslag på aktiviteter vilket resulterade i bland annat bubbleball, Gröna Lund-besök och höghöjdsbana. Inom

förvaltningens parklekar har medlen använts till ökade öppettider, ökad bemanning, extra teaterföreställningar och inköp av cyklar anpassade till barn med funktionsnedsättning.

Årets förskoleundersökning visar på goda resultat för nämndens förskolor. Resultaten har generellt förbättrats sedan 2023 och det är även ett relativt jämnt resultat mellan förskolorna och i jämförelse med andra stadsdelsförvaltningar.

Genom orosanmälningar från bland annat förskola, skola, hälso-och sjukvården och polisen kan socialtjänsten tidigt uppmärksamma barn och unga i behov av stöd eller skydd. Förvaltningens familjeenhet noterar att antalet anmälningar och inledda utredningar stadigt ökat under flera år. Vid årets slut beräknas det ha inkommit cirka 3 400 stycken orosanmälningar vilket motsvarar en ökning på nästan 15 procent jämfört med 2023. Statistik som visar bakomliggande information till anmälningsstatistiken och eventuella förändringar i trender om vem som anmäler kommer att analyseras vidare under nästkommande år samt även redovisas i Stockholms stads socialtjänstrappport som publiceras under våren 2025.

För att stärka kompetensen i att ge stöd till personer med demens under 65 år har Gärdets gruppbostad blivit Stjärnmärkt av Demenscentrum. Det är Sveriges första gruppbostad för personer under 65 år som har blivit Stjärnmärkt. Effekten för hyresgästerna är exempelvis ett än mer personcentrerat bemötande och en lugnare boendemiljö.

Förvaltningen arbetar systematiskt med omställningen till en God och nära vård och omsorg. Ett fokusområde för året har varit att påbörja implementeringen av stadens nya handlingsplan för omställningsarbetet. Förvaltningen har följt den handlingsplan som staden tagit fram, bland annat genom att genomföra en kartläggning av förvaltningens befintliga samverkansforum med regionen. Under året har förvaltningen drivit nio utvecklings- och innovationsprojekt, som finansieras av regeringens öronmärkta stimulansmedel. Flera av projekten har inkluderat samverkan med regionen. Projekten har drivits inom förskoleavdelningen, socialtjänstavdelningen och äldreomsorgsavdelningen. Vidare har kunskapshöjning om omställningsarbetet genomförts, där en inspirationseftermiddag för alla chefer och rektorer inom berörda avdelningar har anordnats. Eftermiddagen innehöll ett nationellt perspektiv som lyftes av regeringens ansvariga utredare, som ledde utredningen till det nationella omställningsarbete som nu pågår.

Arbetet med att ställa om till en långsiktigt hållbar socialtjänst har fortgått under året. Den nya socialtjänstlagen som väntas träda i kraft under 2025 kommer att innebära ett ökat fokus på en förebyggande och lättillgänglig socialtjänst. För att genomföra de förändringar som krävs för att nå lagstiftningens intentioner har en kartläggning av insatser och stöd genomförts under hösten. Kartläggningen är en del i förberedelserna inför att, med stöd av ny lagstiftning, kunna erbjuda insatser utan individuell behovsprövning.

Tillsammans med andra aktörer har arbetet med att utveckla utbudet av riktade insatser som syftar till att förebygga ofrivillig ensamhet bland personer över 65 år fortsatt. Som exempel genomförs aktiviteten "Bibliotekarien rekommenderar" på Rioträffen i samarbete med kulturförvaltningen. I september genomfördes en hälsovecka tillsammans med äldreförvaltningen och idrottsförvaltningen. Förutom aktiviteter på träffpunkternas lokaler anordnar hälsofrämjandeenheterna även aktiviteter på andra platser än de egna lokalerna,

under året har besök arrangerats till bland annat Astrid Lindgrens våning och Judiska muséet.

I syfte att stärka äldre personers inflytande över sin egen insats har ramtid inom hemtjänsten varit ett prioriterat område. Biståndsbedömningen för äldre och hemtjänsten i egen regi har under året arbetat tillsammans i ett projekt som haft tre huvudområden; den enskildes perspektiv och önskemål ska vara tydligt när beställningar och genomförandeplaner skrivs, utveckling av uppföljning av insatser genom exempelvis gemensamma hembesök av hemtjänstmedarbetare och biståndshandläggare, samt utveckla tydliga och enhetliga kommunikationskanaler mellan hemtjänst, biståndsbedömning för äldre och den enskilde. Förvaltningen har under året även infört schemaläggningssystemet Schemas inom samtliga enheter i hemtjänst egen regi och arbetar nu med en mer effektiv schemaplanering utifrån ramtid. .

I stadsdelsnämndsområdets parker och grönområden behöver aktiviteter och intressen samsas om utrymmet och det ska det finnas plats för såväl lek och spontanidrott som avkoppling, och samtidigt är det viktigt att parker och grönområdets karaktärsdrag och gröna kulturvärden förvaltas. För att möta behovet av attraktiva, trygga och tillgängliga lekmiljöer i Norra innerstaden, har flera upprustningar av lekplatser pågått under året, bland annat Vasaparken lekplats. Första etappen av den nya lekmiljön invigdes i mitten av december och resterande etapper är planerade att påbörjas under 2025. Den andra etappen av upprustningen av Tessinparkens lekplats, som är en hyllning till funktionalismen och Stockholmsutställningen 1930, färdigställdes enligt plan och en mycket välbesökt invigning hölls i parken veckan före midsommar. Arbetet med den sista etappen av Tessinparkens lekplats, med temat Nationalstadsparken, påbörjades under hösten.

Till följd av en utdragen upphandlingsprocess har produktionsstart för Kaknäs temalekplats på Djurgården förskjutits och de planerade markarbetena har inte genomförts under året. Programarbetet för upprustningen av parkerna Solvändan och Lilla Solvändan i Vasastaden har pågått där förslag på sammanslagning av parkerna tagits fram. Förslaget är framtaget i samarbete med trafikkontoret som utrett trafiksituationen i området. Förslaget har presenterats för Skönhetsrådet som ställer sig positivt till det som redovisats. Under året har förslaget presenterats för allmänheten som fått lämna synpunkter. Förvaltningen har även haft en dialog med en intilliggande förskola där barnen fått tycka till om framtaget förslag till ny utformning av Solvändans lekplats.

I städer, som utgör livsmiljö för många människor på en begränsad yta, blir det sociala perspektivet i utvecklingen av stadsmiljön viktigt. Genom satsningar på platsaktivering skapas miljöer som bidrar till ett attraktivt och tryggt Stockholm samt ett inkluderande och tolerant samhälle. På en plats som Sergels torg, där tusentals människor passerar dagligen, har de sociala aspekterna extra stor betydelse. När sommaraktiveringen på Sergels torg plockades undan för hösten blev det tydligt vilken effekt aktiveringen hade haft för att skapa en trygg, levande och trivsamt plats. I dess frånvaro blev flera ytor ödsliga och upplevdes som otrygga. Aktörer på platsen noterade att otrygghetsskapande häng blev alltmer vanlig förekommande. För att bryta den negativa utvecklingen och återfå en trygg, trivsamt och levande torgmiljö mobiliserades snabbt insatser genom den befintliga platsamverkan. Ökad personell närvaro, dialog med lokala näringsidkare, insatser för att omgestalta otrygga och ödsliga ytor samt

höstlovsaktiviteter gav gott resultat.

Genom fördelningen av ekonomiskt stöd till ideella föreningar uppmuntras stadsdelsnämndsområdets invånare att, i organiserade former, påverka och engagera sig ideellt i verksamheter som bedriver ett socialt- eller kulturellt arbete som kompletterar nämndens uppdrag. Förvaltningen tog emot 35 ansökningar om föreningsstöd för 2024 och 1,5 miljoner kronor har fördelats till 22 föreningar. Fördelningen har gjorts utifrån föreningsstödet bedömningsgrunder och en relativt jämn fördelning av medel till barn, unga och äldre har eftersträvat. Föreningsstöd har bland annat fördelats till Adolf Fredriks scoutkår, Drömstort förening, Norrtulls SK, Dansträffen, PRO- och SPF-föreningar, Frihamnens Kulturförening, Föreningen Folkkulturcentrum och Stora Skuggans 4H-gård. Redovisning av genomförd verksamhet hanteras på nämnd i februari 2025.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.1 Alla barn och ungdomar ska ges möjlighet till jämlika uppväxtvillkor och trygghet samt en rik fritid

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppnåtts under året.

Öppna förskolor

Öppna förskolorna har stort fokus på att stimulera och utveckla barnens språk genom ett medvetet och genomtänkt arbetssätt med sångsamlingar, rim och ramsor och lästunder. I ett språkförstärkande syfte används även tecken och rörelser som stöd under sångstunderna. Pedagogernas språkutvecklande förhållningssätt gör att de är goda språkliga förebilder både för barn och vuxna som besöker öppna förskolan, vilket bidrar till inspiration och viktiga samtal om barns språkutveckling och det talade språket.

Under året har en ny öppen förskola startats, Grev Ture, och ersatt öppna förskolan som tidigare bedrevs på Gustav Adolfsparkens parklek. Den nya öppna förskolan kan erbjuda större och för ändamålet bättre lokaler samt utökade öppettider, vilket resulterade i fler besökare.

Samverkan med biblioteket har fortsatt under året, bland annat genom satsningen *Läs tillsammans*, som är en pekboksklubb där bibliotekarierna besöker verksamheten. Under besöken läser bibliotekarierna för barnen, presenterar nya barnböcker och uppmuntrar högläsning från tidig ålder. Bibliotekariens dialog med föräldrar handlar även om språkutveckling och föräldraskap. Samarbetet med biblioteket har bland annat resulterat i att öppna förskolan fått en ökad variation av barnlitteratur anpassade för barnens ålder och i att pedagogerna har fått hjälp med specifik litteratur utifrån identifierade behov.

Alla barn i centrum (ABC) 0-2 år är ett generellt föräldrastödprogram för föräldrar till yngre barn som erbjuds på flera av de öppna förskolorna. Efterfrågan har varit stor under året och grupperna har varit fullsatta. Varje träff har haft olika teman kopplat till föräldraskapet, till exempel att uppmärksamma och sätta ord på små barns känslor och att förebygga och hantera

utmanande situationer. Under kursen har deltagarna försetts med användbart material och vägledning i vart de kan vända sig i olika frågor. ABC-grupperna har engagerat deltagarna och har varit väldigt uppskattade av både familjer och medarbetare. Medarbetarna har upplevt utbildningsmaterialet och upplägget som både nyttigt och tydligt och ett stöd i hur de kan samtala med familjer om bland annat svåra situationer. ABC-grupperna är ett förebyggande preventivt arbete som avdramatiserar att kunna söka hjälp och stöttning. Läs vidare under mål 1.3.

Under hösten har en HBTQI+ diplomering genomförts på några av nämndens öppna förskolor i syfte att öppna förskolan ska bli en än mer inkluderande verksamhet.

Arbetet med familjecentralen har under året utvecklats och förstärkts. Familjerådgivarna har besökt öppna förskolan och vårdnadshavarna har fått tillfälle att ställa frågor.

Parklek

Under året har förvaltningen tagit fram en parkleksplan. Parkleksplanen beskriver status och skick på parkleksbyggnaderna samt deras behov av renovering och utveckling. Parkleksplanen bygger på stadens parkleksstrategi, där ett stort fokusområde är tillgänglighetanpassning.

Tessinparkens lekplats återinvigdes i juni efter renoveringen och har haft många besökare. Vasaparkens lekplats har varit stängd under stora delar av året på grund av renovering. Trots att den största ytan av lekplats har varit avstängd, så är det många besökare i parkleken som har haft möjlighet att låna material och leksaker samt tagit del av parklekens utbud av aktiviteter. För att kunna erbjuda meningsfull verksamhet under renoveringen har parkleken haft extra bemanning under vissa veckor och då kunnat erbjuda fler aktiviteter. Renoveringen är nu avslutad och invigning skedde under december, då många besökare kom för att ta del av den nya lekplatsen.

Parklekarna fick ta del av satsningen på sommarlovsaktiviteter, vilket beskrivs nedan.

Under året har arbetet med att implementera parkleksstrategin genomförts. *Riskful play* har presenterats som en metod med syfte att stärka barn och ungdomars självförtroende att ta kontroll över sina mentala och fysiska förmågor. Medarbetarna har även varit med i ett nätverk som handlat just om *Riskful play*. De har tagit del av varandras arbete och kunnat byta idéer och erfarenheter med varandra.

Under hösten har en HBTQI+ diplomering genomförts på några av nämndens parklekar i syfte att parklekarna ska bli en än mer inkluderande verksamhet.

Öppen fritidsverksamhet

Arbetet med att erbjuda ungdomar ett varierat kultur- och fritidsutbud inom förvaltningens öppna fritidsverksamhet har fortgått. Grunden i arbetet är att ungdomar ges möjlighet att beskriva vad de vill göra på sin fritid. Ungdomar har kunnat lämna förslag på sommaraktiviteter via sociala medier och fysiskt i verksamheterna. Det har medfört att aktiviteter som grillfester, badminton, midsommarlunch, volleyboll, bakning, matlagning och kubb har genomförts. Aktiviteter erbjuds på plats på ungdomsgårdarna men också genom att erbjuda klättring som mobil verksamhet en gång i veckan. Vasastans ungdomsgård hade

planer på att under perioden genomföra en medborgarbudget, men till följd av förändringar i verksamheten har det inte varit möjligt att genomföra aktiviteten på ett strukturerat sätt. Verksamheten har dock i ett mindre format, genom samtal och enkätundersökningar, involverat ungdomar i att föreslå och prioritera vilka aktiviteter som ska genomföras. Det har handlat om att inhämta idéer och förslag, bearbetning av inkomna förslag och en prioritering av vilka aktiviteter som ska genomföras. Arbetet med att genomföra en medborgarbudget kommer att fortgå under år 2025.

En förbättrad samverkan mellan ungdomsgårdarna i Vasastan och Humlegården har varit framgångsrik och resulterat i ett ökat antal besökare. Förvaltningens fältassistenter har under året spelat en viktig roll för att fånga upp och väglett ungdomar till ungdomsgårdarna. Fältassistenter har även samverkat med fritidsledare vid platsbesök på lokala skolor för att informera elever om de aktiviteter som erbjuds genom den öppna fritidsverksamheten och då främst genom ungdomsgårdarna.

I syfte att nå fler unga och unga som idag inte väljer att söka sig till den öppna fritidsverksamheten har förvaltningen under året erbjudit aktiviteter som till exempel besök på LAVA- Kulturhusets verksamhet för ung kultur och Forum för levande historia.

I samverkan med Kungsholmens stadsdelsförvaltning anordnas fritidsverksamhet för unga med funktionsnedsättning genom fritidsgården Tre Liljor i Vasastans ungdomsgårds lokaler. Tre Liljor har under året erbjudit aktiviteter enligt plan. Sedan mitten av april driver förvaltningen egen fritidsverksamhet för unga HBTQI+-personer i Humlanhuset, Verksamheten som sker en gång per vecka har dock haft få besökare. Arbetet med att öka kännedomen om verksamheten för att på så vis locka fler unga besökare fortgår.

Förvaltningens öppna fritidsverksamhet ska vara trygg för alla besökare, och ett led i detta är att stärka det våldspreventiva arbetet. Under året har därför en grupp medarbetare på fritidsgårdarna utbildats i metoden Mentorerna i våldsprevention. Metoden syftar till att motverka stereotypa könsnormer och att stoppa och förebygga mäns och killars våld. Målet är att samtliga medarbetare på ungdomsgårdarna ska ha genomfört denna utbildning och satsningen kommer att pågå även under 2025.

Sommarlovsaktiviteter

Stadsdelsnämnderna tilldelades medel i samband med tertial 1 för att möjliggöra avgiftsfria fritidssysselsättningar under sommaren. Ungdomar bjöds in till att ge förslag på aktiviteter vilket resulterade i bland annat bubbleball, Gröna Lund-besök och höghöjdsbana. Totalt har 209 ungdomar deltagit, varav 85 flickor och 124 pojkar. Minigolf lockade flest flickor medan sumobrottning lockade flest pojkar, kajakpaddling lockade lika många flickor som pojkar.

Aktivitetserna har bidragit till att skapa nya relationer med ungdomar som inte besökt verksamheterna tidigare och har lett till att en del av ungdomarna som deltagit i aktiviteterna fortsatt besöker ungdomsgårdarna.

Inom förvaltningens parklekar har de tilldelade medlen använts till ökade öppettider, ökad bemanning, extra teaterföreställningar och inköp av cyklar anpassade till barn med funktionsnedsättning. Under nationaldagen hade parkleken i Humlegården extra bemanning och kunde erbjuda fler aktiviteter med hjälp av de tilldelade medlen, exempelvis hade

snickeriet öppet hela dagen och parkleken kunde erbjuda inomhusaktiviteter till prioriterade åldersgrupper.

Goda exempel

- Öppna förskolans babydagar; en gång i veckan har två av nämndens öppna förskolor haft varsin ”babydag” där fokus har varit på de allra yngsta besökarna. Babydagarna har varit en uppskattad mötesplats där det funnits möjlighet att både träffa andra barn och vårdnadshavare och få stöd och navigation i föräldraskapet.
- Parklekarna har anordnat den årliga, mycket uppskattade, Minikulturfestivalen där förskolor och besökare i närområdet har kunnat ta del av teater. Ett inslag var ”Bokstavskören” som på Hjortgläntans parklek framförde två föreställningar om bokstäver, språk och musik.
- Tessinparkens parklek och öppna förskola har under december arrangerat en adventskalender med lucköppning som varit väldigt uppskattad. Varje dag öppnades luckor på fasaden och bakom den har medarbetarna med rekvisita skapat bland annat luciatåg, en sockerbagare med lussekatter och pepparkakor med mera. Besökare har kommit för att ta del av den dagliga luckan och barnen har också fått vara med och öppna dagens lucka.
- Hjortgläntans dag – en dag där föreställningen ”Badjazz” gav två uppskattade och bejublade föreställningar i och kring en plaskdamm där skådespelarna interagerade med publiken.
- Hjortgläntans luciafirande, där invånare inbjöds att ta del av ett luciatåg genom Norra Djurgårdsstaden. Drygt 120 personer deltog i luciatåget som avslutades i parkleken med ett gemensamt firande.
- Under höstterminen har öppna förskolorna erbjudit spädbarnsmassage där besökarna tillsammans med sina barn fått lära sig hur man kan ge sin bebis massage. Det har varit givande stunder där vårdnadshavare kunnat ha en fin stund för att knyta an och ha närhet med sitt barn. Aktiviteten har varit mycket uppskattad och grupper snabbt blivit fullbokade.
- Ungdomsgården Humlanhuset har under året arbetat strukturerat med förbättrad kommunikation, både inom förvaltningens verksamheter och till berörda målgrupper. Utvecklingssatsningarna har bidragit till en positiv utveckling med bland annat en tryggare verksamhet med fler besökare.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel barn och ungdomar som är nöjda med tillgången till fritidsaktiviteter	71 %	71 %	71 %		61 %	69	2024
  Andel barn som lever i familjer som har ekonomiskt bistånd	0,3 %			0,3 %	0,6 %	2,7 %	VB 2024

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 	Stadsdelsnämnderna ska upprätta en parkleksplan som beskriver nuläge för respektive parkleksbyggnad och som pekar ut behov, utveckling och upprustning av dessa, de kommande åren med utgångspunkt i stadens parkleksstrategi	2024-01-01	2024-08-31	

Nämndmål: 1.1.1 Barn och unga har en meningsfull fritid

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningens öppna fritidsverksamheter är trygga platser för alla barn och unga. Fritidsverksamheternas medarbetare är utbildade inom våldsprevention vilket bidrar till att skapa mötesplatser utan våld med tillgång till trygga vuxna. Barn och unga är delaktiga i utformningen och utvecklingen av fritidsverksamheten. Genom att vidareutveckla arbetet med att erbjuda mobila aktiviteter nås fler unga. Verksamheten utformas så att den bidrar till att bredda målgruppen och inkludera bland andra barn och unga med funktionsnedsättning och unga hbtqi+-personer.

Öppna förskolan erbjuder en pedagogisk verksamhet som är rolig och stimulerande för barnen. Vårdnadshavare erbjuds stöd i föräldrarollen, bland annat genom föräldrastödsutbildningen ABC 0-2 år. Vårdnadshavare informeras om syftet med förskola och barns rätt till förskola.

Parklekarna erbjuder ett pedagogiskt och kulturinriktat innehåll och kan fungera som en av flera skyddsfaktorer för att hindra utanförskap bland unga. Fokus ligger på utevistelse men det finns även byggnader som bidrar till att göra verksamheten mer attraktiv och som möjliggör verksamhet året om. I parklekarna förstärks det ekologiska och hållbara perspektivet, bland annat genom att använda återbruk, miljösmyta material och odlingslådor. Lekvärdesfaktorn bidrar till utvecklingen av utemiljöerna.

Genom att särskilt uppmärksamma barns situation i familjer som söker ekonomiskt bistånd bidrar förvaltningen till att främja barns lika uppväxtvillkor.

Förväntat resultat

Förväntat resultat 2024

- Barn och unga har tillgång till, och tar del av, ett varierat kultur- och fritidsutbud. Riktade verksamheter finns för barn och unga med funktionsnedsättning, nyanlända ungdomar och barn och ungdomar som identifierar sig tillhöra målgruppen hbtqi+.
- Unga är delaktiga i att utforma aktiviteter och påverka de öppna verksamheterna.
- Unga är aktiva i den lokala demokratin.
- Barn och föräldrar som bor eller vistas inom stadsdelsområdet känner till och tar del av de öppna verksamheterna.
- Parklekarna är välbesökta och barn påverkar verksamhetens innehåll.

- Parklekarna är en plats där nya målgrupper möts och upptäcker kultur och idrott.
- Barn och ungdomar har jämlika uppväxtvillkor.
- Öppna förskolan ger vårdnadshavare stöd i föräldrarollen.
- Barns språkutveckling stärks.

Förväntat resultat på längre sikt

- Barn och ungdomar har jämlika uppväxtvillkor.
- Förvaltningens verksamheter har arbetssätt för att uppnå jämlika uppväxtvillkor för barn och ungdomar, till exempel genom att uppmärksamma barns situation vid ansökan om ekonomiskt bistånd.
- Parklekarna är fortsatt välbesökta, har generösa öppettider och trygga vuxna förebilder.
- Barn och unga påverkar de öppna verksamheternas innehåll.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Utreda införande av fritidsbibliotek	2024-01-01	2024-12-31	
Analys Aktiviteten har inte kunnat genomföras som planerat under 2024 utan flyttas över till verksamhetsplaneringen för 2025.			

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.2 Alla barn ska ges likvärdig möjlighet till utveckling och lärande i förskolan och skolan

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppnåtts under året.

Årets förskoleundersökning visar på goda resultat för nämndens förskolor. Resultaten har generellt förbättrats sedan 2023 och det är även ett relativt jämnt resultat både mellan nämndens förskolor och jämfört med andra stadsdelsförvaltningar.

Förvaltningen uppnår årsmålet för alla indikatorer förutom fyra, där årsmålet uppnås delvis. Förskolorna inom förvaltningen har en hög inskrivningsgrad, 95,3 procent, men uppnår inte årsmålet på 95,5 procent. Tidigare år har förvaltningen inkluderat barn med tillfälligt personnummer i underlaget för beräkning av inskrivningsgrad. Under året har SLK förtydligat att dessa barn inte ska räknas med och därmed uppnås inte det estimerade årsmålet för 2024. Hade beräkningsgrunden kvarstått hade årsmålet uppnåtts. Vad gäller indikatorn Antal barn per grupp så varierar antalet under året och årets resultat på 15,3 barn per grupp avviker något från KF:s årsmål på 15 barn per grupp. För indikatorn Andel legitimerade förskollärare nådde förvaltningen upp till 34,2 procent att jämföra med KF:s årsmål på 35 procent. Det är en ekonomisk utmaning att åstadkomma mindre barngrupper och samtidigt ha en hög bemanning av legitimerade förskollärare och övrig pedagogisk personal, vilket också är viktiga faktorer för hög kvalitet. Det är även viktigt att definiera vad en barngrupp i förskolan är. Barnen som tillhör samma avdelning delas upp i mindre grupper under större delen av dagen, vilket är ett evidensbaserat arbetssätt i enlighet med Skolverkets riktmärke för att säkerställa kvaliteten i

undervisningen. För indikatorn Antal barn per legitimerad förskollärare uppnås inte årsmålet delvis, där resultat för året blev 15,7 och årsmålet är 15,5 barn per legitimerad förskollärare. På förvaltningen finns sju personer som är anställda som förskollärare, men ännu inte har fått sin legitimation. Sex av de sju är nyexaminerade eller är under sista året på förskolläraryrkesutbildningen. De har en tidsbegränsad anställning som förskollärare enligt Skollagen, i väntan på sin legitimation. När de fått sin legitimation höjs andelen legitimerade förskollärare.

Främjande och förebyggande arbete

Förvaltningen lägger stor vikt vid en likvärdig förskola för alla barn, där det hälsofrämjande och förebyggande arbetet i förskolan är i fokus. Under 2024 har hälsofrämjande lärmiljö och kompensatoriska insatser varit prioriterade områden, utifrån Skolverkets faktorer för framgångsrik skolutveckling.

Förskoleavdelningen har haft fokus på att utveckla basen i de tillgängliga lärmiljöerna. Det har skett genom att insatser gjorts på olika nivåer dels genom handledning till arbetslag, förskolornas nätverk med kollegialt lärande, utformandet och implementering av tydliggörande pedagogik för ledningsfunktioner samt stödmaterial för tillgänglig utbildning.

Under året har även barnhälsokonferenser genomförts med alla enheter där fokus har varit barns hälsa och välbefinnande, barn i behov av särskilt stöd, kompensatoriska insatser, likabehandling och tillgänglig lärmiljö. Barnhälsokonferenserna är en del av den kvalitativa uppföljningen på både organisations-, grupp- och individnivå som syftar till att stärka arbetet med barnhälsa utifrån ett främjande och förebyggande perspektiv. För att säkerställa barns välmående och god psykisk hälsa har insatser gjorts för att stärka pedagogernas kompetens att upptäcka signaler på att barn och familjer behöver riktade insatser. Pedagogerna har utvecklat sin kunskap att upptäcka och agera vid exempelvis tecken på omsorgsbrist och alla enheter har utformat rutiner för att agera när barn har ovanligt hög frånvaro. Målet är att fler barn som riskerar att fara illa upptäcks och får rätt stöd i tid.

ABC i förskolan, som vänder sig till pedagoger, har under året genomförts för fyra förskoleenheter där cirka 50 pedagoger deltagit. Sammantaget ser förvaltningen att de insatser som görs för att stärka kompetensen inom det främjande och förebyggande arbetssätt leder till en minskning av antalet ansökningar av verksamhetsstöd som rör generella behov. En slutsats utifrån det resultatet kan vara att fler barn får sina behov tillgodosedda i den ordinarie utbildningen.

En tillgänglig förskola

En tillgänglig förskola handlar om hur väl en förskola fungerar för barn oavsett funktionsförmåga där tydliggörande pedagogik är en metod för att utveckla tillgängligheten. Därför har förvaltningen tagit fram ett stödmaterial för att stötta förskolorna i att arbeta systematiskt utifrån Specialpedagogiska skolmyndighetens tillgänglighetsmodell som utgår från tre aspekter; den fysiska, den sociala och den pedagogiska lärmiljön.

Förvaltningens specialpedagoger har under året arbetat tillsammans med rektorer och biträdande rektorer med att implementera tydliggörande pedagogik som en väg till tillgänglig lärmiljö. Syftet är att göra händelser, handlingar och situationer begripliga, tydliga och

förutsägbara och därmed också mer hanterbara för barnet. Målet är att skapa förutsättningar för barnet att förstå, vara delaktig och självständigt förhålla sig till verksamhetens innehåll. Att utforma och utveckla en tillgänglig lärmiljö förebygger diskriminering och främjar inkludering.

Språkfrämjande insatser

Förvaltningen har under året genomfört en satsning för att stärka kompetensen inom språkutvecklande arbetssätt i förskolan. Flerspråkighetsutbildningen har bidragit både till att pedagogerna blivit bättre på att stötta flerspråkiga barns språkutveckling och att det allmänna språkfrämjande arbetet har stärkts. Efter genomförd utbildning märks en positiv skillnad i att pedagogen uppvisar en större förståelse för att arbeta med barns språkutveckling på många olika sätt, bland annat genom att uppmuntra barn och familjer att stärka modersmålet för att barnet på förskolan kan utveckla det svenska språket. Flera av enheterna arbetar också med en språkmatrix, som en metod för att följa upp undervisningens effekter på barnens språkutveckling. Språkmatrixen har bidragit till att stärka pedagogernas kompetens gällande språkutveckling och deras förmåga att följa progression i lärandet hos barn.

Under året har 20 av förskolans medarbetare deltagit i en riktad satsning för medarbetare med svag svenska. Syftet har varit både att utveckla deras språkkunskaper i svenska samt att stärka kompetensen inom språkutvecklande arbetssätt i förskolan. Även rektorer, biträdande rektorer och särskilt utsedda handledare har utbildats, med syfte att organisationen ska kunna fortsätta stötta medarbetarna i deras språkutveckling. Från rektorernas perspektiv har insatsen varit positiv och gett ett positivt avtryck i verksamheterna, exempelvis ser rektorerna ett högre engagemang och en större förståelse för uppdraget när medarbetare kan tillgodogöra sig innehållet i förskolans styrdokument på ett bättre sätt. Efter deltagande på utbildningen har det noterats att medarbetare skriver lärloggar mer regelbundet, är mer aktiva på personalmöten, har rikare ordförråd samt större läsförståelse och är tryggare i det svenska språket vilket leder till fler samtal med barnen. Satsningen ska fortsätta under 2025, under förutsättning att utbildningen fortsätter att erbjudas genom Skolverket.

Samverkan mellan förskola och skola

För att stärka och utveckla barnens övergång mellan förskola och skola, samverkar förvaltningen med grundskolorna inom stadsdelsnämndsområdet. Stadsdelsförvaltningen ansvarade för vårens dialogmöte som handlade om förskolans arbetssätt med språk och särskilda anpassningar. Utvärderingarna visar att deltagarna har fått en ökad samsyn om vad verksamheterna kan förvänta sig av varandra. Det finns också en ökad kunskap om respektive verksamhets arbetssätt och metoder för att förbereda barnen inför övergången. Under höstens möte presenterades resultaten från kartläggningarna "Hitta språket" och "Hitta matematiken". Resultaten visar att 95 procent av flickorna och 93 procent av pojkarna i förskoleklass uppnår målen i "Hitta språket" och för "Hitta matematiken" är måluppfyllnaden 94 procent för både flickor respektive pojkar. Resultaten baseras på samtliga barn i de kommunala grundskolorna i stadsdelsnämndsområdet. Det går alltså inte att se statistik specifikt för barnen som har gått i kommunal förskola.

Deltagandet i dialogmötena från de kommunala förskolorna har varit högt. Även de kommunala grundskolorna har deltagit i högre utsträckning än föregående år. Det utökade

samarbetet mellan skolcheferna inom den kommunala förskolan och grundskolan har sannolikt bidragit till detta. Positivt är även att de fristående förskolorna deltog i högre grad jämfört med tidigare. För att vidareutveckla samverkan har ytterligare ett forum lagts till i årshjulet från och med 2025. Då ska den kommunala grundskolans och förskolans medarbetare erbjudas en gemensam föreläsning.

Kultur i förskolan

Under 2024 har nämndens förskolor breddat och utvecklat verksamheternas professionella kulturutbud. Detta har dels skett genom ett upprättat kulturombuds nätverk som ansvarar för inköp av professionell kultur till förskolorna, med stöd av kulturekreteraren inom ramen för arbetssättet "Kulturen kommer". Kulturen kommer syftar till att erbjuda förskolorna möjlighet till ett kvalitetssäkrat urval och lärarhandledning. Det har även utsetts representanter från kulturombuds nätverket som ska representera förskolorna i samverkansmöten med biblioteket, med fokus på utvecklingsarbete kopplat till skolbiblioteksplanen och gemensamma projekt.

Norra innerstaden bokar främst kulturprogram genom Kulan. Under 2024 har 5065 barn (ej unika) sett föreställningar varav 1 840 av dessa har skett genom arbetssättet Kulturen kommer. Föreställningar har anordnats för förskolans barn i alla åldrar med en variation av konstnärliga uttryck. Program har antingen anordnats på förskolans gård, i en park eller genom besök till stadens scener.

God och nära vård och omsorg

Inom ramen för omställningen till en God och nära vård och omsorg har förskoleavdelningen under året bedrivit två projekt. Det ena har fokuserat på att främja hälsa och välmående genom att förbättra förutsättningar för lek och rörelse vid en naturbelägen timmerstuga, som förskolan hyr i Stora Skuggan. Det andra har varit en satsning på en processutbildning, i samverkan med socialtjänst och BVC, med fokus på ökad psykisk hälsa för barn i förskoleåldern. Insatsen är nu avslutad med gott resultat på framförallt samverkan med socialtjänsten och material för vidare arbete med att ta fram en handlingsplan under 2025. Läs mer om projekten under 1.3.

Goda exempel

- Självvärderingar, stödmaterial och inrättande av nätverk och handlingsplaner för att på ett systematiskt sätt utveckla tillgängliga lärmiljöer på alla förskolor.
- Deltagande i Skolverkets utbildning Läsljuset, som har lett till mer sagoberättande, filmskapande och läsning.
- Utveckling av stödmaterial, mallar och gemensamma underlag för att fördjupa analysförmågan på undervisningsnivån (arbetslag).
- Genomförande av barnråd, där blivande skolbarn har träffat rektor och de har tillsammans arbetat med frågor om barnens trivsel på förskolan och hållbar utveckling.
- Samarbete med en konstnär i syfte att stärka ateljékulturen samt barns rätt till delaktighet genom estetiska uttryckssätt (har genomförts på en av förvaltningens förskolenheter).
- Inköp av böcker och upprättande av läslistor för barn i förskoleålder, med genomtänkta val av litteratur, där olika genrer, flerspråkighet, nationella minoriteter

samt diskrimineringsgrunder finns representerade.

- Forskningscirkel tillsammans med forskare från Södertörns högskola kring projekterande arbetssätt och pojkar och flickors förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel barnskötare med barnskötareutbildning av totalt antal anställda (årsarbetare)	0	0	0		0	Fastställs 2024	2024
Analys Indikatorn har utgått.							
  Andel legitimerade förskollärare av totalt antal anställda (årsarbetare)	34,2 %	0,9 %	33,3 %	34,3 %	35 %	Ökning	VB 2024
Analys Indikatorn mäter legitimerade förskollärare. På förvaltningen finns sju personer som är anställda som förskollärare, men ännu inte har fått sin legitimation. De är nyexaminerade eller är under sista året på förskollärarytbildningen. De har en tidsbegränsad anställning som förskollärare enligt Skollagen, i väntan på legitimation. När de fått sin legitimation höjs andelen legitimerade förskollärare. Sex helårsanställda förskollärare är män (0,9 procent) 224,1 helårsanställda förskollärare är kvinnor (99.1 procent)							
  Antal barn per anställd i förskolan (årsarbetare)	4,8 st			4,9 st	4,9	4,9	VB 2024
  Antal barn per grupp	15,3 barn/avd.			15,2 barn/avd.	15	15	VB 2024
Analys Det är en ekonomisk utmaning att åstadkomma mindre barngrupper och samtidigt ha en hög bemanning av förskollärare och övrig pedagogisk personal, vilket också är viktiga faktorer för hög kvalitet. Det är även viktigt att definiera vad en barngrupp i förskolan är. Barnen som tillhör samma avdelning delas upp i mindre grupper under större delen av dagen, vilket är ett evidensbaserat arbetssätt i enlighet med Skolverkets riktmärke för att säkerställa kvaliteten i undervisningen.							
  Antal barn per legitimerad förskollärare	15,7 st			15,7 st	15,5 st	Minskning	VB 2024
Analys Indikatorn mäter legitimerade förskollärare. På förvaltningen finns sju personer som är anställda som förskollärare, men ännu inte har fått sin legitimation. De är nyexaminerade eller är under sista året på förskollärarytbildningen. De har en tidsbegränsad anställning som förskollärare enligt Skollagen, i väntan på legitimation. När de fått sin legitimation höjs andelen legitimerade förskollärare och därmed sänks antal barn per legitimerad förskollärare. Antalet barn varierar över året och behovet av förskollärare respektive barnskötare varierar därmed också.							
  Inskrivningsgrad i förskola	95,3 %				95,5 %	Tas fram av nämnd	2024
Analys Tidigare år har förvaltningen inkluderat barn med tillfälligt personnummer i underlaget för beräkning av inskrivningsgrad . Under året har SLK förtydligat att dessa barn inte ska räknas med och därmed uppnås inte det estimerade årsmålet för 2024. Hade beräkningsgrunden kvarställt hade årets utfall blivit 96.2 procent och årsmålet hade uppnåtts.							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Förskolenämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna genomföra en utvärdering av introduktionsförskolorna	2024-01-01	2024-12-31	
<p>Analys</p> <p>Norra innerstadens Sdf har under året inte haft någon introduktionsförskola.</p>			

Nämndmål: 1.2.1 Barn i förskolan har en utbildning av hög kvalitet med goda möjligheter till lek, rörelse, utveckling och lärande

 Uppfylls helt

Beskrivning

Undervisningen i nämndens förskolor är av hög pedagogisk kvalitet. Alla barngrupper leds av en förskollärare som ansvarar för att planera, följa upp, utvärdera och utveckla undervisningen. Förskolorna stimulerar och utvecklar barnens språk, i såväl svenska som andra modersmål. Förskolornas pedagogiska lärmiljöer stimulerar och uppmuntrar till utveckling och lärande utifrån uppdrag i läroplanen.

Förskolan har ett kompensatoriskt uppdrag, och det ska finnas en väl uppbyggd samverkan mellan förskola och socialtjänst i syfte att upptäcka barn i behov av stöd och erbjuda individuellt stöd. Genom samverkan med skolan kan en trygg övergång mellan förskola och skola främjas. Samverkan ska även ske med de vårdaktörer som möter barn i förskoleåldern.

Barnen tar del av kultur, både genom eget skapande och genom professionella kulturaktörer. Under 2024 satsar nämndens verksamhet inom förskola på att bredda och utveckla verksamheternas professionella kulturutbud. Arbetet omfattar bland annat kartläggning av nuläge, upprätta kulturombuds nätverk, stärkt samverkan med biblioteken och arbetssättet ”Kulturen kommer” där kultursekreteraren stödjer förskolorna i bokning av programverksamhet.

Förskolan stärker arbetet med demokratiska förhållnings- och handlingsätt, bland annat genom att ha ett normmedvetet förhållningssätt, uppmuntra till ett utforskande lärande och genom att sätta dialogen i centrum samt ge barnen inflytande och delaktighet i utbildningen.

Förväntat resultat

Förväntat resultat 2024

- Barn visar rörelseglädje och mår bra i förskolan.
- Barn utvecklar, utifrån sina förutsättningar, goda lekstrategier.
- Barn i förskolan får det stöd de behöver.
- Alla barngrupper leds av en förskollärare som ansvarar för att planera, följa upp, utvärdera och utveckla undervisningen.
- Barnens språk stimuleras och utvecklas, i svenska såväl som andra modersmål.
- Förskolornas lärmiljöer är tillgängliga samt stimulerar och uppmuntrar till utveckling och lärande.

- Barn i förskolan är delaktiga och har inflytande över utbildningen.
- Barn tar del av kulturaktiviteter.
- Det finns en väl uppbyggd samverkan mellan socialtjänst och förskola.

Förväntat resultat på längre sikt

- Barn har lika tillgång till utbildning.
- Barn är i en trygg och god miljö där utbildningen bildar en helhet av omsorg, utveckling och lärande.
- Utbildningen uppmuntrar till lek och rörelse.
- Barn får en utbildning som ger den ledning och stimulans det behöver för att kunna nå så långt som möjligt i sitt lärande och sin utveckling.
- Barn som är i behov av stöd får det stöd de behöver.
- Barns språkutveckling i svenska stimuleras och deras förmåga att kommunicera utvecklas.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel barn som har individuell dokumentation i skolplattformen	100 %			100 %	100		2024
 Andel vårdnadshavare som upplever att deras barn erbjuds det stöd som behövs i förskolans utbildning.	88 %				88 %		2024
 Andel vårdnadshavare som upplever att deras barn känner sig tryggt på förskolan.	91 %				91 %		2024
 Andel vårdnadshavare som upplever att deras barn uppmuntras till att utveckla sitt språk	90 %			88,5 %	89 %		2024
 Andel vårdnadshavare som upplever att deras barn utvecklas och lär i förskolan.	93 %				85 %		2024
 Andel vårdnadshavare som är nöjda med mitt barns förskola.	91 %				90 %		2024

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Anordna barnombudsträffar varje termin med fokus på barnsäkerhet och att upptäcka samt anmäla oro för barn	2024-01-01	2024-12-31	
 Barnhälsokonferenser genomförs med alla enheter två gånger per år.	2024-01-01	2024-12-31	
Analys Barnhälsokonferenserna har genomförts enligt plan med undantag för två förskoleområden där höstens barnhälsokonferenser sköts upp till vårterminen 2025.			
 Fortsatt riktad insats för att stärka arbetsledarna i sina roller	2024-01-01	2024-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Analys			
En tvådagarsutbildning i ledarskap för de förskollärare som har rollen som arbetsplatsledare genomfördes under våren. Utbildningen syftar till att utveckla förskolläraernas kompetens i att leda kollegor.			
 Förvaltningens specialpedagoger anordnar ABC förskola för personalgrupper	2024-01-01	2024-12-31	
 Processutbildning i syfte att stärka samverkan mellan förskolan, socialtjänst och Regionen.	2024-01-01	2024-06-30	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.3 Stockholms stad ska ge stöd och omsorg där behoven är som störst

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppnåtts under året. Bedömningen grundas på att det underliggande nämndmålet har uppfyllts.

Förebyggande arbete och tidiga insatser för barn och unga

Genom orosanmälningar från bland annat förskola, skola, hälso-och sjukvården och polisen kan socialtjänsten tidigt uppmärksamma barn och unga i behov av stöd eller skydd. Förvaltningens familjeenhet noterar att antalet anmälningar och inledda utredningar stadigt ökat under flera år. Vid årets slut beräknas det ha inkommit cirka 3 400 orosanmälningar vilket motsvarar en ökning på nästan 15 procent jämfört med 2023. Bakomliggande faktorer till ökningen kommer att analyseras vidare och slutsatser kommer även att redovisas i Stockholms stads Socialtjänstrapport för 2024, som publiceras under våren 2025.

I syfte att stärka samverkan och det förebyggande arbetet kring barn och unga har förvaltningens familjeenhet fortsatt att erbjuda förskolor och skolor inom stadsdelsnämndsområdet möjligheten till samverkans- och informationsträffar. Syftet är att informera om anmälningsskyldigheten, barnavårdsutredningar och det stöd som kan erbjudas i form av till exempel enskilda råd- och stödsamtal och föräldrastödsprogram. Vid två tillfällen har familjebehandlare från enheten för prevention och familjebehandling deltagit i samverkansträffarna. Under hösten har en satsning på att nå ut till stadsdelsnämndsområdets 80 fristående förskolor initierats. Eventuellt resultat av insatsen går inte med säkerhet att fastställa. Förvaltningens socialtjänst samt förskoleavdelning har även gemensamt genomfört en processutbildning som syftar till att utveckla det främjande och förebyggande arbetet och för att stärka samarbetet inom förvaltningen.

De båda familjecentralernas arbete drivs i samverkan med Region Stockholm och omfattar öppen förskola, socialtjänst, barnavårdscentral och barnmorskemottagning. Under våren har familjebehandlare bemannat mottagningarna BB Family respektive Mama Mia en dag i månaden respektive en eftermiddag varannan vecka. Med start i juni tog föräldrarådgivare över bemanningen och samarbetet. Under året har bland annat tematräffar och föreläsningar med fokus på nyfödda barn genomförts. Besöken till föräldrarådgivarna har ökat från Familjecentralen Mama Mia och sedan föräldragivarna tog över har, utöver enskilda samtal,

cirka 50 samtal på tema föräldraskap genomförts.

Stöd till föräldrar är en viktig del i det förebyggande arbetet för barn och unga. Under perioden har totalt 13 föräldragrupper i Komet 3-11 år, Komet 12-18 år, ABC, ABC 0-2 år, ABC 3-12 år och ABC tonår samt På rätt väg startats. Sammanlagt har 97 föräldrar deltagit i föräldragrupperna vars syfte är att rusta föräldrarna och ge dem verktyg för att känna sig tryggare i sin föräldraroll, och på så sätt förbättra sin relation till sitt barn.

Genom de skolsociala teamen har stöd till elever i årskurs 4 till 9 med upprepad och längre skolfrånvaro erbjudits under året. Skolsociomerns arbete gentemot skolorna bedöms ha bidragit till ökad kännedom om de skolsociala insatserna. Under perioden januari till november har insatsen skolsociala team erbjudits 34 elever. Efter avslutad insats har individuella uppföljningar genomförts tillsammans med elev, vårdnadshavare och skolpersonal där det varit möjligt. Samtliga uppföljningar har visat genomgående positiva svar.

En workshopserie med temat generellt hälsofrämjande/skolfrämjande har tagits fram i pilotform. Erbjudandet om workshops har skickats ut till skolor med förhoppningen om att kunna genomföra workshops under kommande termin. Materialet är framtaget av förvaltningens enhet för prevention och familjebehandling och innehåller flera spår; till skolpersonal, till föräldrar/vårdnadshavare och till elever. Innehållet går att anpassa utifrån önskemål. I november startade en föräldragrupp för föräldrar med barn med problematisk skolfrånvaro. Då flera föräldrar har anmält intresse för att delta planeras för ytterligare en grupp. Utvärdering kommer att genomföras med deltagande föräldrar gällande såväl innehåll som form.

Under perioden januari till och med den 15 november har Odenplans ungdomsmottagning haft 2 393 besökare varav 414 varit nybesök. Majoriteten av besöken utgörs fortsatt av kvinnor. Det har skett en gradvis minskning av besök sedan förra året vilket har identifierats även hos andra mottagningar inom staden. Tid för samtal har oftast kunnat erbjudas inom 14 dagar. Mottagningen har tagit emot skolklasser tre dagar per vecka. Därtill har mottagningen i sin tur bjudits in att besöka skolor. En gemensam digital plattform för kuratorer och barnmorskor har skapats i syfte att ge tillgång till gemensamt klassbesöksmaterial som underlättar i det utåtriktade arbetet.

Arbetet med att erbjuda killmottagning har fortgått. Antal besökare har legat relativt stabilt under perioden, likt tidigare, med cirka 1-2 besök per månad. Av alla besök till kurator 2024 utgörs 22 procent av de som identifierar sig som kille. Under samma period förra året låg siffran på 12 procent. En möjlig förklaring till ökningen kan vara att kuratorerna i högre grad deltar både på den allmänna drop-in och på killmottagningens drop-in. Att det inte finns någon kö för att få kuratorskontakt kan också vara en faktor bakom ökningen, eftersom ungdomar generellt, och särskilt de som identifierar sig som killar, efterfrågar snabbt och lättillgängligt stöd.

Till barn som behöver ett samordnat stöd av socialtjänst, hälso-och sjukvård samt förskola och skola erbjuds samordnad individuell plan (SIP). Familjeenheten har under året noterat en ökning av antalet genomförda SIP jämfört med föregående år. Ökningen har bidragit till att

fler barn och ungdomar fått har fått hjälp i sin livssituation genom samverkan mellan olika aktörer.

Som en del i samverkan mellan socialtjänst och polis är en socialsekreterare stationerad hos polisområde city. Målet med tjänsten är att motverka att barn/unga dras in i kriminalitet eller att en pågående kriminell utveckling eskalerar. Insatsen syftar till att upptäcka och fånga upp ungdomar i riskzonen för en negativ utveckling i syfte att tillsätta tidiga insatser. Tjänsten delas mellan Kungsholmens- och Norra innerstadens stadsdelsförvaltningar.

Behov av stöd uppmärksammas tidigt och stöd erbjuds utifrån varje persons specifika situation

Under året har anhörigstödet breddats och utvecklats, med fokus på evidensbaserade metoder, digital tillgänglighet och samverkan med olika aktörer. Förvaltningens två anhörigkonsulenter erbjuder stödjande och vägledande samtal utifrån evidensbaserade metoder och om anhörigas och närståendes rättigheter. De har också arrangerat grupper och föreläsningar där anhöriga kan mötas att träffa andra i liknande situationer. Teman har bland annat berört suicid, bipolär sjukdom, cancer, unga personer med demens och barn med problematisk skolfrånvaro. För att erbjuda verksamhet utifrån anhörigas önskemål och förutsättningar har gruppverksamhet skett både fysiskt och digitalt, exempelvis på lunchtid för att möjliggöra deltagande för de som arbetar. Genom att delta i utvecklingen av nationella digitala plattformar för demens respektive psykisk ohälsa bidrar också förvaltningen till att möjliggöra att anhörigstöd når ut till fler på flexibla sätt. Föreläsningar har arrangerats i ämnen som anhöriga efterfrågat, exempelvis föreläsningen *Att planera för framtiden- när jag inte längre finns med* där fyrtio personer deltog. Samverkan med Vuxenskolan har resulterat i stödgrupper och en skriv- och reflektionskurs, vilket fått positiv respons från deltagarna kring att hantera sitt anhörigskap. Anhörigstödet har också erbjudit återhämtningsaktiviteter som gemensamma måltider och hälsofrämjande program utifrån evidensbaserade metoder.

För att nå ut till fler med erbjudanden om stöd som finns att få samarbetar anhörigkonsulenterna med flera yrkeskategorier på förvaltningen. Genom att biståndshandläggarna, som träffar många äldre men även yngre anhöriga, har kunskap om stödutbud och aktiviteter kan de informera och föreslå stöd utifrån den anhörigas specifika situation. För att nå ut till fler anhöriga till yngre personer har förvaltningen testat nya arbetssätt som utvärderas och eventuellt tas vidare under 2025. Exempel är att navigeringskursen om kognitiv sjukdom getts för yngre och äldre gemensamt och en digital frågestund med biståndshandläggare inom funktionsnedsättning med fokus på information om de insatser som går att få inom ramen för LSS. Ett utvecklingsområde som också tas vidare nästa år är samarbetet med vårdcentraler, psykiatri och kuratorer i syfte att kunna erbjuda anhöriga stöd så tidigt som möjligt.

Stöd ges utifrån den enskildes behov

För att stärka kompetensen i att ge stöd till personer med demens under 65 år har Gärdets gruppbostad blivit Stjärnmärkt av Demenscentrum. Det är Sveriges första gruppbostad för personer under 65 år som har blivit Stjärnmärkt. Effekten för hyresgästerna är exempelvis ett än mer personcentrerat bemötande och en lugnare boendemiljö. Stjärnmärkt-modellens koncept med en rad utbildningar och efterföljande utvecklingsinsatser tas nu vidare till

ytterligare två gruppbestäder genom den organisation enheten byggt upp i form av egna Stjärnmärkt-instruktörer.

Förvaltningens utförarenhet LSS har under perioden slutfört certifiering i stadens utbildningskoncept i det pedagogiska ramverket, vilket gett en gemensam kompetens i teori, metod och värdegrund. Satsningen har lagt grunden för ett ännu mer personcentrerat arbetssätt. Det visar sig i nya lösningar och systematik, bland annat i det sedan tidigare påbörjade arbetet med samarbetsplaner (SAP). Planen tas fram tillsammans med den enskilde hyresgästen och är verktyg för att öka den enskildes upplevelse av trygghet. Den enskilde ges möjlighet till inflytande och delaktighet genom genomförandeplanen och SAP tillsammans med personal. Arbetet med att implementera SAP kommer fortgå under nästa år.

Verksamheterna har också samarbetat med förvaltningens dietister, syn- och hörselinstruktör och anhörigkonsulenter för att ge den enskilde stöd utifrån behov. Till nästa år planeras ytterligare samarbete med dietist i syfte att öka medarbetarnas kunskap om mat och hälsa.

Förvaltningens socialpsykiatriska utförarenhet planerar sociala och utåtriktade aktiviteter tillsammans med den enskilde. Bemötande och planering av insatserna präglas av kunskap och förståelse för svårigheterna den enskilde kan ha med anledning av sin psykiska sjukdom och funktionsnedsättning. Bland de personer med psykiska funktionsnedsättningar som får stöd via förvaltningens verksamheter och har svarat på brukarundersökningar är en stor andel nöjda, upplever att de får ett gott bemötande, att de kan påverka stödet och att medarbetare är bra på att motivera dem att göra saker självständigt. Enheten har beviljats statliga medel inom ramen för både God och nära vård och omsorg samt "Uppdrag psykisk hälsa" med syftet att främja psykisk hälsa genom bland annat fysiska aktiviteter. Idéer och önskemål om aktiviteter och inköp har kommit från klienterna. Det har till exempel handlat om Skansenkort, bowlingkort, simhallskort, fiskespön och pingisbord. Med projektmedel har enheten även kunnat avlöna vikarier så att personalen kunnat följa med klienterna till de olika aktiviteterna.

Läs mer om hälsofrämjande insatser inom socialpsykiatri och LSS under rubriken God och nära vård och omsorg.

Personer i relationer där våld förekommer uppmärksammas och får stöd

Medarbetarnas kunskap om våldets uttryck och särskilt sårbara gruppers utsatthet, till exempel barn och personer över 65 år, är en förutsättning för att uppmärksamma våld och erbjuda stöd. För att stärka arbetet mot våld i nära relationer ytterligare har förvaltningen infört det evidensbaserade verktyget Reagera-S som är särskilt anpassad för äldre personers livsvillkor och används vid nyprövningar och uppföljningar av biståndsbeslut inom äldreomsorgen. Medarbetarna inom hemtjänst och särskilt boende säkerställer kompetens i att uppmärksamma våldsutsatthet och behov av stöd hos personer över 65 år genom att alla yrkeskategorier går Socialstyrelsens webbutbildning våld mot äldre. För att stärka arbetet med att identifiera våldsutsatta och våldsutövare under 65 år har förvaltningen tagit fram en gemensam rutin och arbetssätt för att identifiera våldsutsatta och våldsutövare inom våra olika verksamhetsområden. Rutinen tar hänsyn till olika målgruppers behov och utifrån ett barnrättsperspektiv uppmärksammas barn i familjer där våld förekommer eller där våldsutsatt eller våldsutövare är under 18 år. För att nå ut finns också broschyrer och anslag uppsatta bland annat på öppna träffpunkter för äldre med kontaktuppgifter till den som är våldsutsatt

eller har frågor kan vända sig.

Personer som är utsatta för, eller utsätter andra för, våld i nära relation kan få stöd och insatser vid öppenvårdsverksamheten Relationsvåldscentrum innerstaden, RVCI. Under året har 80 nya personer boende i Norra innerstaden fått påbörjat stöd och insatser utifrån att vara utsatta för våld i nära relation. Det är fortsatt främst kvinnor som söker stöd för våldsutsatthet. Majoriteten av de som söker stöd utifrån att man utsätter någon för våld i nära relation är män. Under 2024 har fyra våldsutövande män boende inom stadsdelsnämndsområdet fått stöd från RVCI. Under året har, utöver individuella samtal, även gruppbehandling för såväl våldsutövare som våldsutsatta erbjudits. RVCI erbjuder också barn till vårdnadshavare som går på behandling egna stödsamtal. Under 2024 fick fyra barn från Norra innerstaden sådana samtal vilket är en ökning med två barn från året innan. Det innebär att fler barn kunnat få stöd utifrån sina egna behov även om antalet fortfarande är lågt.

Förvaltningen har under perioden arbetat med två områden som stärker barnperspektivet i arbetet mot våld i nära relationer. I april påbörjades införandet av den så kallade Islandsmodellen. Arbetssättet innebär att socialtjänst och polis samarbetar på plats i hemmet efter att polis åkt ut på larm om en akut våldshändelse där det finns en oro att barn i familjen har bevittnat, upplevt eller utsatts för våld från eller mellan närstående. Syftet är att barn tidigt kan få stödinsatser men också att fler personer ska kunna lagföras för brott. I början av 2025 kommer RVCI göra en uppföljning och analys av resultatet sedan arbetssättet implementerades. Omställning i enlighet med ny lagstiftning som stärker barnets position vid placering av barn som medföljande till förälder som behöver skyddat boende har också skett.

Inom ramen för arbetet med att förebygga upprepat partnervåld och att motivera våldsutsatta och våldsutövare att ta emot stöd och insatser för sig och sina barn har erfarenheterna från projektet *I gemensam samverkan mot relationsvåld (IGOR)* tagits tillvara i ordinarie verksamhet - kallat *Socialsekreterare hos polis* - genom att två socialsekreterare samverkar och delar lokal med polis. Socialsekreterarnas uppdrag är att informera och motivera våldsutövare och våldsutsatta att ta emot stöd. Antalet samtal med frihetsberövade personer har under året ökat i takt med att samverkansrutinerna med polisen förbättrats. I likhet med Islands-modellen sker detta i samverkan med stadsdelsförvaltningarna Södermalm och Kungsholmen.

Förberedelser inför nästkommande års införande av Bryt upp har påbörjats genom information och identifiering av arbetsgrupp. Bryt upp är ett arbetssätt för att stötta våldsutsatta och deras barn utifrån samhandläggning och den våldsutsattas individuella behov.

Tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning

Förvaltningens arbete med att implementera programmet beskrivs under mål 3.7 "Stockholm ska vara en öppen, jämställd och demokratisk stad som samarbetar internationellt".

God och nära vård och omsorg

Förvaltningen arbetar systematiskt med omställningen till en God och nära vård och omsorg. Förvaltningens projektledare, som har det kommunala samordningsansvaret (KSA), representerar förvaltningen genom att delta i stads- och länsövergripande forum, samt genom regelbundna dialoger med regionens motsvarande funktion med ett geografiskt

samordningsansvar (GSA).

Att påbörja implementeringen av stadens nya handlingsplan för omställningsarbetet, har varit ett fokusområde under perioden. Förvaltningen har följt den aktivitetsplan som staden tagit fram, genom att bland annat genomföra en kartläggning av förvaltningens befintliga samverkansforum med regionen. De forum som bedömts ha störst utvecklingsbehov kommer under 2025 att lyftas särskilt, i dialog och samverkan med regionen.

Under året har förvaltningen drivit nio utvecklings- och innovationsprojekt, som finansieras av regeringens öronmärkta stimulansmedel. Flera av projekten har inkluderat samverkan med regionen. Projekten har drivits inom både förskoleavdelningen, socialtjänstavdelningen och äldreomsorgsavdelningen, se exempel nedan samt under mål 1.2.1 och 1.4.1.

Vidare har kunskapshöjning om omställningsarbetet till God och nära vård och omsorg prioriterats, där en inspirationseftermiddag för alla chefer och rektorer inom berörda avdelningar anordnades under hösten. Eftermiddagen innehöll ett nationellt perspektiv som lyftes av regeringens ansvariga utredare, som ledde utredningen som ledde fram till det nationella omställningsarbete som nu pågår. Samordnarna för omställningsarbetet på stadsövergripande nivå gav sedan stadens perspektiv på arbetet med bland annat den nya handlingsplanen och slutligen presenterades tre utvecklings- och innovationsprojekt som bedrivs inom förvaltningen och som finansieras av de stimulansmedel som tillhandahålls av regeringen. I dialog med de som deltog, framkommer att de efter inspirationseftermiddagen upplever av en ökad kunskap och förståelse för vad omställningen till God och nära vård och omsorg bottnar i och vad omställningsarbetet kan innebära i praktiken.

Exempel på aktiviteter/insatser som genomförts:

- **Förskolans timmerstuga i Stora Skuggan** – Förvaltningen hyr en lokal i Stora skuggan, som under året har förbättrats för att erbjuda bättre förutsättningar för rörelse och lek i naturen. Syftet är att erbjuda en verksamhet som främjar hälsa och välmående och som erbjuder andra upplevelser än vad barnen har tillgång till i förskolornas närområde.
- **Processutbildning med fokus på ökad psykisk hälsa**- Under våren har förskolan och socialtjänsten deltagit i en gemensam processutbildning, i syfte att utveckla strukturerad samverkan för att främja psykisk hälsa och motverka psykisk ohälsa hos barn i förskoleåldern. Utbildningen genomfördes tillsammans med en representant från den BVC som är kopplad till stadsdelsnämndsområdets familjecentral. Syftet var att stärka samarbetet mellan hälso- och sjukvård, socialtjänst och förskola med målet att ta fram en gemensam handlingsplan att arbeta vidare utifrån. Processutbildningsinsatsen är nu avslutad, med gott resultat på framförallt samverkan mellan förskolan och socialtjänsten, samsyn och förståelse för varandras uppdrag och material för vidare arbete med att ta fram en handlingsplan under 2025.
- **Vårdhundsteam i utförarenheten LSS**- Med stöd av stimulansmedel för omställningen till en God och nära vård har ett vårdhundsteam anställts i maj 2024. Syftet är att under ett år arbeta med att stötta personer i bostad med särskild service att komma till sina vårdkontakter för att minska uteblivna besök och förbättra hälsan. Ett annat mål är att minska isoleringen för de boende. Insatserna har inkluderat

promenader, sällskap till skola och vårdinrättningar, klappa hunden, göra konst, hålla i kopplet, gå ut och fika. Ungefär hälften av hyresgästerna, cirka 40 av 80, har träffat vårdhundsteamet. Framöver planeras att utöka arbetet genom att erbjuda stöd i arbetet med samordnad individuell plan (SIP), samarbeten med andra enheter, myndighetsutövning och Regionen.

- **"Kultur och hälsa" samt "Digital inkludering" på socialpsykiatriska utförarenheten-** Tanken med de två projekten är att ge klienter som bor i samtliga fem boenden bättre förutsättningar att bryta isolering och möjlighet att komma ut, knyta kontakter utanför sitt egen boende och utöva sina intressen. Varje projekt har en projektledare på halvtid. I projektet "Kultur och hälsa" har intresset ökat allteftersom och aktiviteter som utflykter, besök på museum, matlagning, simning och ridning på islandshästar har genomförts. Vissa aktiviteter har skett enskilt men de flesta har skett i grupp. Projektet "Digital inkludering" syftar till att lära klienter hur man använder en dator och stötta dem att själv våga börja använda den digitala tekniken. Eftersom kunskaperna har varierat har undervisningen anpassats och genomförts individuellt för att möta varje enskilds behov.
- **Utvecklingsarbete kopplat till demensfrågor-** Förvaltningen har under året tagit fram en treårig plan för arbetet med att stärka kvalitén av vården och omsorgen av personer med demenssjukdomar. Som ett led i detta har förvaltningen anställt en demenskoordinator som driver utvecklingsarbetet. Koordinatoren ger även stöd till socialtjänstavdelningen i dessa frågor. De hälsofrämjande verksamheterna inom äldreomsorgen har påbörjat införandet av arbets sättet Livsstil för hjärnhälsa. Arbets sättet är baserat på vetenskapliga resultat från Finger- studien som visar att koordinerade livsstilsförändringar kan förbättra äldre personers kognitiva hälsa. Arbetet sker i samverkan med kognitionsforskare på Äldrecentrum.
- **Utveckla samverkan med regionen-** Förvaltningen har fortsatt arbetet med att vidareutveckla strukturerade samverkansformer på olika nivåer tillsammans med Region Stockholm. Förvaltningen och regionens samordnare (GSA) för Norrmalm och Östermalm har beslutat att testa en ny modell för strategisk och operativ samverkan. I samverkan prioriteras hantering av avvikelser i vårdkedjan och kvalitetssäkring av gemensamma processer samt trygga och samordnade utskrivningsprocesser.
- **Tillsammans för trygg utskrivning-** Biståndsbedömning för äldre har under året drivit ett projekt tillsammans med Sabbatsbergsgeriatriken kallat "Tillsammans för trygg utskrivning". Projektets målsättning har varit att uppnå resurseffektivitet och trygghet för de äldre genom att utveckla arbets sätt som ger de äldre och anhöriga goda förutsättningar att vara delaktiga i utskrivningsprocessen. Inom ramen för projektet har en biståndshandläggares arbetstid delvis förlagts till Sabbatsbergsgeriatrikens avdelningar med uppdrag att samtala med äldre och följa upp deras upplevelser av utskrivning före -och efter hemgång, informera om kommunens insatser samt ge stöd vid informationsöverföring och kommunikation i vårdkedjan. Projektet har följts upp av Äldrecentrum genom strukturerade intervjuer, workshops, uppföljningsmöten och systematisk datainsamling. Under 2025 kommer äldreomsorgsavdelningen att analysera resultaten inför vidareutveckling av arbets sätten vid utskrivningsprocessen. Resultatet av projektet är unikt eftersom det grundar sig i äldres egna upplevelser av

trygghet i samband med utskrivningar.

- **Utbildning i SIP tillsammans med regionen-** Förvaltningen har anordnat en gemensam utbildning om samordnad individuell planering (SIP) för biståndshandläggare och regionens verksamheter inom stadsdelsförvaltningens geografiska område. Bland annat resulterade utbildningens diskussioner i en gemensam målbild om att SIP i hemmet efter utskrivning ska erbjudas i större utsträckning än tidigare.

Framtidens socialtjänst

Arbetet med att ställa om till en långsiktigt hållbar socialtjänst har fortgått under året. Den nya socialtjänstlag som väntas träda i kraft under 2025 kommer att innebära ett ökat fokus på en förebyggande och lätt tillgänglig socialtjänst. För att genomföra de förändringar som krävs för att nå lagstiftningens intentioner har en kartläggning av insatser och stöd genomförts under hösten. Kartläggningen är en del i förberedelserna inför att, med stöd av ny lagstiftning, kunna erbjuda insatser utan individuell behovsprövning.

Förvaltningens medarbetare vid socialtjänst- och äldreomsorgsavdelningarna har under hösten deltagit i stadsövergripande workshops kring frågeställningar om hur det förebyggande arbetet kan stärkas och tillgängligheten öka.

- **Nationell uppföljning av socialtjänstens omställning, NUSO**

Familjeenheten och enheten för prevention och familjebehandling har under året deltagit i forskningsprojektet *Nationell uppföljning av socialtjänstens omställning, NUSO*. Projektet syftar till att fånga nuläget, förstå hur socialtjänstens arbete förändras över tid och följa resultatet av omställningen till ny socialtjänstlag. Under 2024 och 2025 följer projektet upp den sociala barn- och ungdomsvårdens olika steg – från förebyggande åtgärder, till aktualisering, utredning och insats. Syftet är att öka kunskapen om vägen till olika typer av stöd för barn, unga och familjer.

Genom NUSO bidrar förvaltningen med unik data som är viktig för att utveckla en kunskapsbaserad socialtjänst både lokalt och nationellt. De lokala resultaten följs upp och analyseras inom berörda enheter som en del i den löpande verksamhetsutvecklingen och det pågående omställningsarbetet. Drygt 130 kommuner och stadsdelar deltar i projektet som är ett samarbete mellan SKR och Karlstads universitet/FoU Välfärd Värmland.

- **Individbaserad systematisk uppföljning, ISU**

Som en del i arbetet med att utveckla stödet till enskilda och stärka ett kunskapsbaserat arbetssätt har medarbetare inom vuxenenheten och enheten för ekonomiskt bistånd och arbete under året utbildat sig i metoden Individbaserad systematisk uppföljning, ISU. Metoden innebär att stöd till enskilda följs upp och sammanställs på gruppnivå i syfte att utveckla och förbättra verksamhetens kvalitet. Genom att använda ISU har vuxenenheten under hösten följt upp individens delaktighet vid beviljad insats om boendestöd. Undersökningen baserades på intervjuer som genomfördes under en begränsad tid som en del i utbildningen. Resultatet var övervägande positivt och enheten planerar för en fortsättning i syfte att ytterligare bredda kunskapen om hur den enskildes upplevelse av delaktighet kan stärkas. Inom enheten för ekonomiskt bistånd och arbete har metoden använts till att initiera en uppföljning av stödet till

arbetssökande. Detta inkluderar bland annat en kartläggning av remitteringsprocessen till Jobbtorg.

Goda exempel

- Invånare som fått stöd av förvaltningens budget- och skuldrådgivning upplever i mycket hög grad, 84 procent, att de blivit hjälpta av rådgivningen.
- Stjärnmärkt LSS: Gärdets gruppbostad på utförarenheten LSS har som första LSS-verksamhet i Sverige blivit Stjärnmärkta via Demenscentrum. Enheten har byggt en egen organisation för att ta Stjärnmärkt-konceptet vidare till alla verksamheter genom att utbilda egna instruktörer
- Vårdhundsteam inom utförarenheten LSS: den enskilde, vårdhund och vårdhundsledare arbetar för att bryta isolering samt att möjliggöra för den enskilde att ta sig till olika vårdkontakter.
- Nytt arbetssätt kring förvaltningens råd- och stödtelefon skapar en mer tillgänglig socialtjänst för föräldrastöd: de personer som behöver ett mer kortvarigt stöd får det av de nyrekryterade föräldrarådgivare som numera bemannar telefonlinjen. Familjebehandlarna som tidigare bemannade telefonen kan fokusera på att ge stöd till de föräldrar som behöver långvariga och mer omfattande kontakter.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel barn och unga som åter blir föremål för anmälan/ansökan efter avslutad utredning	18,7 %	18,2 %	19,2 %		24 %	24 %	VB 2024
<p>Analys</p> <p>Förvaltningen når målet för året. Andelen barn och unga som åter blir föremål för anmälan/ansökan inom ett år efter avslutad utredning är 18,7 procent att jämföra med genomsnittet i staden på 22 procent. Det finns inga signifikanta skillnader mellan andelen pojkar och flickor som återaktualiseras. Antalet inkomna orosanmälningar och inledda utredningar har stadigt ökat under flera år, det är därför viktigt att analysera orsaker till att nya orosanmälningar inkommer efter avslutad utredning. Förvaltningen har under hösten haft i uppdrag att analysera och ta fram arbetssätt vid återaktualiserade ärenden och utformandet av en checklista har påbörjats som stöd till handläggarna i arbetet när ett ärende återaktualiseras. Det är främst brister i omsorgen som är orsak till att ett ärende återaktualiseras, med misstanke om våld inom familjen-, relationskonflikter eller alkohol- eller drogmissbruk hos föräldern. När ärendet aktualiseras på grund av oro för problem kopplade till barnet är beteendeproblem, skolsociala problem och psykisk ohälsa de vanligaste orsakerna. Åldersgruppen 6-12 år är något vanligare än 0-5 år respektive 13-19 år.</p>							
  Andel brukare inom omsorgen för personer med funktionsnedsättning som inte upplever diskriminering				90 %	80 %	Tas fram av nämnd	2024
<p>Analys</p> <p>Frågan om upplevelse av diskriminering har fallit bort i enkäterna för insatserna grupp- och serviceboende samt daglig verksamhet (LSS). Detta innebär att det inte finns något utfall att rapportera för indikatorn "Andelen som inte upplever diskriminering i verksamheten" i verksamhetsberättelsen för 2024. Förvaltningen har under 2024 upprätthållit och utvecklat de arbetssätt som bidrog till 2023 års goda resultat.</p>							
  Andel brukare inom socialpsykiatri som inte upplever diskriminering	89 %	92 %	80 %	87 %	80 %	Tas fram av nämnd	2024

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel brukare som är nöjd med sin insats - Funktionsnedsättning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	87 %	86 %	90 %	87 %	80 %	80 %	2024
  Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de blir väl bemötta av stadens personal (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	93 %	96 %	90 %	91 %	90 %	90 %	2024
  Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de kan påverka insatsens utformning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	83 %	86 %	80 %	83 %	79 %	79 %	2024
  Andel personer som själva upplever att de får en förbättrad situation av insatserna de fått från socialtjänsten (vuxna missbruk, socialpsykiatri, våld i nära relation)	69,64 %	80,77 %	60 %		85 %		2024
<p>Analys</p> <p>Indikatorn sammanfattar upplevelsen av 56 vuxna personer som haft insatser inom tre områden; antingen för skadligt bruk och beroende, inom socialpsykiatri eller utifrån att vara utsatt för eller att utöva våld i nära relation. Undersökningen genomförs genom att handläggare inom respektive verksamhetsområde som under april och maj månad träffar sin klient fysiskt vid individuppföljning ställer frågan om upplevd situation utifrån insatserna. Frågor om antalet deltagare i underlaget har ställts till socialförvaltningen som samordnar undersökningen då antalet svarande är lägre än det underlag förvaltningen skickat in.</p> <p>Då antalet svar är lågt och andelen män och kvinnor som svarat ojämnt fördelat per område behöver slutsatser av utfallet dras med försiktighet. Vidare analys inklusive analys av skillnad i upplevelse mellan kvinnor och män kommer att göras med tillägg av kompletterande källor och åtgärder kommer ske inom respektive område. För exempel på kompletterande källor: se de goda resultaten från brukarundersökningen för personer med psykisk funktionsnedsättning som redovisas i indikatorer under mål 1.3. Åtgärder kommer ske inom respektive område.</p>							
  Andel placerade barn som når målen i svenska/svenska som andraspråk, matematik, och engelska i grundskolan	61,54	57,14 %	66,67 %	55,56	75 %	75 %	VB 2024
<p>Analys</p> <p>Målet uppnås delvis och resultatet har förbättrats sedan senaste mätillfället. Under perioden har 13 barn omfattats av målgruppen för indikatorn. Det finns ingen signifikant skillnad mellan pojkar och flickor. Flertalet av de barn som inte når målen i kärnämnen har stora utmaningar och saknat en fungerande skolgång vid placering. De har också, jämfört med barn som inte är placerade, en bakgrund som inte gynnat deras skolgång med långvarig skolproblematik som följd.</p> <p>Placerade barns skolgång är prioriterad och följs upp kontinuerligt, som minst i samband med övervägande eller omprövning av vården, vid behov oftare. Målet generellt är att barnet ska slutföra grundskolan med behörighet att söka gymnasieutbildning i så hög utsträckning som möjligt. Vid behov tar ansvarig socialsekreterare initiativ till ett SIP-möte med skolan. För barn som är familjehemsplacerade inom Stockholms län erbjuds insatsen Skolfam.</p>							

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel utredningar av barn och unga där barnet varit delaktigt och fått återkoppling	65,84	64,88 %	66,92 %	62,41	70 %	Tas fram av nämnd	VB 2024
Analys Utfallet baseras på handläggares bedömningar i 562 utredningar, som genomförts med beslut utifrån Socialtjänstlagen (SoL) och Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Att öka de yngsta barnens möjlighet till delaktighet och att få återkoppling är en utmaning. För barn med funktionsnedsättning är en av utmaningarna att vårdnadshavare inte bedömer att det är lämpligt att barnet är delaktigt utifrån barnets funktionsnedsättning och/eller svårigheter att kommunicera. Under 2025 kommer ett utvecklingsarbete med fokus på att öka delaktigheten för barn med funktionsnedsättning att ske.							
   Brukarens upplevelse av trygghet - LSS-boende, vuxna och barn (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	80 %	79 %	80 %	79 %	80 %	Tas fram av nämnd	2024

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Socialnämnden och äldre- och barnnämnden ska stödja stadsdelsnämnderna att i dialog med regionen implementera gemensamma system för genomförande och uppföljning av SIP	2024-01-01	2024-12-31	

Nämndmål: 1.3.1 Stöd, omsorg och tidiga insatser ges utifrån den enskildes behov

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningen uppmärksammar barn och unga som far illa eller som riskerar att fara illa genom förebyggande arbete och tidigt stöd. Det förebyggande arbetet sker i samverkan med exempelvis barnavårdscentraler, förskolor, skolor, fritid- och fältverksamheten samt Polismyndigheten.

Föräldrar och vårdnadshavare erbjuds stöd genom föräldrastödsprogram som ABC och Komet, rådgivning och stödsamtal samt vid förvaltningens familjecentraler.

De skolsociala teamen stöttar elever att öka sin skolnärvaro och uppnå behörighet till gymnasiet. Förvaltningen bedriver ett socialt fältförlagt arbete genom fältassistenter. Med stadens ANDTS-program som utgångspunkt arbetar förvaltningen förebyggande för att minska skadligt bruk av alkohol, narkotika och tobak bland unga. Vid Ungdomsmottagningen erbjuds unga 12-22 år kuratorssamtal i syfte att stärka ungas identitets- och personlighetsutveckling samt förebygga och tidigt upptäcka psykisk ohälsa och sociala problem.

Personer med missbruksproblematik erbjuds stöd och vid behov behandling för att komma ifrån missbruket. Genom samverkan med vårdgivare erbjuds personer som lider av både

psykisk sjukdom och skadligt bruk och beroende adekvat stöd. Verksamheten personligt ombud erbjuder stöd till ett självständigt liv till den som har en omfattande psykisk funktionsnedsättning.

Förvaltningen utgår i sitt arbete från stadens program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning. Personer i behov av stöd får insatser och ett bemötande som stärker förmågan till ett självständigt liv. Personer med funktionsnedsättning får stöd till en fungerande vardag, en hållbar boendesituation och en meningsfull sysselsättning. Individens övergång till arbete på ordinarie arbetsmarknad underlättas inom de dagliga verksamheterna (LSS) och sysselsättning inom socialpsykiatri.

Förvaltningen arbetar i enlighet med stadens program för våld i nära relationer. Vuxna och barn som utsätts för våldet, eller bevittnar våldet erbjuds skydd och stöd. Våldsutövare får hjälp att bryta sitt beteende. Förekomsten av våld utreds med ett barnrättsperspektiv till exempel genom att barn erbjuds stödsamtal och ges möjlighet till fortsatt skolgång eller förskola även när behov finns av skyddat boende. Medarbetarnas kunskap om särskilt utsatta målgrupper bidrar till att förebygga, uppmärksamma och motverka våld. Strukturerad samverkan mellan förvaltningarna i innerstaden och Polismyndigheten sker i syfte att stärka arbetet kring våld i nära relation.

Arbete genom god och nära vård utvecklas för att i samverkan med vårdgivare erbjuda stöd till de med både psykisk ohälsa och skadligt bruk. Förvaltningen kommer att ta fram aktiviteter för omställningen till en god och nära vård och omsorg utifrån stadens handlingsplan och den gemensamma länsövergripande handlingsplanen för god och nära vård.

Förväntat resultat

Förväntat resultat 2024

- Vuxna och barns behov av stöd uppmärksammas tidigt och erbjuds utifrån varje persons specifika situation.
- Barn som far illa, eller riskerar att fara illa, uppmärksammas tidigt och samverkan sker mellan socialtjänst och förvaltningens övriga verksamheter samt skolor, region Stockholm och Polismyndigheten.
- Det finns en strukturerad och etablerad samverkan mellan förskola och socialtjänst.
- Barn ges förutsättningar att vara delaktiga i sin egen utredning.
- Förvaltningen har en tydlig styrning och samverkan kring god och nära vård och omsorg, internt och externt.
- Personer som får stöd får en förbättrad situation.
- Personer som får insatser genom LSS är nöjda med sitt stöd.
- Anhörigas livssituation uppmärksammas i verksamheterna och stödinsatser erbjuds i syfte att förebygga ohälsa.
- Den som utsätts för våld i en nära relation uppmärksammas och får stöd.
- Våldsutövare motiveras till att ta emot stöd för att bryta sitt våldsamma beteende.
- Vårdnadshavare till barn som upplevt våld motiveras till samverkan så barn får tillgång till rätt stöd.

- Kunskapen om vad god och nära vård och omsorg är har ökat i berörda verksamheter.

Förväntat resultat på längre sikt

- Invånare lever ett självständigt liv.

- Samverkan för att uppnå en god och nära vård och omsorg har utvecklats och skapar bättre stöd och omsorg till de med störst behov.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel våldsutsatta där målet med insats från Relationsvårdscentrum (RVCI) uppnåtts	79,51 %	70	81	72,73 %	70 %		2024
Analys Gemensam indikator för hela innerstaden, underlaget omfattar därmed personer boende i Norra innerstaden och på Kungsholmen samt Södermalm. Det är fler kvinnor än män som uppnått målet med insats från RVCI. Under året har alla relationsvårdscentra i staden tagit fram gemensamma bedömningsgrunden ör när man kan anse att målet med insatsen uppnåtts, vilket kan påverka utfallet. RVCI kommer att följa upp om skillnaderna kvarstår även under nästa år eller om det är en tillfällig skillnad.							
 Andel våldsutövare där målet med insats från Relationsvårdscentrum innerstaden (RVCI) uppnåtts	75 %	79	50	68,18 %	70 %		2024
Analys Indikatorn är gemensam för hela innerstaden. Underlaget omfattar därmed boende i Norra innerstaden och på Kungsholmen samt Södermalm. Av det totala antalet våldsutövare var 14 män och två kvinnor. 11 av 14 män uppnådde målet med insatsen vilket motsvarar 79 procent medan 1 av 2 kvinnor uppnådde målet med insatsen.							
 ANDT-förebyggande arbete enligt Preventionsindex mini (PI-mini)	77				60		2024

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.4 Stockholm ska vara en bra stad att åldras i - med god omsorg och stor trygghet

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppnåtts under året. I bedömningen av måluppfyllelsen har förvaltningen gjort en samlad avvägning och analys av utfallen på indikatorerna från Socialstyrelsens och stadens enkätundersökningar, exploateringskontorets medborgarpanel, nationella och lokala mått för personalkontinuiteten inom hemtjänsten samt de kvalitetsuppföljningar på individnivå som äldreomsorgen genomfört. Förvaltningen har också vägt in verksamheternas arbete med de prioriterade områdena under året.

Tre indikatorer under verksamhetsområdesmålet och en under nämndmålet redovisar resultat från Socialstyrelsens enkätundersökning ”Vad tycker de äldre om äldreomsorgen?”. För 2024

ser förvaltningen ett resultat som ligger nära eller överträffar de satta årsmålen på dessa tre indikatorer; andelen nöjda omsorgstagare, andelen omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs på vård- och omsorgsboende, samt andelen omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs i hemtjänsten. Undersökningen skickas till personer 65 år och äldre som bor i ordinärt boende med stöd av hemtjänst eller som bor på särskilt boende för äldre. Svarsfrekvensen för undersökningen inom hemtjänsten är i år 56,4 procent och för särskilt boende 47,9 procent. Den låga svarsfrekvensen försvårar arbetet med att analysera och bedöma dess resultat.

Under nämndmålet finns två indikatorer som redovisar resultat från biståndshandläggarnas kvalitetsuppföljning på individnivå. För indikatorn om nöjdheten med aktiviteter på nämndens vård- och omsorgsboenden i egen regi noteras ett försämrat resultat. Avdelningen har under året tillsammans med förvaltningens kultursamordnare genomfört ett arbete för att stärka arbetet med aktiviteter och har även anställt aktivitetsansvariga på vård- och omsorgsboenden. Individuppföljningarna, som ligger till grund för indikatorn, har genomförts löpande under perioden 1 november 2023 till 31 oktober 2024 och det går därför inte följa upp resultatet av utvecklingsarbetet år 2024. Utvecklingsarbetet för att stärka aktivitetsuppdraget pågår fortfarande och resultatet av satsningen kan följas upp först under 2025. Utvecklingsarbetet beskrivs under rubrik Förebygga och motverka ofrivillig ensamhet.

Äldreomsorgsavdelningens arbete med omställningen till en god och nära vård och omsorg beskrivs under de olika rubrikerna under detta mål. Förvaltningens samlade arbete med omställningen till en god och nära vård och omsorg beskrivs under mål 1.3.

Förebygga och motverka ofrivillig ensamhet

Förvaltningen har tillsammans med andra aktörer arbetat med att utveckla utbudet av riktade insatser som syftar till att förebygga ofrivillig ensamhet bland personer över 65 år. Som exempel genomförs aktiviteten "Bibliotekarien rekommenderar" på Rioträffen i samarbete med kulturförvaltningen. I september genomfördes en hälsovecka tillsammans med äldreförvaltningen och idrottsförvaltningen. Förutom aktiviteter på träffpunkternas lokaler anordnar hälsofrämjandeenheterna även aktiviteter på andra platser än de egna lokalerna, under året har besök arrangerats till bland annat Astrid Lindgrens våning och Judiska muséet. Förvaltningen har också tagit fram en broschyr *Tips och kontakt* med telefonnummer till sociala mötesplatser som erbjuder aktiviteter för seniorer som bor inom stadsdelsnämndsområdet. Broschyren sprids på bibliotek, vårdcentraler, träffpunkter och genom biståndshandläggare och har uppskattats av flera samverkanspartners.

I maj genomförde förvaltningen den traditionsenliga Seniorveckan inom alla verksamheter i egen regi, i år med särskilt fokus på kultur. De hälsofrämjande enheterna erbjöd föreläsningar, stadsvandringar, konst- och kulturupplevelser och många prova-på-aktiviteter på träffpunkterna. Seniorveckan var mycket välbesökt och lockade både tidigare besökare och personer som inte tidigare besökt verksamheten. Även på vård- och omsorgsboenden anordnades olika kulturella aktiviteter under veckan. Några fick exempelvis besök av en clown, andra av en viking från Vikingamuseet. Det anordnades även tipspromenader, tårtbakartävlingar, mångkulturell buffé och musikunderhållning i olika genrer som jazz, opera, musikal, visa och rock. Nytt för i år var att seniorer med hemtjänst erbjöds att

tillsammans med personal delta i en guidad bussutflykt i centrala Stockholm med fikastopp vid Stadshuset. Aktiviteten var mycket uppskattad av de som deltog.

I oktober arrangerades två informations- och inspirationsdagar för alla som har fyllt 80 år. Dagarna innehöll föreläsningar, lunchmåltid, musik och möjligheten att träffa stadsdelsförvaltningens funktioner som biståndshandläggare, anhörigkonsulent, fixartjänst, dietist samt olika föreningar som riktar sig till seniorer.

För att stärka det uppsökande arbetet och nå ut till personer som är ofrivilligt ensamma har förvaltningen anställt ytterligare en hälsopedagog. Hälsopedagogerna erbjuder enskilda samtal, hälsosamtal, grupper på träffpunkterna och genomför uppsökande hembesök hos personer som upplever ofrivillig ensamhet. För att främja psykisk hälsa har förvaltningen arbetat med hälsofrämjande och förebyggande insatser, aktiviteter och stöd utifrån handlingsplanen för suicidprevention. Förvaltningen har utbildat både medarbetare och chefer i första hjälpen vid psykisk ohälsa, MHFA (Mental health first aid). Genom att även chefer går utbildningarna får enheterna en gemensam kunskapsbas på alla nivåer, vilket bedöms vara en framgångsfaktor för arbetet framöver.

Inom vård- och omsorgsboenden har aktiviteterna utvecklats i samarbete med förvaltningens kultursamordnare. Aktivitetsutbudet tas fram med lyhördhet för de boendes önskemål och behov. Ansvarsbeskrivningar har tagits fram för aktivitetssamordnare och aktivitetsombud. Det finns även nätverk för respektive funktion som syftar till att utveckla verksamheterna, höja kompetensen och vara ett forum för kunskaps- och erfarenhetsutbyte.

Stärka de äldres inflytande och delaktighet

Ramtid inom hemtjänsten handlar i grunden om den äldre personens inflytande över sin insats, och är ett prioriterat område för förvaltningen. Biståndsbedömningen för äldre och hemtjänsten i egen regi har under året arbetat tillsammans i ett projekt som haft tre huvudområden. Det första området handlar om att den enskildes perspektiv och önskemål ska vara tydligt när beställningar och genomförandeplaner skrivs. Området två för projektet omfattade utveckling av uppföljning av insatser genom exempelvis gemensamma hembesök av hemtjänstmedarbetare och biståndshandläggare. Det tredje huvudområdet handlade om att utveckla tydliga och enhetliga kommunikationskanaler mellan hemtjänst, biståndsbedömning för äldre och den enskilde. Förvaltningen har under året även infört schemaläggningssystemet Schemas inom samtliga enheter i hemtjänst egen regi och arbetar nu med en mer effektiv schemaplanering utifrån ramtid. Arbetet beskrivs under mål 3.1 ”Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd”.

Förvaltningen arbetar med att öka medborgardialogen genom dialog med boende och anhöriga på vård- och omsorgsboenden och bland besökare på träffpunkter, detta beskrivs under mål 3.7 ”Stockholm ska vara en öppen, jämställd och demokratisk stad som samarbetar internationellt”.

Utveckla arbetet kring demens

Förvaltningen har under året tagit fram en treårig plan för arbetet med att stärka kvaliteten av vård- och omsorg för personer med demenssjukdomar. Arbetet med att förverkliga planen har påbörjats och förvaltningen har anställt en demenskoordinator som driver detta

utvecklingsarbete. Koordinatören ger även stöd till socialtjänstavdelningen i dessa frågor. De hälsofrämjande verksamheterna inom äldreomsorgen har påbörjat införandet av arbetssättet Livsstil för hjärnhälsa. Arbetssättet är baserat på vetenskapliga resultat från Finger- studien som visar att koordinerade livsstilsförändringar kan förbättra äldre personers kognitiva hälsa. Arbetet sker i samverkan med kognitionsforskare och senior rådgivare på Äldrecentrum. Utvecklingsarbetet är en del av omställningen till en god och nära vård och omsorg.

Teamarbete och samverkan med andra aktörer

Samverkan med andra aktörer utgår från överenskommelsen mellan länets kommuner och region Stockholm för omställningen till en god och nära vård och omsorg samt stadens framtagna handlingsplan för omställningsarbetet.

Förvaltningen har under 2024 fortsatt arbetet med att vidareutveckla strukturerade samverkansformer på olika nivåer tillsammans med Region Stockholm. Förvaltningen och regionens samordnare för Norrmalm och Östermalm har beslutat att testa en gemensam modell för strategisk och operativ samverkansnivå. I samverkan prioriteras hantering av avvikelser i vårdkedjan och kvalitetssäkring av gemensamma processer samt trygga och samordnade utskrivningsprocesser. Biståndsbedömning för äldre har under året drivit projektet Tillsammans för en trygg utskrivning i samverkan med Sabbatsbergsgeriatriken. Projektets målsättning har varit att uppnå resurseffektivitet och trygghet för de äldre genom att utveckla arbetssätt som ger de äldre och anhöriga goda förutsättningar att vara delaktiga i utskrivningsprocessen. Genomförandefasen har pågått under september- november 2024. Inom ramen för projektet har en biståndshandläggares arbetstid delvis förlagts till Sabbatsbergsgeriatrikens avdelningar med uppdrag att samtala med äldre och följa upp deras upplevelser av utskrivning före och efter hemgång, informera om kommunens insatser samt ge stöd vid informationsöverföring och kommunikation i vårdkedjan. Projektet har följts upp av Äldrecentrum genom strukturerade intervjuer, workshops, uppföljningsmöten och systematisk datainsamling. Under 2025 kommer äldreomsorgsavdelningen att analysera resultaten inför vidareutveckling av arbetssätten vid utskrivningsprocessen. Resultat av projektet är unikt eftersom det grundar sig i äldres egna upplevelser av trygghet i samband med utskrivningar.

Förvaltningen har anordnat en gemensam utbildning om samordnad individuell planering (SIP) för biståndshandläggare och regionens verksamheter inom stadsdelsförvaltningens geografiska område. Bland annat resulterade utbildningens diskussioner i en gemensam målbild om att erbjuda SIP i hemmet efter utskrivning i större utsträckning än tidigare.

Mat och måltider

Förvaltningens arbete med mat, måltider och nutrition har fortgått under 2024 med stöd av måltidsombud och dietister. Dietisterna arbetar både strategiskt och på plats i verksamheterna. Uppdraget är att stärka medarbetarnas kompetens inom mat, måltider, måltidsmiljö och nutrition med syftet att förebygga undernäring och främja hälsa och trivsel. Inom hemtjänsten tas gemensamma rutiner och dokument för mat och måltider fram likväl som rutiner för att identifiera och förebygga undernäring.

Nämnden har tilldelats 1,1 mkr från stadens satsning Matlyftet som syftar till att förebygga

undernäring och social isolering. Förvaltningen har fördelat medlen inom hemtjänsten, det hälsofrämjande arbetet samt vård- och omsorgsboenden i egen regi. Ett exempel på matlyftsaktivitet som genomförts är inom hemtjänsten, där man ordnat måltidskasse för den enskilde och en personal i den äldre personens hem, eller att äldre personer och personal samlas i en större lokal och äter gemensam måltid. Den gemensamma måltiden har varit mycket uppskattad av de äldre.

Maten inom nämndens verksamheter ska ha ett bra näringsinnehåll, vara aptitlig och i allt högre grad ekologisk. Förvaltningen har uppföljande möten med måltidsleverantörer för hemtjänst, vård- och omsorgsboende och dagverksamhet. Under året har måltidsleverantör besökt Rio vård- och omsorgsboende för ett tillfälle med mat och dialog med boende och anhöriga. Aktiviteten var mycket uppskattad och förvaltningen arbetar för att liknande tillfällen anordnas även på övriga boenden.

Även inom det hälsofrämjande arbetet lyfts matens betydelse för hälsa och välbefinnande. Förvaltningens dietister har en viktig roll i arbetet med informationsinsatser och föreläsningar riktade till seniorer i stadsdelsnämndsområdet. Verksamheten använder sig av modellen SKRÅ (Samvaro/samtal, Kost, Rörelse och Återhämtning) för att stärka det hälsofrämjande perspektivet. Modellen innebär att minst tre delar alltid ska finnas med i den verksamhet som bedrivs, till exempel gymna med mellanmål och avsatt tid för social samvaro efteråt.

Utvecklad hälso- och sjukvård och omställningen till en god och nära vård och omsorg

För att stärka samverkan, gemensamt lärande och samordning mellan vård- och omsorgsboenden i egen regi har det under året startats ett nätverk för verksamhetschefer enligt HSL (hälso- och sjukvårdslagen) under ledning av nämndens medicinskt ansvariga sjuksköterska (MAS). Syftet är att utveckla gemensamma arbetssätt och processer kopplade till en patientsäker och teambaserad hälso- och sjukvård inom nämndens vård- och omsorgsboenden.

Under året har medicinskt ansvarig för rehabilitering (MAR) startat ett forum för rehabiliteringspersonal från samtliga vård- och omsorgsboenden för gemensamt lärande, erfarenhetsutbyte och kunskapsutveckling. MAS har startat ett forum för sjuksköterskor och ett för palliativa ombud. Vård- och omsorgsboendena i egen regi har tillsammans identifierat vilka ombudsroller som bör finnas för att säkerställa kompetens och likställighet inom verksamheterna. Arbetet har resulterat i beslut om att det ska finnas medarbetare med särskild kunskap om och ansvar för följande områden; aktiviteter, måltider, dokumentation, hygien samt palliativ vård och omsorg. Nu arbetar verksamheterna vidare med att tydliggöra ombudens uppdrag och arbetssätt samt genom ett nätverk för att säkerställa lärande och erfarenhetsutbyte mellan verksamheterna.

Vård- och omsorgsboenden arbetar med att utveckla arbetet med vård i livets slutskede. Detta sker genom utbildningsinsatser som genomförs i samarbete med Palliativt kunskapscenter (PKC). Utveckling av arbetsprocesser omfattar samverkan med läkarorganisationerna, utveckling av hälso- och sjukvårdsdokumentationen samt arbete med verksamhetens rutiner. Verksamheterna har utsedda palliativa ombud med uppdrag att stärka kunskapen inom verksamheten men även mellan verksamheterna genom nätverk. Målet med ombud för palliativ vård och omsorg är att tillsammans med legitimerad personal, chefer och MAS och

MAR tydliggöra, förbättra, utveckla och kvalitetssäkra palliativ vård. Till ombudsrollen utses vård- och omsorgsmedarbetare och ombudens uppgift är att sprida kunskap om palliativ vård och palliativt förhållningssätt i verksamheten.

För att kontrollera hur väl personal inom hälso- och sjukvård och omsorgen följer basala hygien- och klädregler genomförs kontroller för att identifiera utvecklingsområden och behov av åtgärder på nämndens samtliga vård- och omsorgsboenden i egen regi och på boenden som drivs på entreprenad. Årets kontroller visar på ett generellt behov av att löpande utbilda medarbetare i basal hygien. Resultatet från kontrollerna av riskbedömningar visar på en positiv ökning av genomförda riskbedömningar för trycksår, undernäring, fall, munvård, blås- och tarmfunktion.

Under året har förvaltningen satsat på att säkra läkemedelshanteringen genom inköp av nya digitala och spårbara läkemedelsskåp, införande av digital signering genom systemet Appva och digital delegeringsutbildning via Apoteket AB. Förvaltningen har valt att lägga till kontroller av läkemedelshantering för att säkerställa att verksamheter arbetar säkert med läkemedel. Årets kontroller visar att flera av verksamheterna förbättrat och säkrat läkemedelshanteringen men att det också finns utvecklingsområden att arbeta vidare med.

Äldrevänlig stad

Förvaltningens arbete för att uppnå en äldrevänlig stad riktar sig framförallt gentemot handlingsplanens utvecklingsområden delaktighet och inflytande, samverkan och partnerskap, social inkludering samt kommunikation och information. Under perioden har exempelvis de hälsofrämjande verksamheterna inom äldreomsorgen påbörjat införandet av arbetssättet Livsstil för hjärnhälsa. Arbetssättet är baserat på vetenskapliga resultat från Finger- studien som visar att koordinerade livsstilsförändringar kan förbättra äldre personers kognitiva hälsa. Arbetet sker i samverkan med kognitionsforskare och senior rådgivare på Äldrecentrum. Läs mer om förvaltningens arbete för en äldrevänlig stad under verksamhetsområdesmål 3.7

Goda exempel

- Förvaltningen har under året inlett en satsning på att utveckla vården och omsorgen av personer med demenssjukdomar, tagit fram en treårig plan för arbetet och anställt en demenskoordinator.
- De hälsofrämjande verksamheterna inom äldreomsorgen har påbörjat införandet av arbetssättet Livsstil för hjärnhälsa.
- För att stärka det uppsökande arbetet och nå ut till personer som är ofrivilligt ensamma har förvaltningen anställt ytterligare en hälsopedagog.
- Biståndsbedömning för äldre har under året drivit ett projekt tillsammans med Sabbatsbergsgeriatriken: Tillsammans för trygg utskrivning.
- Gemensam utbildning om samordnad individuell planering (SIP) för biståndshandläggare och regionens verksamheter inom stadsdelsnämndsområdet.
- Arbetet med att utveckla ramtid inom hemtjänst har genomförts i ett gemensamt projekt med biståndsbedömningen för äldre och hemtjänsten i egen regi.
- Inom hemtjänsten har det inom ramen för matlyftet ordnat måltidskasse för den enskilde och en personal i kundens hem, eller att den enskilde och personal samlas i en

större lokal för att äta en gemensam måltid.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel nöjda omsorgstagare	83 %	85 %	83 %		82 %	82 %	2024
Analys Indikatorn avser ett index för andel nöjda omsorgstagare i äldreomsorgen. Underlaget är andelen som lämnat positivt svar på påståendet "Jag är nöjd med min dagverksamhet" i stadens brukarundersökning samt andelen som svarat positivt på Socialstyrelsens frågor "Hur nöjd eller missnöjd är du sammantaget med ditt äldreboende?" och "Hur nöjd eller missnöjd är du sammantaget med den hemtjänst du har?". Resultatet är viktat och har räknats ut av SLK.							
   Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs i hemtjänsten	86 %	88 %	85 %	84,5 %	87 %	87 %	2024
Analys Indikatorn avser resultat från Socialstyrelsens brukarundersökning. Årets resultat ligger mycket nära årsmålet och innebär en förbättring från föregående års resultat, 84,5 procent.							
   Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs på vård- och omsorgsboende	82 %	82 %	83 %	71,5 %	79 %	79 %	2024
Analys Indikatorn avser resultat från Socialstyrelsens brukarundersökning. Årets resultat överträffar det satta årsmålet och innebär en förbättring från resultatet 2023, 71,5 procent.							
  Andel sjuksköterskor inom särskilda boenden	0,05				0,04	Tas fram av nämnd	2024
   Andel äldre personer som vet vart de ska vända sig för att ansöka om hjälpinsatser	64			55	67 %	67 %	2024
Analys Indikatorn avser resultat från exploateringskontorets medborgarpanel som genomförts under hösten 2024. Totalt deltog 900 personer från staden, varav 154 från Norra innerstaden, i panelen. Årets resultat, som ligger nära det satta årsmålet, innebär en förbättring från 2023, 55 procent, och motsvarar resultatet för staden totalt, 64 procent.							
  Antal personal en hemtjänsttagare med minst två besök om dagen möter under en 14-dagarsperiod	11,95			11,33	10	Max 10 personer	2024
Analys Årets resultat, som avser hemtjänstutförare i såväl egen som privat regi, ligger något högre än 2023, 11,33, men under resultatet för staden i stort, 12,11. Förvaltningens hemtjänst i egen regi redovisar ett resultat på 12,92 och stadsdelsområdets privata utförare ett resultat på 11,43. Skillnaderna mellan regiformerna återspeglas även i resultat för staden i stort. Kontinuiteten mäts även med en fråga i individuppföljningen och senaste mätningen från november 2023 till och med oktober 2024 visar att 72,2 procent upplever att de alltid eller oftast får hjälp av samma personer i hemtjänsten. Resultatet är något högre än genomsnittet för staden (71 procent). Personalkontinuiteten är ett fortsatt fokusområde för samtliga hemtjänstutförare. Enheterna i egen regi arbetar för att effektivisera sin planering och arbeta med områdesindelning med det övergripande målet att kunna erbjuda kunderna trygga insatser med hög kvalitet och kontinuitet.							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med äldrenämnden och stadsdelsnämnderna utreda om, och i så fall hur, uppföljningen av äldreboende som är upphandlade inom stadens LOV-avtal, kan överföras från stadsdelsnämnderna till äldrenämnden	2024-01-01	2024-12-31	
  Äldrenämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna fortsätta arbetet med att införa ramtid fullt ut	2024-01-01	2024-12-31	

Nämndmål: 1.4.1 Invånarna har tillgång till förebyggande stöd och en äldreomsorg med god kvalitet

 Uppfylls helt

Beskrivning

För att nå de förväntade resultaten prioriterar förvaltningen arbetet med att förebygga och motverka ofrivillig ensamhet, stärka de äldres inflytande och delaktighet, teamarbete och samverkan, utveckla hälso- och sjukvårdprocesserna, vidareutveckling av arbetet med mat och nutrition.

Förvaltningen kommer att utveckla aktivitets- och kulturutbudet inom verksamheterna, i samarbete med andra aktörer och i dialog med målgruppen. I syfte att nå ut till personer som är ofrivilligt ensamma riktar förvaltningen resurser i form av att stärka tillgång till hälsopedagoger, utveckla det uppsökande arbetet i samverkan med olika aktörer och erbjuda flera riktade insatser såsom hälsosamtal, inspirationsdagar och seniorveckan. Arbeta för att främja psykisk hälsa vidareutvecklas bland annat med stöd i handlingsplanen för suicidprevention samt genom hälsofrämjande och förebyggande insatser, aktiviteter och stöd.

Biståndshandläggare och hemtjänstutförare kommer att i samverkan implementera ramtiden fullt ut. Detta kommer att ske genom att utveckla kommunikationen sinsemellan, kommunikationen med den enskilde samt dokumentationen i beslut, beställning och i genomförandeplan.

Förvaltningen vidareutvecklar sitt arbete med en samordnad och tillgänglig hälso- och sjukvård genom att utveckla teamarbete och gemensamma hälso- och sjukvårdsprocesser på vård- och omsorgsboenden. Samverkan med läkarorganisationerna ska vidareutvecklas för att tydliggöra ansvarsområden och processer kopplade till den hälso- och sjukvård som vård- och omsorgsboendena ansvarar för.

Efter sammanläggning och verksamhetsövergångar finns ett behov av att se över och utveckla likvärdiga uppdrag inom nämndens verksamheter. Därför kommer bland annat ombudsroller utvecklas och tydliggöras för att bidra till ökad kvalitet och skapa strukturer och arbetssätt som stödjer ett verksamhetsnära lärande och utveckling. Den palliativa vården och omsorgen kommer att stärkas genom kompetensutvecklingsåtgärder, se mål 3.4.

Förväntat resultat

Förväntat resultat för 2024

- Informationen om stöd till äldre personer når de med störst behov.
- Utvecklat utbud av riktade insatser som syftar till att förebygga ofrivillig ensamhet bland äldre.
- Handläggningsprocessen utvecklas med den enskildes behov i fokus och handläggarens beslut upplevs anpassat utifrån individuella behov.
- Den enskilde har inflytande över sitt stöd.
- Ramtid inom hemtjänsten är implementerad.
- Invånare med hemtjänst får omsorg från ett fåtal, återkommande, medarbetare som har kunskap om deras individuella behov och önskemål.
- De äldre som får vård och omsorg i livets slutskede möter personal med kunskap om palliativ vård och omsorg.

Förväntat resultat på längre sikt

- Personer i ofrivillig ensamhet nås av kommunens information och tar del av stöd och insatser.
- Nya målgrupper nås av det förebyggande och hälsofrämjande arbetet.
- Handläggningsprocessen är begriplig för den enskilde och dess anhöriga.
- En utvecklad palliativ vård och omsorg ger existentiellt stöd till enskilda vid livets slut och bidrar till värdighet och livskvalitet samt lindrar lidande.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel äldre med hemtjänst som upplever att biståndshandläggarens beslut är anpassat efter deras behov	71 %				74 %		2024
Analys Indikatorn avser resultat från Socialstyrelsens brukarundersökning 2024. Resultatet når inte det satta årsmålet och kvarstår på samma nivå som 2023. Norra innerstadens resultat ligger något över resultatet för staden totalt, 69 procent. Resultat per kön: Utfall kvinnor 70 procent; män 74 procent.							
  Andel äldre som upplever att är ungefär samma personer som utför hjälpen inom hemtjänst	72,2 %			73,5 %	76 %		2024
Analys Indikatorn avser resultat från biståndshandläggarnas kvalitetsuppföljning på individnivå och avser nämndens hemtjänst egen regi. Resultatet har tagits fram genom att lägga samman resultaten på verksamhetsnivå, vilket inte redovisas könsuppdelat. Uppföljningarna har genomförts under perioden 1 november 2022- 31 oktober 2024. Resultatet ligger under det satta årsmålet men över resultatet för staden totalt, 71 procent. Personalkontinuiteten är ett fortsatt fokusområde för hemtjänstheten. Arbetet innefattar att effektivisera planering och se över geografisk områdesindelning för att kunna öka kontinuiteten hos kunderna.							
  Andel äldre som är nöjda med aktiviteterna som erbjuds på vård- och omsorgsboende	62 %			72 %	85 %		2024
Analys							

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Årsmål	KF:s årsmål	Period
<p>Indikatorn avser resultat från biståndshandläggarnas kvalitetsuppföljning på individnivå och avser nämndens boenden i egen regi. Resultatet har tagits fram genom att lägga samman resultaten på verksamhetsnivå, vilka inte redovisas könsuppdelat. Uppföljningarna har genomförts under perioden 1 november 2023- 31 oktober 2024. Årets resultat innebär en försämring från föregående år. Samma trend ses för staden totalt som också redovisar ett försämrat resultat, 51 procent. Inom vård- och omsorgsboenden har under året ett arbete gjorts för att stärka aktivitetsuppdraget i samarbete med förvaltningens kultursamordnare. Arbetet syftar till att aktivitetsutbudet tas fram med lyhördhet för de boendes önskemål och behov. En ansvarsbeskrivning har tagits fram och förvaltningen har två nätverk kopplade till aktivitetsuppdraget, ett för aktivitetsordnare och ett för aktivitetsombud. Båda nätverken syftar till att stärka verksamhetsutvecklingen, vara kompetenshöjande samt vara forum för kunskaps- och erfarenhetsutbyte. Arbetet fortsätter under 2025 med fortsatt stöd av kultursamordnare.</p>							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Undersöka förutsättningar för att införa observationsinstrumentet QUALID inom vård- och omsorgsboende	2024-01-01	2024-12-31	
<p>Analys</p> <p>Förvaltningen har efter ett förberedande arbete gjort bedömning att inte införa observationsinstrumentet som enskild aktivitet under året. Ställningstagandet kommer istället att ingå som del i demenskoordinators planering för sitt uppdrag att driva och stödja avdelningens samlade utvecklingsarbete kring demensområdet.</p>			
 Uppstart av nätverk för palliativa ombud inom vård- och omsorgsboende	2024-01-01	2024-12-31	
 Utveckla arbetsmetoder som ökar kvaliteten i den enskildes dokumentation ur beställar- och utförarperspektiv	2024-01-01	2024-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.5 Alla stockholmare ska ha tillgång till ett rikt kultur-, idrotts- och föreningsliv

 Uppfylles helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppnåtts under året. Bedömningen grundas på att det underliggande nämndmålet är uppfyllt.

Parker och grönområden

I stadsdelsnämndsområdets parker och grönområden behöver många aktiviteter och intressen samsas om utrymmet och det ska det finnas plats för såväl lek, spontanidrott som avkoppling. Samtidigt är det viktigt att parker och grönområdets karaktärsdrag och gröna kulturvärden förvaltas. Förvaltningen har under året fortsatt arbetet med att utveckla parker med höga upplevelsevärden och plats för alla. Under året har förvaltningen också deltagit i trafikkontorets uppdrag om att utreda funktion, samordning och ansvarsfördelning för olika typer av bad samt trafikkontorets uppdrag om att identifiera lämpliga platser där badförbudet kan avskaffas.

För att möta behovet av attraktiva, trygga och tillgängliga lekmiljöer i Norra innerstaden, har flera upprustningar av lekplatser pågått under året. Upprustningen av Vasaparkens lekplats har fortsatt med uppbyggnad av lekredskap och markarbeten. Första etappen av den nya lekmiljön invigdes i mitten av december och resterande etapper är planerade att påbörjas

under 2025. Vasaparkens hundrastgård och det intilliggande utegymmet har båda genomgått en renovering som färdigställts under året. Förvaltningen har även påbörjat framtagandet av ett gestaltungsprogram för Vasaparken i sin helhet. Programmet syftar till att bevara och stärka Vasaparkens identitet och funktion, och att bidra till en visuellt sammanhållen miljö. Programmet är avgränsat till Vasaparken, men inkluderar också de angränsande grönytorna inom Sabbatsbergsområdet.

Programarbetet för upprustningen av parkerna Solvändan och Lilla Solvändan i Vasastaden har också pågått under året där förslag på sammanslagning av parkerna tagits fram. Förslaget är framtaget i samarbete med trafikkontoret som utrett trafiksituationen i området. Förslaget har presenterats för Skönhetsrådet som ställer sig positivt till det som redovisats. Under året har förslaget presenterats för allmänheten som fått lämna synpunkter. Förvaltningen har även haft en dialog med en intilliggande förskola där barnen fått tycka till om framtaget förslag till ny utformning av Solvändans lekplats. Responsen på förslaget har varit övervägande positiv, framför allt vad gällde fler grönytor och att det blir tryggare när en bilväg mellan parkerna tas bort. De kritiska åsikterna handlar bland annat om en farhåga om parkeringsbrist. Flera önskemål inkom som bland annat rörde gungor framför allt för de yngre barnen, en förstärkt och förbättrad belysning av parkerna och mer konst i parkerna. Under 2025 kommer fortsatt samordning med trafikkontoret ske och tekniska underlag för parkernas upprustning tas fram.

Den andra etappen av Tessinparkens lekplats, som är en hyllning till funktionalismen och Stockholmsutställningen 1930, färdigställdes enligt plan och en mycket välbesökt invigning hölls i parken veckan före midsommar. Arbetet med den sista etappen av Tessinparkens lekplats, med temat Nationalstadsparken, påbörjades under hösten. Grusytan i Tessinparkens entré från Valhallavägen planeras att rustas upp och förnyas under hösten 2025. Under slutet av året bjöds allmänheten in för att rösta på vad ytan ska innehålla. Omröstningen pågick till mitten av december och resultatet presenteras i början av 2025.

Innergården Hubertusplans lekplats i Hjorthagen färdigställdes i mitten av juni och under året har även Humlegårdens bollplan renoverats med nytt konstgräs. I syfte att öka möjligheten för rekreation i Kaknäs naturområde har slyröjning och nedtagning av döda träd genomförts för att tydliggöra befintliga gångstråk.

Till följd av en utdragen upphandlingsprocess har produktionsstart för Kaknäs temalekplats på Djurgården förskjutits och markarbetena har inte genomförts som var planerat. Projektet förväntas ändå kunna bli slutföras enligt plan under sommaren 2025. Även lekplatsen vid Troppstigen på Gärdeshöjden har försenats och utförande planeras att ske under våren 2025. I slutet av året inleddes renoveringen av Motalaparkens plaskdamm och som beräknas vara klar till säsongstart 2025. Ravinens lekplats i Ekhagen rustades också i början av sommaren. Det är en mindre lekplats i naturområdet nedanför Docentbacken som rustades under dialog med närboende i samband med att delar av utrustningen behövde bytas ut.

Platsaktivering

Genom satsningar på platsaktivering skapas miljöer som bidrar till ett attraktivt och tryggt Stockholm samt ett inkluderande och tolerant samhälle. Förvaltningens platsaktivering sker till största del genom platssamverkan på Sergels torg, Observatorielunden samt Odenplan som är prioriterade platser i förvaltningens trygghetsarbete. Arbetet med detta finns beskrivet

under mål 3.6.

Föreningsstöd

Genom fördelningen av ekonomiskt stöd till ideella föreningar uppmuntras stadsdelsnämndsområdets invånare att, i organiserade former, påverka och engagera sig ideellt i verksamheter som bedriver ett socialt- eller kulturellt arbete som kompletterar nämndens uppdrag.

Förvaltningen tog emot 35 ansökningar om föreningsstöd för 2024 och 1,5 miljoner kronor har fördelats till 22 föreningar. Fördelningen har gjorts utifrån föreningsstödet bedömningsgrunder och en relativt jämn fördelning av medel till barn, unga och äldre har eftersträvat. Föreningsstöd har bland annat fördelats till Adolf Fredriks scoutkår, Drömstort förening, Norrtulls SK, Dansträffen, PRO- och SPF-föreningar, Frihamnens Kulturförening, Föreningen Folkkulturcentrum och Stora Skuggans 4H-gård. Redovisning av genomförd verksamhet hanteras på nämnd i februari 2025.

Förvaltningen samverkar med stadsledningskontoret genom arbetsgruppen för Sveriges bästa föreningsklimat. Under året har förvaltningen bidragit genom att anordna möten med teman om Idéburet offentligt partnerskap (IOP) och bedömning av ansökningar utifrån demokrativillkor.

Sommarkollo

Förvaltningen handlägger även kolloansökningar för barn och unga inom Norra innerstadens stadsdelsnämndsområde. Under 2024 har 583 barn deltagit på kollo, vilket är en ökning från föregående år då 553 barn deltog.

Goda exempel

- Inför ansökan om föreningsstöd för 2024 genomförde förvaltningen ett förstärkt kommunikationsarbete för att öka kännedomen om föreningsstöd och därmed öka antalet ansökande föreningar. 2023 hade dåvarande förvaltningar för Norrmalm och Östermalms sammanlagt tagit emot 22 ansökningar om föreningsstöd. Inför 2024 ökade antalet till 35 inkomna ansökningar, varav 15 föreningar ansökte för första gången.
- I städer, som utgör livsmiljö för många människor på en begränsad yta, blir det sociala perspektivet i utvecklingen av stadsmiljön viktigt. På en plats som Sergels torg, där tusentals människor passerar dagligen, har de sociala aspekterna extra stor betydelse. När sommaraktiveringen på Sergels torg plockades undan för hösten blev det tydligt vilken effekt aktiveringen hade haft för att skapa en trygg, levande och trivsamt plats. I dess frånvaro noterade aktörer på platsen att flera ytor blev ödsliga och upplevdes som otrygga och att otrygghetsskapande häng blev alltmer vanlig förekommande. För att bryta den negativa utvecklingen och återfå en trygg, trivsamt och levande torgmiljö mobiliserades snabbt insatser genom den befintliga platssamverkan. Ökad personell närvaro, dialog med lokala näringsidkare, insatser för att omgestalta otrygga och ödsliga ytor samt höstlovsaktiviteter gav gott resultat. En lärdom för kommande år blir att låta platsaktiveringen sträcka sig över längre perioder än tidigare.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel barn och ungdomar som deltar i idrottsaktiviteter på fritiden	92	95 %	91 %	91	91 %	75 %	2024
  Andel barn och ungdomar som deltar i kulturaktiviteter på fritiden	62 %	62 %	62 %		62 %	56 %	2024
  Andel barn och ungdomar som är nöjda med tillgången till idrottsaktiviteter	80 %	83 %	77 %	80 %	80 %	76 %	2024
  Andel barn och ungdomar som är nöjda med tillgången till kulturaktiviteter på fritiden	79 %	77 %	82 %	80,5 %	80 %	77 %	2024
Analys Resultatet från skolenkäten visar att andelen flickor som är nöjda med tillgången till kulturaktiviteter är lika som föregående år, men att andelen pojkar har sjunkit jämfört med föregående år, vilket påverkar det totala utfallet. Samtidigt är det en lägre andel flickor än pojkar som är nöjda med utbudet av idrottsaktiviteter på fritiden. En närmare kartläggning av vilka aktiviteter som avses i respektive kategori och huruvida dessa tilltalar olika personer skulle kunna genomföras för att få mer kunskap.							
  Andel ungdomar som deltar i föreningsliv	69 %	71 %	67 %	72 %	72 %	66 %	2024
Analys Jämfört med föregående år har andelen flickor som deltar i föreningsliv sjunkit något och andelen pojkar som deltar i föreningsliv sjunkit desto mer, vilket påverkar resultatet. Föregående år identifierades även en skillnad i resultat mellan Norrmalms och Östermalms stadsdelsförvaltningar, men för att ta reda på vad resultatet beror på behövs vidare utredning.							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Exploateringsnämnden ska i samarbete med idrottsnämnden, fastighetsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och Norra innerstadens stadsdelsnämnd ta fram inriktning för Vanadisbadet och dess närområde	2024-01-01	2024-12-31	
Analys Förvaltningen har inte blivit kontaktad av Exploateringskontoret under året, men uppdraget är flyttat till Fastighetskontoret.			

Nämndmål: 1.5.1 Rum finns för aktiviteter, återhämtning och kultur

 Uppfylls helt

Beskrivning

I stadsdelsområdet finns öppna mötesplatser, parker och grönområden för stimulans och gemenskap.

Parker och grönområden utvecklas och ger invånare och besökare möjlighet till fritidsaktiviteter och rekreation året om. Det finns plats för såväl lek, spontanidrott som avkoppling. Parkerna utvecklas utifrån ett jämställdhetsperspektiv och med särskild hänsyn till behov hos barn, äldre och personer med funktionsnedsättningar. Synpunkter som kommer

in från allmänheten, medborgarförslag och medborgardialoger är verktyg för kunskap om stockholmarens och besökarens behov och ökar möjligheten till delaktighet. Parker och grönområdets karaktärsdrag och gröna kulturvärden förvaltas.

Genom att arrangera och erbjuda gratis och inkluderande kulturaktiviteter som kan upplevas både genom att endast betrakta och genom att aktivt delta, bidrar förvaltningen till förutsättningarna för hållbara städer. Alla har en likvärdig möjlighet att möta andra i det offentliga rummet som är inkluderande och förbättrar de demokratiska villkoren. Samverkan sker med det lokala kulturlivet som erbjuder olika evenemang. Förvaltningen arbetar med platsaktivering på flera platser inom stadsdelsområdet. Inom platsaktiveringen samverkar förvaltningen med andra förvaltningar inom staden, näringsliv, lokala fastighetsägare och civilsamhället. Tillsammans skapas offentliga vardagsrum med konst och kultur med en bred variation av uttryck som är gratis för alla att ta del av. Invånare och besökare möts och delar gemensamma kulturupplevelser i det offentliga rummet.

Nämnden fördelar föreningsstöd till ideella föreningar med verksamhet och aktiviteter inom stadsdelsområdet. Syftet är att uppmuntra och stödja stadsdelsområdets invånare att i organiserade former påverka och engagera sig ideellt i social verksamhet som kompletterar stadsdelsnämndens uppdrag. Nämndens föreningsstöd främjar långsiktighet och förutsägbarhet för det lokala föreningslivet att kunna planera sin verksamhet. Stödet bidrar till goda förutsättningar för ett levande kultur- och föreningsliv med lokal förankring.

Förväntat resultat

Förväntat resultat 2024

- I parker- och grönområden tillgodoses invånarens och besökarens behov av fritidsaktiviteter och rekreation.
- Parker inom stadsdelsområdet är mångfunktionella och möjliggör ett rikt utbud av aktiviteter som främjar ett jämställt och jämlikt nyttjande.
- Parkernas gröna karaktärsdrag och kulturvärden utvecklas och förvaltas.
- Invånare och besökare i alla åldrar tar del av ett varierande kulturutbud i det offentliga rummet.
- Föreningar med lokal verksamhet som kompletterar nämndens uppdrag främjas genom föreningsstöd.

Förväntat resultat på längre sikt

- Ett levande Sergels torg där människor trivs och vistas.
- Genom kultur och aktivering av de offentliga rummen främjas samskapande och dialog och olika målgrupper har lika möjlighet och tillgång till stadens gemensamma rum.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel som upplever att kulturupplevelser och kulturutbudet på Sergels torg är bra.	45			42	50		2024

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Analys							
Under de senaste åren har det skett en kontinuerlig ökning av andelen som anser att Sergels torg har ett bra utbud av kulturupplevelser. Under 2024 ökade det med ytterligare tre procentenheter, vilket är ett bra resultat även om vi inte når den högt satta målsättningen på 50 procent. Det viktiga är att det sker en kontinuerlig ökning som håller över tid.							

KF:s inriktningsmål: 2. Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att inriktningsmålet *Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning* har uppfyllts. Bedömningen grundas på att de fyra verksamhetsområdesmålen som är kopplade till inriktningsmålet har uppfyllts. Stadsdelsnämnden har formulerat fyra nämndmål som alla bidrar till att uppfylla kommunfullmäktiges inriktningsmål.

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att följa *Stockholms stads miljöprogram* med underliggande handlingsplaner, program och rekommendationer.

Samverkan är ett av svaren på klimatfrågan. Förvaltningen har samverkat med andra stadsdelsförvaltningar om gemensamma miljö- och klimatfrågor genom det stadsövergripande nätverket för miljösamordnare. Samverkan kring klimatanpassning av parkmiljöer med trafikkontoret har fortsatt bland annat genom att ta fram en skyfallsplan för Vasaparken och Humlegården. För att bättre hantera effekter från värmeböljor, åstadkomma ett hållbart trädbestånd samt verka för en stärkt biologisk mångfald har plantering av fler träd och buskar genomförts i enlighet med de stadsdelsvisa åtgärdsprogrammen (SÅF), vilket kommer att öka krontäckningsgraden på sikt. Ökad krontäckningsgrad bidrar både till mer skugga samt till att sänka temperaturen under varma perioder.

Användandet av energi står för en stor del av förvaltningens klimatpåverkan. Under året har klimatinvesteringsmedel använts för att byta energikrävande belysning och vitvaror, samverkan har skett bland annat med Micasa vid utbyte av belysning i vård- och omsorgsboendet Kattrumpstullen.

Nämnden bidrar till målen *Ett Stockholm utan globalt klimatavtryck* i stadens Miljöprogram 2030, genom arbetet med att nå målet om fossilfria transporter. Medarbetarna går, cyklar eller åker kollektivt i tjänsten, i undantagsfall används andra transportmedel. Förvaltningens fordon och arbetsmaskiner drivs på ett miljövänligt sätt.

Förvaltningen bidrar till att uppfylla *Miljöprogram 2030, Klimathandlingsplan 2030 samt Måltidsstrategin för en god, hälsosam och klimatsmart mat* bland annat genom samverkan mellan måltidsverksamheterna inom köksnätverket för förskoleavdelningen. Fokus ligger på kompetensutveckling inom livsmedel, näringslära samt strategier och arbetssätt för en god, hälsosam och klimatsmart mat.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.1 Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppnåtts under året. Bedömningen grundas på att det underliggande nämndmålet har uppfyllts.

Klimatsmarta verksamheter

Klimatrelaterade risker har varit en ny del för verksamheterna att beakta i arbetet under året med att uppdatera sina risk- och sårbarhetsanalyser. Som en följd av detta arbete har klimatanpassningsåtgärder vidtagits inom elva verksamheter som har finansierats av klimatinvesteringsmedel.

Klimatinvesteringsmedel har erhållits för att byta ut äldre, energislukande belysningsystem och vitvaror. Klimatinvesteringsmedel har även erhållits för klimatanpassning av verksamheter ute och inomhusmiljö.

Under året har verksamheternas arbete med att minimera användandet av onödig plast och engångsartiklar fortsatt. Bland annat har förskoleverksamheter som fortfarande använt engångsskoskydd analyserat inköpsmönster och fasat ut skoskydden.

Förvaltningens köksnätverk inom förskolan har fortsatt arbetet med att minska klimatpåverkan i enlighet med stadens matstrategi. Under året har föreläsningar och workshops genomförts kring teman såsom kökens respektive uppfyllnadsgrad av stadens mål och indikatorer, KRAV-certifiering av kök, krisberedskap i kök samt hur staden arbetar med upphandling och förvaltning av livsmedelsavtalen. En utbildning för att höja kökens kompetens inom näringslära har även genomförts.

Miljöförvaltningens representanter har genomfört workshop tillsammans med chefer från äldreomsorgsavdelningen kring stadens koncept Hållbar äldreomsorg. Att miljöförvaltningens representanter kommer till förvaltningen är ett inspirerande arbetssätt och god samverkan. Vikten av medveten konsumtion med förändringar i inköpsmönster för bland annat förbrukningsmaterial har påbörjats och är fortsatt prioriterat.

Det tvååriga EU- projektet SCALE Stockholm som leds av miljöförvaltningen startade upp under året. Projektet syftar till att utveckla metoder för inkludering av och samverkan med invånare och andra aktörer kring utmaningar och åtgärder relaterade till klimat och hälsa. Förvaltningen kommer att delta i arbetet genom att implementera konceptet Hållbar äldreomsorg på tillämpbara verksamheter samt inspirera privata aktörer.

Parker och grönområden bidrar till klimatanpassning samt till en klimatpositiv miljö

Med en klimatudveckling som ger högre temperaturer och ett förändrat nederbördsmonster får stadens grönska en allt viktigare roll för att vi ska kunna leva och må bra i staden. Parker och natur fungerar som en livsviktig infrastruktur som bland annat fördröjer dagvatten, dämpar buller och reglerar temperaturen. Klimatanpassning och dagvattenhantering är en integrerad

del av respektive upprustningsprojekt i parker och grönområden som förvaltningen genomför. Förvaltningen har under året deltagit i stadsbyggnadskontorets arbete med att utreda hur effekter av värmeböljor kan inkluderas och hanteras i stadsutvecklingsprocessen. Utredningen har resulterat i en rapport som bland annat kommer utgöra underlag för kommande uppdatering av stadens klimathandlingsplan.

Under året har förvaltningen färdigställt skyfallsplaner inklusive åtgärder för Humlegården och Vasaparken, i syfte att öka parkernas skydd mot skyfall. De hittills utförda utredningarna för skyfallsmagasinet vid Linnéstatyn i Humlegården har lett till ett beslut om att istället fortsätta med en projektering av rörformade magasin. Dessa kommer att ha en mindre kapacitet än det ursprungligen tänkta betongmagasinet men kommer att kunna anläggas med en mindre påverkan på parkmiljön och till en lägre kostnad. Arbetet med att åtgärda skyfallsskadade ytor i Bellevueparken har också genomförts, ytterligare åtgärder kommer att utredas under 2025

För att minska transporter och för att öka lokalt nyttjande av restmaterial har förvaltningen fortsatt arbetet med att återanvända överblivet material från arbeten i park som kan nyttjas i annan park genom att nyttja mellanlagring av material på egen kommunal teknisk yta. I alla parkupprustningar ses möjligheten att renovera och återbruka material över.

Goda exempel

- För att minska transporter och för att öka lokalt nyttjande av restmaterial har förvaltningen fortsatt arbetet med att återanvända överblivet material från arbeten i park som kan nyttjas i annan park, genom att nyttja mellanlagring av material på egen kommunal teknisk yta.
- I förvaltningens köksnätverk för förskolor sker ett arbete med lära nytt, dela erfarenheter och stötta varandra i arbetet för mer klimatsmarta och hållbara kök och måltider. Arbetet har bidragit till positiva resultat för alla relaterade indikatorer.
- Förvaltningen har samverkat med andra stadsdelsförvaltningar om gemensamma miljö- och klimatfrågor genom det stadsövergripande nätverket för miljösamordnare. I nätverket finns samtliga stadsdelsförvaltningar representerade och stadens övriga bolag och förvaltningar gästar nätverket när ett samverkansområde behöver stärkas. Syftet med nätverket är att dela arbetssätt, framgångar och utmaningar för ett effektivt miljöarbete inom staden.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Klimatpåverkan från upphandlade livsmedel och måltider	1,36 kg CO2 per kg livsmedel			1,48 kg CO2 per kg livsmedel	1,6 kg CO2 per kg livsmedel	1,6 kg CO2 per kg livsmedel	2024
  Köpt energi i stadens organisation	4,76 GWh			4,95 GWh	4,81 GWh	1 735 GWh	2024

Nämndmål: 2.1.1 Verksamheterna är klimatsmarta

 Uppfylls helt

Beskrivning

Verksamheterna reducerar energianvändningen genom att byta ut energislukande vitvaror och belysning samt genom att arbeta enligt rutiner för energibesparing. Arbetet med att minska klimatbelastningen från mat och måltider prioriteras. Systemet, hantera livs, används inom köksnätverket för att synliggöra livsmedels individuella klimatpåverkan samt för uppföljning av kökens totala klimatpåverkan. Utbildningsinsatser fortsätter om klimatsmart mat och näringsberäkning av måltider. Matsvinn minskas genom god måltidsplanering och smartare arbetssätt. Uppkomst av avfall minskar genom återbruk och minimering av användningen av plast- och engångsartiklar. Arbetet med hållbar äldreomsorg påbörjas i syfte att minska avfallet genom att minimera användandet av onödiga engångsartiklar och plastprodukter. Stocket används som förstahandsalternativ vid inköp av inventarier eller vid restaurering av befintliga inventarier. Parker och grönområden är anpassade till nya klimatförutsättningar och bidrar till stadens hantering av skyfall och värmeböljor. Biokol används i parkernas växtbäddar för att bidra till stadens minskade klimatpåverkan. Vid upphandlingar ställs höga miljö- och klimatkrav i syfte att minska klimatbelastning samt konsumtionsutsläpp. Förvaltningen samarbetar med drift- och anläggningsentreprenörer i park för effektivare logistik och minskade transporter samt för att inspirera till att använda fossilbränslefria maskiner och verktyg. Verksamheter, parker och grönområden som befinner sig i värmeöar utreds utifrån stadens kartläggning av värmeböljor och skyfall.

Förväntat resultat

Förväntat resultat för 2024

- Förvaltningens klimatprestanda förbättras.
- Mat som serveras i verksamheterna är i högre grad klimatsmart och växtbaserad.
- Avfallsmängderna minskar genom att användningen av engångsartiklar minimerats och i högre utsträckning ersätts av flergångsalternativ.
- Avfall som uppstår källsorteras och återvinns.
- Stocket används som förstahandsalternativ vid inköp av inventarier eller vid restaurering av befintliga inventarier.
- Matsvinnet minskar och matavfall källsorteras.
- Förvaltningens verksamheter gör klimatsmarta val och ställer höga krav vid inköp.
- Skyfallsplaner är framtagna för Humlegården och Vasaparken.
- Förvaltningen har fortsatt arbetet med att öka andelen återbrukat material som används i parkupprustningar och underhåll av parkmiljöer.

Förväntat resultat på längre sikt

- Energianvändningen minskar med i snitt 2 procent per år.
- Mat som serveras i verksamheterna är klimatsmart.
- Högt ställda krav vid upphandlingar och inköp bidrar på sikt till halverade konsumtionsutsläpp.

- Stadsdelsområdets parker, grönområden och verksamheters utemiljöer motverkar negativa effekter av värmeböljor och skyfall för boende och besökare i stadsdelsområdet.
- Förmågan att hantera skyfall och värmeböljor förbättras i parker, grönområden och i verksamheternas utemiljöer.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Köpt energi per kvadratmeter lokalyta (kWh/kvm)	56,5			57,4	56,8		2024

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Engångsskoskydd tas bort på förskolor i syfte att minska onödig plast och engångsartiklar	2024-01-01	2024-12-31	
 Färdigställa skyfallsplaner för Vasaparken och Humlegården.	2024-01-01	2024-12-31	
 Förvaltningens centrala funktioner inom säkerhet, miljö- och klimat, lokal samt stadsmiljö samverkar för att tillsammans kartlägga de delar av stadsdelen som väntas beröras mest av värmeböljor och skyfallsrelaterade risker. Kartläggningen genomförs som en förberedelse inför årets risk och sårbarhetsanalys (RSA).	2024-01-01	2024-12-31	
 Inventera förskolor utifrån vägledningen för kemikaliesmart förskola	2024-01-01	2024-12-31	
 Utse årets miljö- och klimatsmarta enhet.	2024-01-01	2024-12-31	
Analys Process och kriterier för utnämning till miljö- och klimatsmart enhet kommer att ses över under 2025.			

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.2 Stockholm ska vara en stad där den biologiska mångfalden ökar

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppnåtts under året. Bedömningen grundas på att det underliggande nämndmålet har uppfyllts.

Andel ekologiska livsmedel

För att öka måluppfyllnadsgraden har förvaltningen fortsatt arbeta med kompetenshöjande insatser för inköpare av livsmedel, administratörer som konterar fakturor och kökspersonal. Berörda enheter får stöd i form av en månatlig översikt med nyckeltal som visar aktuell måluppfyllnadsgrad och trender.

Under året har också serviceförvaltningen föreläst om stadens arbete med livsmedelsavtalen och förvaltningens köksnätverk gavs möjlighet att ge medskick inför kommande upphandlingar

Biologisk mångfald och ekosystemtjänster stärks i parker och grönområden

Förvaltningens arbete med att stärka biologisk mångfald och ekosystemtjänster i parkerna har

fortsatt under året genom att bland annat omvandla vissa gräsytor till ängsytor samt genom återplantering av träd på strategiska platser. För att åstadkomma ett hållbart trädbestånd har besiktning, inventering och inmätning av träd fortsatt för att kunna planera för återplantering och förnyring av trädbeståndet. Till följd av tidigare varma och torra somrar har många träd, buskar och perenner i parkerna skadats eller dött. Almsjukan har också medfört att många träd tagits ned.

Förvaltningen använder sig av SÅF (stadsdelsvisa åtgärdsförslag för biologisk mångfald) som stöd i investeringsplanering och i löpande drift och underhåll av parker och grönområden. I SÅF:en finns utpekade områden där arbetet med ökad biologisk mångfald är särskilt angeläget. I remissvar och genom medverkan i stadsutvecklingsprojekt verkar förvaltningen för att nya parker ska bidra till en rikare biologisk mångfald.

Utmed Nobelstranden har förvaltningen fortsatt omvandla slänter med klippt gräs till blommande äng och på Engelska kyrkans kyrkogård görs ett försök att förstärka floran genom att i mindre rutor så in ängsfröer kombinerat med plantering av pluggplantor. Nobelstranden och Engelska kyrkan ligger i Nationalstadsparken och ingår i stadens åtgärdsplan för biologisk mångfald.

Förvaltningen har under slutet av året planterat träd i bland annat Tegnérslunden, Observatorielunden, Hälsingehöjden, Sankt Eriksparken, Norrbackatäppan, Humlegården, Nobelparken och Finlandsparken med syfte att främja den biologiska mångfalden och för succession, det vill säga ersätta skadade och döda träd, i parkernas trädbestånd.

I slutet av året färdigställdes även en trädplan för Humlegården. Utifrån en inventering, en historisk beskrivning och parkens höga värden ger den en riktning för hur man värna och utveckla parkens trädbestånd.

Uppföljning av medel för biologisk mångfald

Nämnden beviljades medel för åtgärder som bidrar till genomförande av de stadsdelsvisa åtgärdsförslagen för biologisk mångfald (SÅF). Nobelstranden pekas ut i SÅF:en som en lämplig plats att stärka floran i syfte att gynna pollinerande insekter. Långsiktigt mål är att skapa ett sammanhängande ängsstråk utmed hela Nobelstranden. Under våren ersattes det övre jordskiktet längs ett stråk utmed Nobelstranden av ett lager med mager jord som lämpar sig för ängsväxter. Ytan strösåddes med ängsväxter och bevattnades under sommaren. Ytan utvecklades till ett vackert stråk med många insekter och praktfull blomning långt in på hösten. På närliggande Engelska kyrkans kyrkogård planterades pluggplantor och ängsväxter strösåddes på ett trettiotal mindre ytor. Åtgärden utfördes under tidig höst och resultatet kommer att synas redan under kommande vår.

Goda exempel

Under året har en klippt gräsyta på Stallmästarholmens udde övergått till att bli blomstrand ängsyta och i Finlandsparken har även en slänt utmed Värtans stationsväg iordningsställts för ängsådd i syfte att både främja biologisk mångfald och att göra stråket trevligare och tryggare.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel inköpta ekologiska måltider och livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta måltider och livsmedel	61,75 %			63,27 %	70 %	70 %	2024
<p>Analys</p> <p>Under året har förvaltningen arbetat med att ha en hög andel ekologiska livsmedel genom månatliga utskick av statistik till chefer, medarbetare har deltagit i en utbildning med fokus på livsmedelsinköp, inköpsnätverk har lyft frågan samt genomgångar av uppnådda resultat på varje träff inom förvaltningens köksnätverk. Höga livsmedelspriser och ett minskat utbud av ekologiska produkter samt budget i balans är utmaningar och frågor att arbeta vidare med.</p> <p>Inom staden pågår ett arbete med att, under ledning av kommunstyrelsen, revidera stadens gemensamma matstrategi. I klimathandlingsplan 2030 föreslås även att kommunstyrelsen, under 2024 - 2025, ska ta fram tillhörande vägledande och utbildande material och utbildningsinsatser till den reviderade strategin. När den reviderade strategin och tillhörande utbildande material publiceras kommer detta att integreras i verksamheterna i syfte att, bland annat, öka andelen ekologiska livsmedel.</p>							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Stadsdelsnämnderna ska öka andelen höggräs vid ytor som inte används för rekreation. Detta genom att i första hand anlägga ängsmark, i andra hand genom att minska antalet klipptillfällen i stor omfattning, i syfte att öka biologisk mångfald och minska driftkostnader för klippning	2024-01-01	2024-12-31	

Nämndmål: 2.2.1 Biologiska mångfalden är rik och gynnar ekosystemtjänster

 Uppfylls helt

Beskrivning

För att åstadkomma ett hållbart trädbestånd fortsätter arbetet med att besikta, inventera och mäta in träd för att kunna planera för återplantering och förnyring av trädbeståndet. Förvaltningen arbetar systematiskt med att återplantera träd. Parker sköts enligt framtagna skötselplaner för ökad biologisk mångfald. Förvaltningen arbetar för att andelen höggräs ska öka vid ytor som inte används för rekreation i syfte att öka biologisk mångfald och minska driftkostnader samt klimatpåverkan vid klippning. Höggräs erhålls antingen genom att anlägga ängsmark eller genom att i stor omfattning minska antalet klipptillfällen.

Förväntat resultat

Förväntat resultat 2024

- Gräsytor som omvandlats till höggräsytor i stadsdelsområdets parker, i syfte att bidra till stärkt biologisk mångfald, ökar under året.
- Återplantering av träd på strategiska platser inom stadsdelsområdets parker genomförs.
- Åtgärder för stärkt biologisk mångfald i enlighet med stadsdelsvisa åtgärdsförslag för biologisk mångfald (SÅF) genomförs.

Förväntat resultat på längre sikt

- Biologiska mångfalden är rik i parker och grönområden och stärker stadens gröna samband, vilket gynnar ekosystemtjänster.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Återplantering av träd på strategiska platser inom norra innerstadens stadsdelsområde, förutsatt att medel erhålls.	2024-01-01	2024-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.3 Stockholm ska vara en stad där framkomligheten ökar och utsläppen minskar

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppnåtts under året. Bedömningen grundas på att det underliggande nämndmålet har uppfyllts.

Miljövänliga transporter och resor

De transporter som förvaltningen gör, eller ger upphov till, är huvudsakligen personaltransporter till eller mellan brukare, personaltransporter mellan verksamheter samt varutransporter till eller mellan verksamheter. Personaltransporter sker främst genom gång, cykel, elcykel, elsparkcykel, elbil, bilpoolsbil eller kollektivtrafik. I undantagsfall används andra transportmedel.

Under året har staden beslutat om en ny *Rese- och mötespolicy* som ger vägledning om vad som gäller vid tjänsteresor och möten för staden. Medarbetare och förtroendevalda har informerats om policyn som ska bidra till att minska klimatpåverkan, bidra till en trygg och säker arbetsmiljö och säkerställa kostnadseffektivitet.

Digitala möten tillämpas i stor utsträckning för att minska resande och restid samt främja effektivare arbetssätt och god framkomlighet. Förvaltningen har under året köpt in elcyklar och elsparkcyklar för klimatinvesteringsmedel för att dels stärka cykelpoolerna på båda förvaltningskontoren och dels för att bättre ta tillvara på hemtjänstverksamheternas transportbehov. Eldrivna cyklar och sparkcyklar är ett sätt att ytterligare minska miljöpåverkan från förvaltningens transporter.

En utmaning är tjänsteresor som görs med privat bil då dessa fordon inte genomgått stadens miljökrav för upphandling. Under året har användningen av privatbil följts upp med avsikt att stötta och se över rutiner för verksamheter där detta är vanligt förekommande.

Förvaltningen ställer miljökrav i avtal med drift- och anläggningsentreprenaden. Dessa innehåller bland annat krav på drivmedel till fordon och till arbetsmaskiner. Förvaltningen har arbetat intensivt med att stärka miljöarbetet hos den ramavtalade entreprenören för parkinvesteringar. Bland annat genom uppdaterade fordons- och drivmedelsmallar samt krav på att entreprenören ska inkomma med egna miljöförbättrande aktiviteter. En miljörevision av entreprenörens fordon och arbetsmaskiner har även genomförts på ett av de större projekten som var Vasaparkens lekplats. Uppföljning av åtgärder och förbättringar fortsätter kommande år.

Goda exempel

- För att stärka förvaltningens möjlighet till klimatsmarta personaltransporter har både elcyklar och elsparkcyklar införskaffats för klimatinvesteringsmedel.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Stadsdelsnämnderna ska redogöra för hur långt arbetet kommit med utfasning av fossila bränslen i stadsmiljöverksamheten, i så väl upphandlingar som egen regi, för att nå en fossilfri organisation 2030	2024-01-01	2024-12-31	

Nämndmål: 2.3.1. Resor och transporter är klimatsmarta

 Uppfylls helt

Beskrivning

Klimatsmarta resealternativ främjas i nämndens verksamheter i enlighet med stadens kommande rese- och mötespolicy. Insatser genomförs i syfte att främja medvetna val hos förvaltningens medarbetare som bidrar till en klimatpositiv miljö.

Förväntat resultat

Förväntat resultat 2024

- Transporter inom verksamheterna är klimatsmarta, drivs på ett miljövänligt sätt och fossilbränsleförbrukningen minskar.

Förväntat resultat på längre sikt

- Samtliga fordon som nämnden förfogar över är fossilbränslefria.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Personer som kör förvaltningens fordon ska genomgå e-utbildningen "Kör säkert och miljövänligt med stadens bilar"	2024-01-01	2024-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.4 Stockholmnarnas hälsa ska främjas genom ren luft, rent vatten och giffria miljöer

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppnåtts under året. Bedömningen grundas på att det underliggande nämndmålet har uppfyllts.

Hälsosam miljö

Under året har förskolor inventerats utifrån vägledningen för kemikaliesmart förskola. Inventeringen resulterade bland annat i ett underlag som har använts för att ersätta material med mer kemikaliesmarta alternativ.

Parker och grönområden främjar stockholmarnas hälsa genom ren luft, rent vatten och giffria miljöer

Förvaltningen bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att använda miljövänligt material i parkerna och att successivt byta ut gammalt material som inte uppfyller stadens miljökrav. Vid investeringsprojekt i parker och grönområden väljs miljömässigt hållbara produkter i största möjliga mån. Vid tillämpbara investeringsprojekt upprättas dessutom loggböcker i byggvarubedömningen, där utrustning och material dokumenteras för att säkerställa att godkända produkter används.

Lokalt omhändertagande av dagvatten (LOD) bidrar till fördröjning och rening av dagvatten i parkerna, samtidigt som det avlastar det omgivande ledningsnätet i gatumiljön, samt gynnar växtlivet. I upprustningsprojekt i parker ses möjligheten över för att förbättra det lokala omhändertagandet av dagvatten. Befintliga rännalar, stenkistor och planteringar i parkerna ses också kontinuerligt över i syfte att förbättra LOD.

På Vasaparkens lekplats har den del som utgjordes av en upphöjd, böljande yta i gummiastfalt ersatts av lekutrustning i trä med fallskyddsytor av träflis och konstgräs. Konstgräset är i begränsad mängd och avsett för att öka lekplatsens tillgänglighet. Loggbok i Byggvarubedömningen har använts i upprustningen av Vasaparkens lekplats.

Goda exempel

- I samverkan med kemikaliecentrum på miljöförvaltningen har en gemensam kemikalielista tagits fram för förskoleverksamheterna. Kemikalielistan syftar till att förenkla och effektivisera arbetet med kemikalier samt minska kemikalierelaterade risker för barn och medarbetare.
- I arbetet med att ta fram Vasaparkens skyfallsplan har grundvattenmätningar utförts som visar att det är möjligt att anlägga en dagvattendamm nedanför berget mot fotbollsplanen. Syftet med dammen är att samla dagvatten och att stärka den biologiska mångfalden. Förvaltningen har med dammens anläggning i sin planering av framtida projekt.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel avslutade bygg- och anläggningsentreprenader där varor miljöbedömts och loggats i Byggvarubedömningen	100 %				100 %	Tas fram av nämnd/s tyrelse	2024

Nämndmål: 2.4.1 Giffria miljöer, ren luft och rent vatten främjar invånarnas hälsa

 Uppfylles helt

Beskrivning

Nämndens verksamheter samt parker och grönområden bidrar till en hälsosam miljö genom användning av miljövänliga och giffria produkter, material samt skötselmetoder. Medvetna

inköp sker och kontroller genomförs regelbundet för att fasa ut skadliga produkter och gammalt material. Byggvaror vid bygg- och anläggningsentreprenader är godkända i enlighet med stadens byggvarubedömning och loggböcker upprättas för tillämpbara projekt. Förbättrat lokalt omhändertagande av dagvatten bidrar till fördröjning och rening av dagvatten i parkerna.

Förväntat resultat

Förväntat resultat 2024

- Verksamheterna är fria från giftiga ämnen som kan vara skadliga för människa och miljö.
- Skyfallsplanerna för Vasaparken och Humlegården är färdigställda och möjlighet till omhändertagande av dagvatten har utretts.

Förväntat resultat på längre sikt

- Nämndens verksamheter är giftfria.
- Material i parkerna är miljövänliga och miljömässigt hållbara.
- Lokalt omhändertagande av dagvatten i parkerna bidrar till fördröjning och rening av dagvatten.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 En gemensam kemikalielista införs för alla förskolor	2024-01-01	2024-12-31	

KF:s inriktningsmål: 3. Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att inriktningsmålet om ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla har uppfyllts. Bedömningen grundas på att samtliga sju verksamhetsområdesmål har uppfyllts.

Stadsdelsnämnden har formulerat nio nämndmål som alla bidrar till att uppfylla kommunfullmäktiges inriktningsmål. Hur nämnden har bidragit till att uppfylla inriktningsmålet redovisas under respektive mål för verksamhetsområdet, nedan följer i korthet de viktigaste insatserna under året som har bidragit till måluppfyllelse.

Resultatet för nämnden prognostiseras rymmas väl inom tilldelad budgetram då prognos jämfört med budget är ett överskott om 74,6 mnkr efter överföring från resultatfonder. Anledningen till överskottet är främst att antalet äldre med behov av äldreomsorg är lägre än den beräkning som gjorts utifrån stadens fördelningsnyckel. Detta beror på att äldre inom stadsdelsnämndsområdet både lever längre och är friska och självständiga längre än genomsnittet, vilket kan förklaras utifrån socioekonomiska grunder, men även att omfattande förebyggande insatser funnits länge i stadsdelsnämndsområdet. Även placeringar inom individ- och familjeomsorgen, framförallt inom barn- och unga, är lägre än budgeterat. Inom området funktionsnedsättning är behovet dock större än budgeterat. Antalet personer i behov

av ekonomiskt bistånd ökar och en förklaring till detta är bland annat en ökad arbetslöshet och färre lediga jobb. Arbetslösheten beräknas enligt Sveriges Kommuner och Regioner, SKR, minska först i slutet av år 2025.

För att säkerställa en god prognossäkerhet görs regelbundet ekonomiuppföljningar på enhets-, områdes-, avdelnings- och nämndnivå. Avvikelse hanteras löpande med analyser och åtgärdsplaner. Förvaltningen arbetar kontinuerligt med utveckling och effektivisering och under perioden har ett nytt budget- och prognossystem införts med tillhörande nyckeltalsanalyser. Som ett led i att effektivisera lokalutnyttjandet har ansvaret för lokalfrågor inom förvaltningen förtydligats. Analyser har påbörjats utifrån behov främst av förskoleplatser för de närmaste åren.

Stadsdelsnämndsområdet har fortsatt en av stadens lägsta andelar hushåll med ekonomiskt bistånd. Antalet hushåll ökade under en ettårsperiod från 276 hushåll i november 2023 till 280 hushåll i 2024 med en topp på 305 hushåll i mars 2024. Störst ökning har skett för gruppen arbetslösa. Förvaltningen ser att satsningen på en rad effektiva och hållbara arbetssätt gjort att denna stabila nivå kunnat upprätthållas trots en omvärld med ökad arbetslöshet och färre lediga jobb. Ensamstående män utan barn utgör fortsatt den största gruppen som beviljas ekonomiskt bistånd medan hushåll med barn fortsatt utgör en liten andel. Även andelen hushåll med långvarigt behov av bistånd har varit konstant och låg. Höjt riksnorm, hyreshöjningar och förhöjt bostadsbidrag till barnfamiljer har lett till ökade kostnader för ekonomiskt bistånd under året.

Förvaltningens initiativ till nya metoder för samverkan med Jobbtorg har resulterat i att alla inblandade professioner har utökat sina ansvarsområden vilket underlättat samarbetet kring den enskilde. En fortsatt utmaning är köerna för nybesök hos Jobbtorg som försvårar arbetet att främja tidiga och effektiva insatser. Det resulterar i att flera personer inte får det stöd som varit möjligt med kortare ledtider. Under 2025 genomgår Jobbtorg en omorganisation som kan skapa nya möjligheter för förbättrad samverkan.

Förvaltningen har hittills under året erbjudit 616 feriejobb inom kommunens egna verksamheter och i samverkan med föreningar och andra samarbetspartners. Nytt för året har varit att erbjuda feriejobb i samarbete med de föreningar som får föreningsbidrag från stadsdelsnämnden. En stor majoritet har trivts med arbetsuppgifterna, funnit dem meningsfulla, lärt sig nya saker samt upplever att feriejobbet ökat möjligheterna att få framtida jobb.

Samhällsvägledning till nyanlända bosatta inom Norra innerstadens och Kungsholmens stadsdelsnämndsområden har erbjudits under året. Samhällsvägledningen baseras på de arbetssätt som utvecklades inom det femåriga projektet för samhällsvägledning som avslutades 2023. Under året har samverkan med bland annat SHIS Bostäder, Welcome house och etableringscentrum samt Intro Stockholm fortsatt och inneburit att nyanlända har kunnat få ett sammanhållet och individanpassat stöd med målet om egen försörjning och ett stadigvarande boende. Genom samverkan med civilsamhället har det också funnits möjlighet för nyanlända barn, unga och vuxna att delta i fritidsaktiviteter. Under året har antalet berörda personer i behov av samhällsvägledning varit lågt då den planerade öppningen av 24 nya genomgångsbostäder i Ekshagen inte skett. Det stöd som har efterfrågats mest är

bostadsvägledning till ett stadigvarande boende och stöd i kontakter med olika myndigheter.

I det vråkningsförebyggande arbetet är prioriterade målgrupper familjer med barn samt personer över 65 år. Under året har inflödet av underrättelser om avhysningar och vräkningar ökat i jämförelse med de senaste åren. Förvaltningen ser en tendens till att hyresvärdar gör striktare bedömningar och att ökningen också kan bero på de senaste årens försämrade ekonomiska läge. Det vråkningsförebyggande arbetet har under året resulterat i att åtta av tio vräkningar kunnat avvärjas. Av de vräkningar som verkstälts är det två familjer med barn.

Förvaltningen har under året arbetat med att införa den nya chefsstrukturen. I arbetet har en verksamhetsanalys av chefsstruktur och chefsnivåer genomförts i organisationen. Verksamhetsanalysen omfattades av tre delar; kartläggning, analys på förvaltningsnivå samt förslag till ändamålsenlig organisation. Kartläggningen utgjordes av en genomlysning av nuvarande organisation med stöd av riktlinjens vägledningsmaterial, en webbenkät till chefer och stödfunktioner samt omvärldsbevakning inom staden och andra organisationer. Under arbetets gång har de fackliga organisationerna hållits informerade och delaktiga i processen. Förslaget till beslut av chefsnivåer och tillhörande organisationsförändringar har riskbedömts på förvaltningsövergripande nivå och på avdelningsnivå inför beslut.

Stadsdelsdirektör har fattat beslut om chefsnivåer och justerad organisation. Implementering har skett etappvis under året utifrån de olika verksamheternas förutsättningar och behov och är i stort slutförd vid årets slut.

Förvaltningens krisledning har under året deltagit i den stadsövergripande övningen STADSÖ 24, en lärande övning med fokus på höjd beredskap där förvaltningen fick öva sin krigsledningsplan. Övningen har utvärderats såväl lokalt som stadsövergripande och visat på förbättringsområden att arbeta vidare med. Därtill har krisledningen övat inkallning i det nya verktyget Cosafe.

Förvaltningens krisstöd har övat och utbildats i flera steg, där bland annat en heldag ägnades åt pågående dödligt våld och erfarenheterna från dådet på Drottninggatan den 7 april 2017. Förvaltningen har justerat sin krisstödsorganisation till att i högre grad möta den ambitionsnivå som finns i stadens tillämpningsanvisningar för krisstöd.

Under året har förvaltningen genomfört en kartläggning av äldreboenden och service- och gruppboendens elberoende. En kontinuitetsplan är framtagen med åtgärder i form av rutiner samt inköp av varor och utrustning. Förvaltningen deltar i stadsövergripande referensgrupper gällande reservkraft samt centralt beredskapslager som båda bidrar till målet att stärka och utveckla stadens försörjningsberedskap.

Förvaltningen hade under sommaren två ungdomslotsar på Sergels torg, vars uppdrag var att stärka upp arbetet kring målgruppen unga som vistas på Sergels torg. Ungdomslotsarna har samverkat med Ungdomsjouren, polis, ordningsvakter och med Kulturhusets ungdomsverksamhet Lava och 10-13. Deras metod och arbetssätt har varit att möta målgruppen där de befinner sig och lotsa dem vidare samt motivera dem till andra aktiviteter istället för att uppehålla sig på Sergels torg.

Förvaltningen deltar regelbundet i BOB-rådet (Barn och unga i Organiserad Brottslighet) tillsammans med polisen. Där har polisen lyft att de ser att allt yngre barn och unga är

involverade eller riskerar att involveras i grov organiserad brottslighet. I Norra innerstadens stadsdelsnämndsområde finns många skolor och platser där unga samlas även efter skoltid, vilket skulle kunna utgöra en riskfylld miljö för dem. Även förvaltningens socialtjänstavdelning ser tendenser till att riskbeteenden kryper ner i åldrarna och förvaltningens fältassistenter berättar att de gör fortsatt många orosanmälningar när de är i tjänst. Flera av de unga som förvaltningen kommer i kontakt med har sin hemvist i andra stadsdelsnämndsområden och/eller kommuner, några vill inte heller berätta var de bor, vilket skapar utmaningar i det fortsatta arbetet med ungdomen.

För att stärka det trygghetsskapande arbetet och den situationella brottspreventionen med ett mer systematiskt och långsiktigt effektivt arbete har en ny enhet för platsutveckling och dialogarbete etablerats under året. Syftet med enheten är att integrera den tidigare projektverksamheten *På Sergels torg* i ordinarie verksamhet samt att ta vara på de goda erfarenheter och resultat från projektet. Målet är att kunna vidareutveckla platsaktivering och dialogarbetet på fler platser i Norra innerstaden. Under sommarhalvåret var Sergels torg i stor utsträckning programmerat och aktiverat med sittmöbler, grönska, scenkonst, gestaltning och medskapande aktiviteter. När sommarens aktivering av platsen plockades ner noterades en negativ förändring av platsen, vilket resulterade i en snabb mobilisering av insatser genom den befintliga platssamverkan för att bryta utvecklingen. Ökad personell närvaro, dialog med lokala näringsidkare, insatser för att omgestalta otrygga och ödsliga ytor samt höstlovsaktiviteter gav gott resultat.

Styrgruppen för platssamverkan på Centralstationen och Cityterminalen har beslutat att samverkansöverenskommelsen ska förlängas tills vidare. Uppdaterad lägesbild och åtgärdsplan har tagits fram tillsammans med berörda aktörer och godkänts av styrgruppen. Under året har den strategiska arbetsgruppens möten vid några tillfällen inkluderat civilsamhällesaktörer verksamma på Centralstationen, Cityterminalen och i stationens närområde. Deltagare har varit Stadsmissionen, Frälsningsarmén och Clara Kyrka. Detta syftar till att bättre kunna synka och samordna insatser för den gemensamma målgruppen.

Inför året planerades att en medborgarbudget skulle genomföras på Vasastans ungdomsgård, men till följd av vakanta cheftjänster har det inte varit möjligt att genomföra aktiviteten på ett strukturerat sätt. Verksamheten har dock i ett mindre format, genom samtal och enkätundersökningar, involverat ungdomar i att föreslå och prioritera vilka aktiviteter som ska genomföras. Det har handlat om att inhämta idéer och förslag, bearbetning av inkomna förslag och en prioritering av vilka aktiviteter som ska genomföras. Arbetet med att genomföra en medborgarbudget kommer att fortgå under år 2025.

Synpunkter som kommer in från allmänheten genom tjänsten Tyck-till, medborgarförslag och medborgardialoger av olika slag är viktiga verktyg för att få kunskap om invånarnas behov och för att öka möjligheten till delaktighet vid utveckling av parker och grönområden. I samband med parkupprustningar genomför förvaltningen medborgardialoger, både med besökare i stort och riktade dialoger till särskilda målgrupper.

Under året har förvaltningen utrett förutsättningar för att inrätta ett medborgarkontor. En workshop genomfördes med medarbetare från olika verksamheter i syfte att samla idéer och diskutera hur ett lokalt medborgarkontor kan utformas.

Under våren genomfördes ett test då samhällsvägledning erbjöds på stadsbiblioteket. Syftet med testet var att inventera vilka behov och frågeställningar som besökarna ställde. Testet ägde rum vid 20 tillfällen under perioden mars till och med maj. Under perioden tog samhällsvägledarna emot fler än 200 besökare (120 kvinnor och 84 män).

I samband med tertialrapport 1 2024 ansökte och beviljades nämnden 0,4 mnkr i medel för demokrati och mänskliga rättigheter. Medlen ansöktes inom ramen för EU-projektet Scale Stockholm där Norra innerstaden är en av sex deltagande förvaltningar. En del i projektet är att omställningsarenor har identifierats inom de geografiska områdena.

Stadsdelsnämndsområdet bedömdes ha två omställningsarenor, Norra Djurgårdsstaden och Innerstaden. Syftet är att omställningsarenor ska etableras och involveras återkommande i stadens klimatarbete och på så sätt engagera och involvera stockholmarna så att stadens klimatmål kan nås 2030. Projektet leds av miljöförvaltningen. Förvaltningen har sedan starten av projektet undersökt hur förvaltningen kan bidra till arbetet och i vilken form. De ansökta medlens syfte var att täcka köp av tjänster för konsultstöd och metodutveckling, men i och med att förvaltningen inte har landat i hur deltagande ska ske har medlen inte använts.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.1 Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppnåtts under året. Bedömningen grundas på att det underliggande nämndmålet prognostiseras att uppnås.

Ansvarsfull, långsiktig och hållbar ekonomi

Konjunkturåterhämtningen är i sikte men den kommer att gå långsammare än vad tidigare analyser visat. Skatteunderlaget har ökat svagt under året men prognostiseras att öka ytterligare under nästkommande år. Utfall och framåtblickande ekonomiska indikatorer visar att botten på den svenska lågkonjunkturen har nåtts och att en återhämtning ligger framför oss. Inflationen är på tydlig tillbakagång, penningpolitiska lättnader både realiserats och förväntas med räntesänkningar på bred front, i Sverige och internationellt. Detta påverkar svensk konjunktur positivt, till en början främst på grund av hushållens konsumtion men successivt även genom ökad export. En allt starkare konjunktur smittar av sig på arbetsmarknaden, men med en viss eftersläpning och effekten genom minskad arbetslöshet kan först ses i slutet av 2025.

Resultatet för nämnden prognostiseras rymmas väl inom tilldelad budgetram då prognos jämfört med budget är ett överskott om 74,6 mnkr efter överföring till resultatfonder.

Anledningen till överskottet är främst att antalet äldre med behov av äldreomsorg är lägre än den beräkning som gjorts utifrån stadens fördelningsnyckel. Detta beror på att äldre inom stadsdelsnämndsområdet lever längre, är friskare och mer självständiga än genomsnittet.

Anledningen till detta är dels socioekonomiskt men även omfattande förebyggande insatser

som funnits länge i stadsdelsnämndsområdet. Vidare är placeringar inom individ- och familjeomsorgen, framförallt inom barn- och unga, lägre än budgeterat. Inom området funktionsnedsättning är behovet dock större än budgeterat. Antalet personer i behov av ekonomiskt bistånd ökar och en förklaring till detta är bland annat en ökad arbetslöshet och färre lediga jobb. Arbetslösheten beräknas enligt Sveriges Kommuner och Regioner, SKR, att minska först i slutet av år 2025.

För att säkerställa en god prognossäkerhet görs regelbundet ekonomiuppföljningar på enhets-, områdes-, avdelnings- och nämndnivå. Avvikelser hanteras löpande med analyser och åtgärdsplaner. Förvaltningen arbetar kontinuerligt med utveckling och effektivisering. Under året har ett nytt budget- och prognossystem införts med tillhörande nyckeltalsanalyser. Som ett led i att effektivisera lokalutnyttjandet har ansvaret för lokalfrågor inom förvaltningen förtydligats. Analyser har påbörjats utifrån behov främst av förskoleplatser för de närmaste åren.

Förvaltningen arbetar kontinuerligt med att höja kompetensen inom ekonomistyrning för att chefer ska ha kunskap och det stöd de behöver för att fatta rätt beslut i rätt tid. Utbildningarna under våren har främst fokuserat på att ge nya chefer inom förvaltningen förutsättningar för att arbeta med ekonomistyrning utifrån stadens regelverk samt införandet av stadens nya budget- och prognossystem. Även utbildningar för andra medarbetare som arbetar med ekonomi har tillhandahållits. För att skapa dialog och effektivare ekonomiadministration har också ett nätverk för administratörer startats upp.

En effektiv och långsiktig lokalförsörjning

Ansvar för lokalfrågor har förtydligats och en struktur för arbete med lokalfrågor tillsammans med förvaltningens avdelningar har tagits fram. Ett arbete pågår för att förtydliga processerna inom lokalförsörjningen. Inventering av underhållsbehov samt utomhusmiljö har gjorts på samtliga förskolor inom stadsdelsområdet. Underhållsbehovet är blandat och många av förskolorna har begränsat med utomhusmiljöer vilket förklaras av att de är inrymda i befintlig bebyggelse. Denna inventering kommer att ligga till grund för lokalplaneringen de kommande åren. Det finns en utmaning med minskad efterfrågan på förskola på grund av sjunkande barnantal, vilket kommer påverka lokalplaneringen. Ett utbildningspaket inom lokalfrågor har tagits fram samt genomförts för chefer inom förskola och vård- och omsorgsboenden.

Effektiva och innovativa verksamheter som tar tillvara digitaliseringens möjligheter

Under 2024 har förvaltningen ökat användningen av e-tjänsten för ansökan om ekonomiskt bistånd, lanserad hösten 2023. En ökning från 17 till 37 procent av ansökningarna sker nu digitalt, vilket förenklat processen för en bred användargrupp, inklusive personer med funktionsvariationer. Detta har förbättrat tillgängligheten och gjort ansökningsförfarandet smidigare. Socialsekreterare har även implementerat SMS-påminnelser till individer inför bokade besök. Denna enkla men effektiva lösning har lett till att fler möten genomförs enligt plan, vilket stärker kontinuiteten i kontakten med klienterna. Den frigjorda tiden har möjliggjort ökat fokus på kvalitativa insatser som planerings- och uppföljningsmöten.

Utöver praktiska framsteg har förvaltningen fördjupat sin kompetens i digitalisering som metod för välfärdsutveckling. En representant från enheten för ekonomiskt bistånd har

genomgått utbildning i detta ämne och bidragit till interna workshops. Här har fokus legat på att identifiera innovativa lösningar och stärka den digitala mognaden inom organisationen.

Ett studiebesök är genomfört hos en verksamhet i Lidingö kommun som framgångsrikt har implementerat digitala verktyg, inklusive AI, för att ytterligare inspirera och utveckla arbetet. En arbetsgrupp tittar på förutsättningar för att fortsätta utveckla användandet av digitala verktyg och AI.

En enhet inom förskolan lyfter ett gott exempel på ett innovativt arbetssätt där förskolan använder gruppintervjuer vid rekrytering av behovsanställd personal. Det nya digitala systemstödet inom förskolan, Tempus, har givit förskolan nya möjligheter till personalplanering och att få statistik för barnens närvaro. Det underlättar även att följa barns frånvaro, vilket är viktigt för att förskolan ska notera och agera vid hög frånvaro, eller frånvaro som på andra sätt är problematisk.

Det digitala samtalsstödet Viewpoint är ett hjälpmedel för att ytterligare öka barns och ungas delaktighet och inflytande i samtalen med socialtjänsten. Viewpoint är sedan tidigare implementerat i familjehemsvården som fortsätter att använda verktyget i sitt arbete. Under hösten 2023 och våren 2024 har socialsekreterare i utredningsgrupperna utbildats i att använda verktyget och Viewpoint är mot slutet av våren 2024 implementerat även i dessa grupper. I utredningsgrupperna används verktyget främst vid uppföljning av olika former av placeringar, men även vid egna öppenvårdsinsatser i form av familjebehandling. Nya socialsekreterare i de arbetsgrupper som använder Viewpoint får en genomgång med mentor/metodstödjare om verktyget som en del av introduktionen. Mentor/metodstödjare ingår i det stadsdelsövergripande nätverket om Viewpoint för fortsatt arbete med utveckling av användandet av verktyget.

Goda exempel

- Förvaltningen har under året infört schemaläggningssystemet Schemas inom hemtjänsten och arbetat med effektiv schemaplanering utifrån ramtid. Förvaltningen bedömer att schemaläggningssystemet medfört att ruttplaneringen kunnat optimeras så att avstånd och därmed restid mellan kunderna minskat för medarbetarna samtidigt som kontinuitet i utförandet har kunnat bibehållas.
- Förvaltningens arbete med införande av smarta digitala lås inom hemtjänsten, i samverkan med Stockholms trygghetsjour har genomförts enligt plan och digitala lås är i drift på samtliga enheter i egen regi.
- Under året har förvaltningen påbörjat att implementera system och arbetssätt för digital signering av läkemedel till fler boenden i egen regi.
- Systemverktyget Tempus, som hanterar frånvaro- och närvarohanteringen i de kommunala förskolorna, togs i bruk i april. Tempus utgör även ett stöd för personalschema och har skapat förutsättningar för förbättrad planering och bemanning, vilket kan ge ett förbättrat resursutnyttjande.
- Införandet av budget- och prognosystem gör att chefer får tillgång till ekonomisk data i realtid då prognoser görs. Det ger också möjlighet för chefer att fatta rätt beslut i rätt tid. Ytterligare effekter är att personberoendet minskas.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	97,7 %			98,2 %	100 %	100 %	VB 2024
  Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	97,8 %			98,1 %	100 %	100 %	VB 2024
  Nämndens prognossäkerhet T2	0 %			0 %	+/- 1 %	+/- 1 %	2024

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med äldrenämnden och berörda stadsdelsnämnder utreda ersättningen till stadens kommunövergripande verksamheter inom äldreomsorg	2024-01-01	2024-12-31	

Nämndmål: 3.1.1 Ekonomin är långsiktigt hållbar

 Uppfylls helt

Beskrivning

Nämndens verksamheter drivs inom givna ekonomiska ramar och resurserna används effektivt för att nå en långsiktigt hållbar ekonomi. Medarbetare och chefer har en god förståelse för de ekonomiska förutsättningarna och rätt verktyg och kunskap om på vilka sätt de kan påverka verksamhetens kostnader och intäkter. Detta bidrar till att identifiera utvecklingsområden och vid behov ta fram åtgärder och därmed uppnå en långsiktigt hållbar ekonomi.

Förvaltningens lokalbestånd ses över kontinuerligt. Lokaler identifieras som kan samutnyttjas av flera verksamheter, eller om de är i så pass dåligt skick, dyra eller på andra vis inte ändamålsenliga att nyttjas/samutnyttjas alls. Verksamheterna ska i första hand inrymmas i stadens egna fastighetsbestånd.

Förväntat resultat

Förväntat resultat 2024

- Förvaltningen säkerställer en långsiktig hållbar ekonomi.
- Alla verksamheter har ett ekonomiskt utfall i balans mot budget.
- Förvaltningens chefer har god kunskap om förändringar i verksamheten och gör Anpassningar inom sina ekonomiska ramar utifrån behov.
- Förvaltningen har en långsiktig och effektiv lokalplanering som bidrar till en långsiktigt hållbar ekonomi samt väl fungerande verksamhet.

Förväntat resultat på längre sikt

- Förvaltningen planerar samt fördelar ekonomiska resurser till rätt verksamhet i rätt tid till utifrån behov och förändringar inom demografi och omvärld.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Införa e-signering av läkemedel inom flera vård- och omsorgsboenden	2024-01-01	2024-12-31	
Analys Under året har äldreomsorgsavdelningen påbörjat att implementera system och arbetssätt för digital signering av läkemedel till fler boenden i egen regi.			

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.2 I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppnåtts under året. Bedömningen grundas på att det underliggande nämndmålet är uppfyllt.

Stöd till egen försörjning genom arbete

Stadsdelsnämndsområdet har fortsatt en av stadens lägsta andelar hushåll med ekonomiskt bistånd. Antalet hushåll ökade under en ettårsperiod från 276 hushåll i november 2023 till 280 hushåll i 2024 med en topp på 305 hushåll i mars 2024. Störst ökning har skett för gruppen arbetslösa. Förvaltningen ser att satsningen på en rad effektiva och hållbara arbetssätt gjort att denna stabila nivå kunnat upprätthållas trots en omvärld med ökad arbetslöshet och färre lediga jobb. Ensamstående män utan barn utgör fortsatt den största gruppen som beviljas ekonomiskt bistånd medan hushåll med barn fortsatt utgör en liten andel. Även andelen hushåll med långvarigt behov av bistånd har varit konstant och låg. Höjd riksnorm, hyreshöjningar och förhöjt bostadsbidrag till barnfamiljer har lett till ökade kostnader för ekonomiskt bistånd under året.

I arbetet med att stötta långtidsarbetslösa som av olika skäl står långt från arbetsmarknaden och för att öka den enskildes delaktighet till sysselsättning har förvaltningens satsat på starkt samverkan med Jobbtorg, Arbetsförmedlingen och regionen. Fokus har legat på individanpassade planer, där samordnad individuell plan (SIP) använts mer systematiskt. Det har underlättat dialog med sjukvården och bidragit till fler aktivitetsförmågeutredningar (AFU). Sammantaget har detta gett positivt resultat för den enskilde då tre av sju personer som rekommenderats att söka sjukersättning fick detta beviljat, och ytterligare fem inledde utredningar under året. Inom ramen för arbetet med att förebygga och bryta långtidsarbetslöshet har också det treåriga projektet Stockholmskraften inletts. Med hjälp av multikompetenta team, gemensamma kartläggningar och samordnad planering medverkar förvaltningen i att forma ett mer effektivt stöd för den enskilde där stöd i kontakten med hälso- och sjukvård samt Försäkringskassan ingår. Arbetskonsulenter har fortsatt arbetet med att identifiera personer som uppfyller kraven för skyddat arbete hos offentlig arbetsgivare (OSA). Under året har 30 personer haft en sådan anställning.

Förvaltningens initiativ till nya metoder för samverkan med Jobbtorg har resulterat i att alla inblandade professioner har utökat sina ansvarsområden vilket underlättat samarbetet kring den enskilde. En fortsatt utmaning är köerna för nybesök hos Jobbtorg som försvårar arbetet att främja tidiga och effektiva insatser. Det resulterar i att flera personer inte får det stöd som varit möjligt med kortare ledtider. Under 2025 genomgår Jobbtorg en omorganisation som kan skapa nya möjligheter för förbättrad samverkan.

Förvaltningen har genomfört satsningar för att göra socialtjänsten mer tillgänglig och mer jämlik för personer som ansöker om ekonomiskt bistånd. Ett exempel är mottagningsrummet i anslutning till receptionen på förvaltningskontoret Garnisonen där en handläggare för ekonomiskt bistånd alltid finns tillgänglig. Handläggaren kan direkt svara på frågor och ge stöd i att exempelvis lämna en ansökan för ekonomiskt bistånd. Rummet används också när personer behöver stöd av flera delar av socialtjänsten vilket underlättat internt samarbete och möjliggjort tidigt stöd.

Feriejobb

Förvaltningen har hittills under året erbjudit 616 feriejobbsplatser inom kommunens egna verksamheter och i samverkan med föreningar och andra samarbetspartners. Nytt för året har varit att erbjuda feriejobb i samarbete med de föreningar som får föreningsbidrag från stadsdelsnämnden. Av dessa har 113 arbetstillfällen gått till ungdomar från andra stadsdelsförvaltningar och 46 erbjudits den prioriterade målgruppen ungdomar med insatser från socialtjänsten. Det handlar om ungdomar med funktionsnedsättning, med behov av särskild anpassning vid anställningen, med sociala skäl, med avbruten gymnasiegång som omfattas av kommunens aktivitetsansvar respektive med behov av språkstödande insats. 83 procent arbetade med omsorg om barn och äldre samt parkskötsel. Resterande arbetade med administration, kultur, entreprenörskap och service och städning inomhus samt med vuxna personer med funktionsnedsättning. En stor majoritet har trivts med arbetsuppgifterna, funnit dem meningsfulla, lärt sig nya saker samt upplever att feriejobbet ökat möjligheterna att få framtida jobb. I enlighet med kommunfullmäktiges anvisningar har förvaltningen därmed överträffat uppsatta mål för både antal erbjudanden och antal faktiska anställningar.

Samhällsvägledning för nyanlända

Förvaltningen har fortsatt erbjuda samhällsvägledning till nyanlända bosatta inom Norra innerstadens och Kungsholmens stadsdelsnämndsområden. Samhällsvägledningen baseras på de arbetssätt som utvecklades inom det femåriga projektet för samhällsvägledning som avslutades 2023. Arbetssätten visade att samhällsvägledningen varit tillgänglig, flexibel och av god kvalitet med syfte att stärka egenmakten hos den enskilda. Under året har samverkan med bland annat SHIS Bostäder, Welcome house och etableringscentrum samt Intro Stockholm fortsatt och inneburit att nyanlända har kunnat få ett sammanhållet och individanpassat stöd med målet om egen försörjning och ett stadigvarande boende. Genom samverkan med civilsamhället har det också funnits möjlighet för nyanlända barn, unga och vuxna att delta i fritidsaktiviteter. För föräldrar födda utomlands med barn i åldern 0 till 18 år finns föräldrastödsprogrammet Föräldraskap i Sverige. På grund av det låga antal nyanlända boende i stadsdelsnämndsområdet har programmet inte erbjudits under 2024. Under året har antalet berörda personer i behov av samhällsvägledning varit lågt då den planerade öppningen

av 24 nya genomgångsbostäder inte skett. Det stöd som har efterfrågats mest är bostadsvägledning till ett stadigvarande boende och stöd i kontakter med olika myndigheter.

Inom ramen för samhällsvägledning för en bredare målgrupp, med syfte att verka för att öka likställighet över staden i den service som erbjuds stockholmarna, har förvaltningen genomfört en utredning av förutsättningar för att inrätta ett medborgarkontor. Under perioden har ett två månaders test med att erbjuda samhällsvägledning på stadsbiblioteket, via mejl och via telefon, genomförts. Utvärderingen visar att besökare har uttryckt värdet av en lättillgänglig fysisk plats som man som invånare kan komma till för att ställa sina frågor, få vägledning och ha en dialog med förvaltningen. Den utforskande workshop med förvaltningens medarbetare som hållits om ett medborgarkontors funktion synliggjorde flera exempel på hur ett medborgarkontor skulle kunna bidra till att ge tidigare, mer sammanhållet och närmare stöd och service till stockholmarna. Lärdomarna från arbetet under 2024 tas vidare inom ramen för arbetet med att inrätta ett medborgarkontor. Inrättandet kopplas till den pågående planeringen av ett gemensamt förvaltningskontor och sker i två steg. Det första steget påbörjas under året och består i att erbjuda samhällsvägledning via mobila och digitala arbetsätt.

Näringslivsfrämjande arbete

Förvaltningens arbete för att främja det lokala näringslivet har under året utgått från stadens näringslivspolicy. Huvuduppgiften är att säkerställa goda förutsättningar för företagande inom stadsdelsområdet genom att arbeta för ökad trygghet, välskötta parker samt god kommunal service. Förvaltningen har samverkat med näringsidkare inom ramen för platsamverkan (se mål 3.6) samt bidragit till att främja näringslivet genom att verka för tillgängliga, trygga och attraktiva stadsmiljöer vilket är avgörande för ett fungerande näringsliv i hela staden.

Goda exempel

- Etablering av mottagningsrum som lett till att fler individer kan få snabbt stöd inom socialtjänsten. Det har också ökat effektiviteten vid handläggning och samverkan inom socialtjänsten vid hanteringen av akuta ärenden.
- Ökad användning av den standardiserade utredningsformen arbetsförmågeutredning (AFU). Det ger individen ökade möjligheter till egen försörjning genom ett fördjupat beslutsunderlag till Försäkringskassan.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen	0,24 %	0,34 %	0,24 %	0,23 %	0,4 %	1,5 %	VB 2024
  Andel vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare	0,18 %	0,2 %	0,24 %	0,17 %	0,25 %	1,0 %	VB 2024
  Antal tillhandahållna platser för feriejobb	616			513	500 st	Tas fram av nämnd/s tyrelse	VB 2024

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb	8			17	12 st	Tas fram av nämnd/s tyrelse	VB 2024
Analys Målet uppnås inte under året. Förvaltningen ska under nästkommande år se över arbetssätt och rutiner för erbjudande av platser för Stockholmsjobb inom förvaltningens verksamheter.							
  Antal tillhandahållna praktikplatser för högskolestuderande samt platser för verksamhetsförlagd utbildning	121 st			127 st	164 st		VB 2024
Analys Ett för högt målvärde (164) lades in vid verksamhetsplanering. Rätt målvärde är att förvaltningen ska tillhandahålla 128 platser för högskolestudenter. Utfallet visar dock att förvaltningen inte når detta mål. Förklaringen är att ett antal planerade praktikplatser inte tillsattes inom förskolan på grund av lägre efterfrågan från Stockholms universitet.							
   Antal ungdomar som fått feriejobb i stadens regi	503 st	252 st	251 st	450 st	460 st	11 000 st	VB 2024

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Arbetsmarknadsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna arbeta aktivt för att ungdomar får feriejobb i andra stadsdelsområden än där de bor	2024-01-01	2024-12-31	
  Arbetsmarknadsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna och i samråd med socialnämnden utreda nuvarande organisation och ansvarsfördelning för den arbetsmarknadspolitiska insatsen skyddat arbete hos offentlig arbetsgivare (OSA)	2024-01-01	2024-06-30	
  Arbetsmarknadsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda förutsättningarna att med förstärkt handledarskap erbjuda feriearbeten till yngre åldrar och utifrån denna utredning pröva om det ska genomföras en pilotverksamhet under året	2024-01-01	2024-12-31	
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med Stockholm Business Region och stadsdelsnämnderna arbeta uppsökande mot lokalt näringsliv utifrån stadens fokusområden och i city	2024-01-01	2024-12-31	

Nämndmål: 3.2.1 Invånarna har jobb och försörjer sig själva

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningen erbjuder stöd i syfte att stötta den enskilde att klara sin egen försörjning. När vuxna med barn söker stöd beaktas särskilt barnets behov. För att erbjuda personer som står långt från arbetsmarknaden och som har ett långvarigt behov av ekonomiskt bistånd samverkar förvaltningen med stadens jobbtorg och arbetsförmedlingen. Samverkan sker också

med Samordningsförbundet Stockholms stad och vårdgivare inom Region Stockholm.

Förvaltningen tillhandahåller feriejobbsplatser inom den egna verksamheten samt via externa samverkanspartners. Ungdomar som har insatser genom socialtjänsten prioriteras för feriearbete.

Förväntat resultat

Förväntat resultat 2024

- Få hushåll har behov av långvarigt ekonomiskt bistånd.
- Fler ungdomar erbjuds feriejobb.
- Det finns goda förutsättningar för näringslivet att bedriva verksamhet genom trygga, attraktiva och tillgängliga stadsmiljöer samt en god samverkan med förvaltningen.

Förväntat resultat på längre sikt

- Genom samverkan och ett strukturerat arbetssätt har antalet personer med långvarigt bidragsberoende minskat.
- Barn har jämlika uppväxtvillkor.
- Barn bor i familjer som är självförsörjande.
- Invånarna är självförsörjande.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.3 I Stockholm ska alla ha rätt till ett bra boende som de har råd med

Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppnås. Bedömningen görs utifrån en samlad bild av måluppfyllelse för det underliggande nämndmålet.

Stöd till varaktigt boende

Förvaltningens vräkningsförebyggande arbete syftar till att förebygga hemlöshet. När en hyresvärd lämnar meddelande om en störning, obetald hyra eller uppsägning kontaktas den enskilde av förvaltningens vräkningsförebyggande resurser, bosamordnare respektive bolotsar. Genom att etablera kontakt, erbjuda individuellt anpassat stöd och vägledning minskar risken att den enskilde förlorar sin bostad. Förvaltningen samverkar med relevanta aktörer exempelvis SHIS Bostäder, aktörer inom ramen för Bostad först och aktörer som erbjuder försöks- och träningslägenheter. Prioriterade målgrupper är familjer med barn samt personer över 65 år. Under året har inflödet av underrättelser om avhysningar och vräkningar ökat i jämförelse med de senaste åren. Förvaltningen ser en tendens till att hyresvärdar gör striktare bedömningar. Ökningen kan också bero på de senaste årens försämrade ekonomiska läge. Det vräkningsförebyggande arbetet har under året resulterat i att åtta av tio vräkningar (75 av 91) kunnat avvärjas. Av de vräkningar som verkstälts har två berört familjer med barn, se analys vid indikator.

Förvaltningen har under året stärkt det interna samarbetet kring målgruppen personer över 65 år i risk för hemlöshet genom att ta fram förvaltningsgemensamma arbetssätt gällande det vräkningsförebyggande arbetet och hemlöshet. Äldreomsorgens biståndshandläggare informerar också i ett tidigt skede om möjlighet till anpassningar i bostaden i syfte att möjliggöra kvarboende samt bibehålla den enskildes självständighet i sin bostad.

Under mål 3.6 finns mer att läsa om hur nämnden arbetar med de personer som stadigvarande uppehåller sig på centralstationen.

Inom ramen för samhällsvägledning för nyanlända som bott i stadsdelsnämndsområdet har bostadsvägledning efterfrågats. Även i det test om generell samhällsvägledning som genomförts har frågor om boende varit bland de mest frekventa frågorna. Erfarenheter och arbetssätt kring bostadsvägledning kommer under 2025 tas vidare inom ramen för arbete med etablering av ett medborgarkontor (se även mål 3.2).

Socialt hållbar stadsutveckling

Förvaltningen har medverkat i arbetet med att ta fram regionala boendeplaner med beskrivning av innerstadens behov av och önskemål om bostäder med stöd och service till personer med funktionsnedsättning samt bostäder för personer över 65 år. Sammanställningen visar att det finns ett prognostiserat behov inom samtliga kategorier av särskilt boende för personer med funktionsnedsättning enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade respektive socialtjänstlagen. Förvaltningen ser också ett stort behov av vård- och omsorgsboenden för personer över 65 år där den planerade nybyggnationen är osäker och otillräcklig.

Förvaltningen har under perioden deltagit i arbetet med att revidera programmet för hållbar stadsutveckling i Norra Djurgårdsstaden. Förvaltningen deltar i EU-projektet Scale Stockholm som leds av miljöförvaltningen. Projektet syftar till att minska klimatpåverkan och öka hälsan genom dialog och samverkan med invånare, civilsamhälle och näringsliv.

Nämndens behov av verksamheter och parkmiljöer bevakas tidigt i samhällsplaneringen

Det är angeläget att i stadsutvecklingen tidigt beakta och samordna nämndernas behov av förskoleplatser, bostäder med särskild service, vård- och omsorgsboenden, seniorbostäder samt parker och grönområden. Förvaltningen deltar därför i stadsbyggnadskontorets, exploateringskontorets och trafikkontorets arbete med utveckling av stadsdelsnämndsområdets stadsutvecklingsområden.

Under året har fokus fortsatt varit på stadsutvecklingen i Norra Djurgårdsstaden, Hagastaden och Sabbatsbergsområdet. Förvaltningen har bland annat deltagit i exploateringskontorets förbesiktningar av Norra Stationsparken i Hagastaden inför parkens öppnande. Parken övergår dock inte till stadsdelsförvaltningen förrän övertagandebesiktning är godkänd. Parkens planteringar med träd, buskar och perenner ansvarar exploateringskontoret för i fem år från planering fram tills att dessa ytor genomgått godkänd garantibesiktning. Förvaltningen verkar även för att ytor som står tomma i väntan på exploatering aktiveras, exempelvis genom tillfällig stadsodling eller andra aktiviteter. Under sommaren har förvaltningen deltagit i planering och tillfällig aktivering av ytor i Södra Värtahamnen i Norra Djurgårdsstaden, tillsammans med bland annat exploateringskontoret.

Goda exempel

- Det interna samarbetet kring målgruppen personer över 65 år som är i, eller riskerar, hemlöshet, har stärkts. Förvaltningsgemensamma arbetsätt gällande det vräkningsförebyggande arbetet samt hemlöshet har tagits fram.
- Förvaltningens budget- och skuldrådgivning har tagit fram en egen brukarenkät. Resultatet visar på ett högt deltagande och att invånare som har fått stöd upplever i mycket hög grad, 84 procent, att de blivit hjälpta av rådgivningen.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel avhysningar som kunnat avväjas efter inkommet meddelande till förvaltningen från hyresvärden	82,42 %			96,67 %	90 %	Tas fram av nämnd	VB 2024
Analys Förvaltningen bedömer att årsmålet delvis uppnås. Under året har det inkommit 91 underrättelser om uppsägning (från fastighetsägare och hyresvärdar) samt 30 meddelanden om avhysning (från Kronofogden). I samtliga fall har förvaltningens bosamordnare gjort aktiva försök att få kontakt, erbjudit vräkningsförebyggande insatser samt förmedlat kontakt med socialtjänsten för ytterligare stöd. Trots omfattande insatser verkställdes 16 avhysningar. Av de personer som blivit avhysta har majoriteten själva löst sin boendesituation. Två personer var helt hemlösa och fick då hjälp i kontakt med enheten för ekonomiskt bistånd som ordnade med nytt boende.							
  Antal barnfamiljer som beviljats tillfälligt boende på hotell/vandrarhem	7			3	8	Tas fram av nämnd	2024
  Antal vräkningar som berör barn	4				0	Tas fram av nämnd	2024
Analys Årsmålet uppnås inte. Under året har ett barn direkt berörts av vräkning, berörd familj hade ordnat nytt boende innan vräkning. Tre barn har indirekt påverkats då barnens stadigvarande boende var hos den andre vårdnadshavare.							

Nämndmål: 3.3.1 Invånarnas boendeförhållanden är varaktiga och hållbara

 Uppfylls helt

Beskrivning

Genom det vräkningsförebyggande arbete erbjuds den som riskerar att förlora sin bostad individuellt stöd.

Arbetet med att prioritera långsiktiga alternativ till placeringar på akutboenden och sänka trösklarna för att få en fast bostad bidrar till att motverka hemlöshet. Tillsammans med socialförvaltningen, SHIS Bostäder och Bostadsförmedlingen AB utvecklar förvaltningen arbetsätt för att säkerställa att barnfamiljer som hamnar i akut hemlöshet inte placeras på vandrarhem utan får tillgång till en mer långsiktig och trygg boendelösning.

Förvaltningens avdelningar samverkar för att stötta gruppen äldre som lever i hemlöshet eller som riskerar att bli hemlösa.

Under mål 3.6 finns mer att läsa om hur nämnden arbetar med de personer som stadigvarande uppehåller sig på centralstationen.

Förväntat resultat

Förväntat resultat 2024

- Det vräkningsförebyggande arbetet är individuellt anpassat och förhindrar att människor vräks från sina boenden.
- Personer boende i försökslägenhet stöttas till eget bostadskontrakt.
- Barnfamiljer i osäkra boendeförhållanden har en planering mot varaktigt boende.
- Inga barnfamiljer blir vräkta.
- Personer som lever i osäkra boendeförhållanden får stöd till ett långsiktigt boende.

Förväntat resultat på längre sikt

- Personer som lever i osäkra boendeförhållanden får stöd till ett långsiktigt boende.
- Inga barnfamiljer blir vräkta.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb

Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppnåtts under året. Bedömningen grundas på att det underliggande nämndmålet är uppfyllt samt det utvecklingsarbete som är genomfört under året.

Trygga anställningar

Förvaltningen har under året startat ett treårigt projekt, ”Trygga anställningar”, med fokus på att öka andelen tillsvidareanställda medarbetare som har en anställning på heltid samt minska andelen arbetade timmar av timavlönad personal i förhållande till samtliga arbetade timmar. Förvaltningen har under året genomfört en kartläggning och genomlysning av anställningar, andel timavlönade, mertid och övertid samt användning av bemanningsföretag.

Förvaltningen hade i november 2 273 tillsvidareanställda medarbetare med månadslön och 280 anställda på visstid med timlön. I jämförelse med samma period föregående år är det 89 personer fler som är anställda på visstid. Det är främst undersköterskor med visstidsanställning som ökat i jämförelse med föregående år. Ökningen kan delvis förklaras med att förvaltningen återtagit flera vård- och omsorgsboenden, med sammanlagt 375 medarbetare, i egen regi. Medarbetare med befattningen barnskötare som har en visstidsanställning har minskat med hälften till 24 personer.

Inom socialtjänstavdelningen och förskoleavdelningen har över 90 procent en tillsvidareanställning på heltid medan det inom äldreomsorgen är cirka 65 procent. Inom äldreomsorgen är det 318 tillsvidareanställda medarbetare som arbetar deltid, från 20 procent av en heltid och uppåt i sysselsättningsgrad. I förvaltningen är det 109 medarbetare som

ansökt om högre sysselsättningsgrad eller heltid varav de flesta arbetar inom äldreomsorgens vård- och omsorgsboenden.

För att nå de uppsatta målen finns behov av att ytterligare stärka kompetens i bemanning och schemaläggning kopplat till arbetsrättsliga lagar och ekonomiska förutsättningar inom äldreomsorgens utförare samt utförare inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning.

Kompetensförsörjning och kompetensutveckling

Att arbeta strategiskt och systematiskt med kompetensförsörjning ger förutsättningar för att staden har rätt kompetens på både kort och lång sikt. Det är viktigt för att klara uppdraget, möta omvärldens utmaningar och för att nå fastställda mål. Verksamheternas kompetensförsörjningsplaner är ett levande dokument med aktiviteter som följs upp löpande under året.

För att utveckla, behålla och attrahera nya medarbetare och chefer har kompetensutvecklingsinsatser erbjudits utifrån uppdrag och mål. Förvaltningens arbete med att kontinuerligt se över metoder så att kompetensutvecklingsinsatser fortsätter leda till önskat resultat och utveckling av verksamheterna fortsätter under nästa år.

För att utveckla och stärka cheferna i deras ledarskap har förvaltningen tagit fram ett ledarskapsprogram. Programmet bygger på stadens chefsprofil, Full range leadership model, stadens personalpolicy samt kvalitetsprogrammet. Programmet löper över ett år med träffar som leds av interna kursledare. I programmet används metoden Lead forward, som är en strukturerad metod för ledarutveckling. Vid en halvtidsutvärdering av piloten säger deltagarna att programmet är konkret och inspirerande med en bra inramning och innehåll blandat med teori och flera konkreta övningar och verktyg. Deltagarna anser att det varit värdefullt att träffa kollegor från olika verksamheter och utbyta erfarenhet. Piloten avslutas i januari 2025 och efter det kommer ledarskapsprogrammet att utvärderas i sin helhet och nytt ställningstagande kommer att göras gällande fortsättning. En långsiktig tanke är att modellen för ledarutveckling ska inkludera alla förvaltningens chefer.

Nedan följer i korthet exempel på genomförd kompetenshöjande insatser per avdelning.

Äldreomsorgsavdelningen

Under 2024 har verksamheterna bland annat arbetat med Svenskt Demenscentrums kompetensutvecklingsmodell Stjärnmärkt.

En särskild satsning har gjorts med stöd av kompetensutvecklingsmedel för att stärka kompetens kring psykisk ohälsa genom utbildningen MHFA (Mental health first aid). I bilaga till verksamhetsberättelsen finns återrapportering kring medel för kompetensutvecklingsinsatsningen (KUS-medel). Förvaltningen har inte sökt ersättning för insatserna som dock är genomförda.

Inom mat, måltider och nutrition har medarbetare på samtliga nämndens vård- och omsorgsboenden under året erbjudits kompetenshöjande utbildningar; en utbildning angående mat- och måltidsmiljö med utgångspunkt från FAMM (Five aspects of a meal model), Livsmedelsverkets riktlinjer och Stockholms stads mat och måltidshandbok samt en

utbildning i livsmedelshygien och livsmedelshantering. Utbildning i nutritionsvårdsprocessen och nutritionsvårdsdokumentation har genomförts för hälso- och sjukvårdspersonal.

För att utveckla kompetens och arbetsprocesser för vård i livets slutskede har avdelningens vård- och omsorgsboenden genomfört utbildningsinsatser i samarbete med Palliativt kunskapscenter, PKC.

För att uppnå antal gymnasiepoäng i nivå med kraven för skyddad yrkestitel har flera undersköterskor under året gått den vidareutbildning som anordnas av äldreförvaltningen.

Verksamheterna arbetar språkstödande och under året har flera språkombud utbildats via Vård- och omsorgscollege.

Biståndshandläggarna har gått ett antal utbildningar via äldreförvaltningen. Bland annat gällande professionellt medberoende, att möta rättshaveristiskt beteende, första hjälpen vid psykisk ohälsa, våld i nära relation, utbildning i hbtqi och bemötande, utbildning inom nationella minoriteter och deras rättigheter, hälsa och livskvalitet, informationssäkerhet och otillåten påverkan.

Förskoleavdelningen

Förvaltningens förskoleavdelning har fortsatt satsningen på ledarskapsutveckling för de förskollärare som har rollen som arbetsplatsledare eller motsvarande. Det är en tvådagarsutbildning som syftar till att utveckla förskollärarnas kompetens i att leda kollegor. Samtliga arbetsplatsledare har nu gått utbildningen.

Förskoleavdelningen ingår i olika satsningar inom ramen för Skolverkets nationella skolutvecklingsprogram. Förskolans biträdande rektorer erbjuds att gå den treåriga befattningsutbildningen rektorsprogrammet. Under året har fem biträdande rektorer gått och en av dem har blivit färdig. Tre rektorer som redan har gått rektorsprogrammet har under året påbörjat en fortbildning i pedagogiskt ledarskap för rektorer. En rektor har gått kompetensutveckling för rektorer i praktisk organisation och arbetsmiljö.

Förvaltningens specialpedagoger har fortsatt att utbilda personalgrupper i ABC Förskola. ABC Förskola riktar sig till medarbetare inom förskola med motsvarande innehåll som föräldrastödsprogrammet Alla barn i centrum (ABC). Innehållet är anpassat för förskolepersonal och syftar till att skapa goda pedagogiska relationer och främja barns utveckling. Det ger även förskolepersonal verktyg för att stötta föräldrar i föräldraskapet.

Förskollärare och ledning från förskolan har under året gått en processutbildning tillsammans med medarbetare från socialtjänsten, som syftade till att stärka förskolans och socialtjänstens samarbete för att främja barns psykiska hälsa och förebygga psykisk ohälsa. Det ledde till en närmare kontakt mellan förskola och socialtjänst och har lagt en grund för en gemensam handlingsplan för vidare samarbete.

För att främja språkutvecklingen hos barn i förskolan har flerspråkighetsutbildning för pedagoger genomförts under året. Det är en flerårig satsning, där målet är att alla medarbetare på sikt ska ha genomfört utbildningen. Den grundar sig på arbetet med flerspråkiga barn, men ger även kunskap om språkutvecklande arbetssätt i allmänhet. Mer specifikt handlar det om interkulturellt arbetssätt, språksamtal, litteracitet, genrer och texttyper, modersmål och

flerspråkighet, samt aktuell forskning och förskolans läroplan. Utbildningen ges i egen regi och under 2024 har cirka 50 pedagoger genomfört den.

Under hösten har 20 medarbetare med svag svenska gått en utbildning i yrkessvenska, särskild anpassad för förskolepersonal. Även förskolans ledning och särskilt utsedda handledare har fått utbildning, för att kunna stötta medarbetarnas fortsatta språkutveckling efter avslutad utbildning och stärka arbetsplatsens språkutvecklande arbete generellt. Insatsen har gett positiva effekter, som märks genom att svenskan har förbättrats hos dem som har gått utbildningen. Det gynnar barnen, men också medarbetarna som arbetstagare och kollegor.

Socialtjänstavdelningen

För att stärka möjligheterna till självständighet har alla medarbetare inom förvaltningens socialpsykiatriska enhet utbildats i motiverande samtal och medarbetare på boendena i den socialpedagogiska metodiken Ett självständigt liv.

Förvaltningens utförarenhet LSS har under året fortsatt utbilda nyanställda och vikarier i det pedagogiska ramverket. Enheten är sedan tidigare certifierad inom ramverket, en satsning som lagt grunden för ett personcentrerat arbetssätt vilket gett en gemensam kompetens i teori, metod och värdegrund. Utsedda ambassadörer i varje verksamhet arbetar med att driva arbetet framåt.

För att stärka kompetensen i att ge stöd till personer med demens under 65 år har Gärdets gruppbostad blivit stjärnmärkt av Demenscentrum. Det är Sveriges första gruppbostad för personer under 65 år som har blivit stjärnmärkt. Effekten för hyresgästerna är exempelvis personcentrerat bemötande och en lugnare boendemiljö. Stjärnmärkt-modellens koncept med en rad utbildningar och efterföljande utvecklingsinsatser tas nu vidare till ytterligare två gruppbostäder genom den organisation enheten byggt upp i form av egna stjärnmärkt-instruktörer.

Ledarskap och medarbetarskap

Förvaltningen ska genomsyras av en tillitsbaserad styrning, vilket ställer krav på både chefer och medarbetare. Ledarskapsprogrammet syftar till att stärka chefer och ledare i sin roll att skapa tillit, engagemang, handlingsutrymme och handlingskraft. Det stärker förutsättningarna för verksamhetsutveckling och bidrar till en tillfredsställande arbetssituation för alla. Den nya chefsstrukturen ska bidra till att skapa förutsättningar att leda med tydliga mandat och befogenheter.

Medarbetare uppmuntras att omsätta idéer och förslag i konkreta verksamhetsförbättringar med stockholmarnas fokus i enlighet med kvalitetsprogrammet. Arbetssättet att ”skugga en kollega” innebär att medarbetare följer en annan kollega en dag på jobbet. Modellen förväntas bidra till lärande för både den enskilda individen men också verksamheten, ökat samarbete och en helhetssyn på stadens uppdrag. Det är ett viktigt steg i det långsiktiga arbetet med att skapa en kultur som bygger på nyfikenhet, öppenhet och tillit till varandra. Under året har medarbetare ”skuggat en kollega” och förvaltningen har uppmuntrat till att fler ska göra det då det visat sig ha tillfört positiva effekter så som ökad kunskap och förståelse för varandras uppdrag både för den som skuggar och den som blir skuggad.

Systematiskt arbetsmiljöarbete

Den årliga uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet visar på att det systematiska arbetsmiljöarbetet inom hela förvaltningen har utvecklats och stärkts under 2024. Att det systematiska arbetsmiljöarbetet stärkts kan förklaras av de stöd som förvaltningens chefer får i årshjul för arbetsplatsträffar och samverkan med de fackliga organisationerna. Under året har uppdaterade rutiner för kränkande särbehandling samt diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och repressalier tagits fram, work-shops med chefer har genomförts och att nya checklistor har implementerats.

För att ytterligare stödja cheferna har förvaltningen varje månad genomfört en digital sändning med aktuell chefsinformation. Bland annat har då aktuella områden i årshjulen lyfts där med syftet att inspirera och stärka cheferna samt tydliggöra förväntningar utifrån lagstiftningen och stadens riktlinjer. En partsgemensam grundläggande arbetsmiljöutbildning har genomförts vid tre tillfällen för chefer och skyddsombud.

Förvaltningens arbete med friskfaktorer inkluderas i det ordinarie arbetsmiljö- och kvalitetsutvecklingsarbete i förvaltningen, till exempel i arbetet med resultatet från medarbetarenkäten och personalpolicyn. Friskvårdsinsatser, det hälsofrämjande arbetet med friskfaktorer, tidiga insatser och arbetsanpassning minskar sjukfrånvaron. Under sommaren har staden lanserat en digital arbetsmiljöutbildning som både chefer och medarbetare uppmuntras till att gå.

Medarbetarenkäten

Verksamheterna jobbar vidare med sina handlingsplaner utifrån enkätresultatet som följs upp både på arbetsplatsträffar och i samverkan. Förvaltningen kommer övergripande att arbeta med ledarskapsutveckling samt kompetenshöjande insatser för cheferna inom arbetsmiljöområdet.

Implementering av riktlinje för chefstruktur

Ett led i implementeringen av riktlinjen för ny chefstruktur är att förvaltningen under året har genomfört en verksamhetsanalys av chefsstruktur och chefsnivåer i organisationen.

Verksamhetsanalysen har bestått av tre delar; kartläggning, analys på förvaltningsnivå och förslag till ändamålsenlig organisation.

Kartläggningen bestod av en genomlysning av nuvarande organisation med stöd av riktlinjens vägledningsmaterial, en webbenkät till chefer och stödfunktioner samt omvärldsbevakning inom staden och andra organisationer. Vidare har dialogmöten, fokusgrupper och work-shops fungerat som underlag i kartläggningen.

Förvaltningsspecifika faktorer som beaktats är implementeringen av god och nära vård och omsorg, nya socialtjänstlagen, heltid som norm, synergieffekter av sammanläggningen samt återtagande av tre stycken vård- och omsorgsboenden.

Kartläggningen visade att förvaltningen överlag bedriver verksamheter av god kvalitet på mer än 300 adresser. Inom vissa verksamheter visade kartläggningen att antalet medarbetare överstiger riktvärdet för antal medarbetare per chef. Det fanns även enstaka verksamheter där antal medarbetare låg under riktvärdet. Det visade sig finnas en stor variation i vilket ansvar biträdande enhetschefer har gällande personal-, ekonomi- och verksamhetsansvar samt vilket

administrativt chefsstöd som erbjuds.

Analysen visade ett behov av att förtydliga ansvarsfördelningen inom organisationen samt ett behov av att rollfördelningen klargörs mellan chefer och stödfunktioner. Ett mer likvärdigt administrativt stöd bör erbjudas chefer. Biträdande enhetschef som titel fasas ut, vilket främst påverkar socialtjänstavdelningen.

Utifrån kartläggning och analysen föreslogs att förvaltningen fortsättningsvis ska ha följande chefsnivåer; förvaltningschef, avdelningschef, områdeschef, enhetschef och gruppchef. Organisationen justeras för att bättre passa de olika typer av uppdrag som finns och arbetet fortsätter med att se över hur ett mer likvärdigt chefsstöd kan organiseras.

Under arbetets gång har de fackliga organisationerna hållits informerade och delaktiga i processen genom en stående punkt på förvaltningsgruppen, som är förvaltningens samverkansgrupp. Förslag till beslut av chefsnivåer och tillhörande organisationsförändringar har riskbedömts på förvaltningsövergripande nivå och på avdelningsnivå inför beslut.

Stadsdelsdirektör har fattat beslut om de nya chefsnivåerna och den justerade organisationen. Implementering sker etappvis utifrån de olika verksamheternas förutsättningar och behov och är vid årets slut i stort sett slutfört.

Goda exempel

- Skugga en kollega - under året har medarbetare ”skuggat en kollega” och förvaltningen har uppmuntrat till att fler ska göra det då det visat sig ha tillfört positiva effekter så som ökad kunskap och förståelse för varandras uppdrag både för den som skuggar och den som blir skuggad.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Aktivt Medskapandeindex	80	79	80		83	83	2024
<p>Analys</p> <p>Resultatet av årets medarbetarenkät är goda med ett AMI (aktivt medskapandeindex) på 80, vilket kan jämföras med genomsnittet för samtliga stadsdelsförvaltningar på 81. Inom förvaltningens kärnverksamheter ligger förskoleavdelningen högst med ett AMI på 82, följt av socialtjänstavdelningen på 79 och äldreomsorgsavdelningen på 76. Förvaltningen saknar möjlighet till jämförelse med tidigare år men i jämförelse med stadsdelsförvaltningarna totalt så ligger index för ledarskap något under genomsnittet, motivation på samma värde som förvaltningarna totalt och styrning något över genomsnittet. Jämförelse av förra årets resultat på respektive Norrmalms och Östermalms stadsdelsförvaltningar ses inga skillnader.</p> <p>Resultatet för AMI behöver ses mot bakgrunden av sammanläggningen som inneburit stora förändringar för många av medarbetarna bland annat med ny chef, nya kollegor, nya arbetsuppgifter och arbetssätt samt nya arbetsplatser. De tre vård- och omsorgsboende som återtagits i egen regi har också genomgått stora förändringar. Förändringar tar tid, skapar utmaningar men också många nya möjligheter.</p>							
 Andelen arbetade timmar av timavlönad personal i förhållande till samtliga arbetade timmar inom förskolan	3,9				3	Tas fram av nämnd/s tyrelse	VB 2024
<p>Analys</p> <p>En högre andel arbetade timmar av timavlönad personal beror på korttidssjukskrivningar och att verksamheten tagit in vikarier för att klara bemanningen. Ett arbete pågår med att med stöd av Tempus förbättra personalschemat och den dagliga bemanningen utifrån faktiskt barnantal och barnens vistelsetider. En åtgärd är att enheterna anställer enhetsvikarier för att</p>							

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Årsmål	KF:s årsmål	Period
klara den dagliga bemanningen även vid frånvaro.							
  Andelen arbetade timmar av timavlönad personal i förhållande till samtliga arbetade timmar inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning	22				20	Tas fram av nämnd/s tyrelse	VB 2024
Analys En högre andel arbetade timmar av timavlönad personal beror på korttidssjukskrivningar och att verksamheten tagit in vikarier för att genomföra aktiviteter med hyresgäster. En annan förklaring att scheman inte täckt verksamhetens behov. En åtgärd är därför att se över samtliga scheman. På så sätt kommer verksamheten att använda färre vikarietillfällen.							
  Andelen arbetade timmar av timavlönad personal i förhållande till samtliga arbetade timmar inom äldreomsorg	19,5				13	Tas fram av nämnd/s tyrelse	VB 2024
Analys Äldreomsorgen redovisar ett resultat på 19,5 procent vilket ligger över det satta årsmålet men något under resultatet för staden totalt, 19,8 procent. Förvaltningen har sedan oktober 2023 återtagit tre stora vård- och omsorgsboenden vilket bedöms ha påverkat resultatet. Verksamheterna arbetar kontinuerligt med att minska andelen timanställda och arbetet kommer att fortsätta under 2025.							
   Sjukfrånvaro	8,3 %	5,5 %	8,9 %		9 %	Tas fram av nämnd/s tyrelse	VB 2024
   Sjukfrånvaro dag 1-14	3 %	3,1 %	2,7 %		3,5 %	Tas fram av nämnd/s tyrelse	VB 2024

Nämndmål: 3.4.1 Medarbetare har rätt kompetens, en god arbetsmiljö och trygga anställningar

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningens arbete med det systematiska arbetsmiljöarbetet innefattar bland annat att utveckla friskfaktorer som kopplas till resultatet i medarbetarenkäten, och ett fortsatt arbete med handlingsplaner för förbättrad arbetsituation för socialsekreterare, biståndshandläggare samt barnskötare. Den årliga uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet ska genomföras i ILS- webb under 2024 och resultatet ska ligga till grund för fortsatt utveckling av arbetsmiljön och verksamheten.

Varje verksamhet ser över behov av och planerar för åtgärder som ökar andelen heltid och tillsvidareanställningar och minskar andelen timavlönade av arbetade timmar. Förvaltningen kommer att stärka kompetensen gällande bemanning och schemaläggning kopplad till lagstiftning och ekonomi.

Under 2024 ska förvaltningen ta fram en modell för ledarutveckling som är kopplad till stadens chefsprofil och Full Range Leadership Model. Förvaltningen kommer att genomföra ett analys- och utvecklingsarbete som kommer ligga till grund för att forma en chefsstruktur som främjar hållbara organisatoriska förutsättningar för chefer, och även indirekt medarbetare.

För att utveckla och behålla rätt kompetens arbetar förvaltningen med kompetensförsörjningsplaner på alla nivåer i förvaltningen och deltar i stadens gemensamma kompetenssatsningar, till exempel på äldreomsorgsavdelningen används kompetensstegar för undersköterskor och sjuksköterskor i syfte att tydliggöra kompetens som tillvaratas i arbetsgruppen.

Förväntat resultat

Förväntat resultat för 2024

- Förutsättningar för stadens nya chefsstruktur har analyserats, utifrån resultat planeras implementering.
- Medarbetare har trygga anställningar och möjlighet till heltid.
- Arbetsmiljön är god och bidrar till en lägre sjukfrånvaro.

Förväntat resultat på längre sikt

- Cheferna har ett rimligt antal medarbetare och stadens chefsstruktur är implementerad.
- Majoriteten av alla anställningar är trygga heltidsanställningar.
- Det systematiska arbetsmiljöarbetet bidrar till att den arbetsrelaterade ohälsan är låg inom alla verksamheter.
- Nämnden är en attraktiv arbetsgivare.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förvaltningen tar fram en modell för ledarutveckling	2024-01-01	2024-12-31	
 Påbörja det operativa arbetet med resursteam inom hemtjänsten och vidareutveckla arbetet med resursteam inom vård- och omsorgsboende	2024-01-01	2024-12-31	
Analys På vård- och omsorgsboenden i egen regi finns interna resurser i form av viss överanställning. Under året har hemtjänsten genomfört ett förberedande arbete vilket resulterat i beslut om att anställa resurspersoner på varje enhet som i sitt anställningsavtal har inskrivet att man arbetar över hela området. Rekryteringar kommer att ske i början av 2025.			
 Stärka kompetens i bemanning och schemaläggning vid äldreomsorgens utförare samt utförare inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning.	2024-01-01	2024-12-31	
Analys Analys kring vilket behov av kompetensutveckling samt vilken form av kompetensutveckling har genomförts. Ett systemstöd övervägs och kompetensinsatser planeras under 2025.			
 Utreda möjligheten och förutsättningar till att flexibel schemaläggning inom vård- och omsorgsboende	2024-01-01	2024-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.5 Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppnåtts under året. Bedömningen grundas på att de underliggande nämndmålen är uppfyllda.

Beredskapsarbete samt risk- och sårbarhetsanalys

Förvaltningens krisledning har under året deltagit i den stadsövergripande övningen STADSÖ 24, en lärande övning med fokus på höjd beredskap där förvaltningen för första gången fick öva sin krigsledningsplan. Övningen har utvärderats såväl lokalt som stadsövergripande och visat på förbättringsområden att arbeta vidare med. Därtill har krisledningen övat inkallning i det nya verktyget Cosafe.

Förvaltningens krisstöd har övat och utbildats i flera steg, där bland annat en heldag ägnades åt pågående dödligt våld och erfarenheterna från dådet på Drottninggatan den 7 april 2017. Förvaltningen har justerat sin krisstödsorganisation till att i högre grad möta den ambitionsnivå som finns i stadens tillämpningsanvisning för krisstöd.

Under året har förvaltningen genomfört en kartläggning av äldreboenden samt service- och gruppboendens elberoende. En kontinuitetsplan är framtagen med åtgärder i form av rutiner samt inköp av varor och utrustning. Förvaltningen deltar i stadsövergripande referensgrupper gällande reservkraft samt centralt beredskapslager som båda bidrar till målet att stärka och utveckla stadens försörjningsberedskap.

Förvaltningen ingår, som en av tre utpekade stadsdelsförvaltningar, i Stockholms stads sektorsorganisation för civil beredskap. I uppdraget ingår att vara kontaktpunkt för övriga stadsdelsförvaltningar i innerstaden. Förvaltningen representerar stadsdelsförvaltningarnas perspektiv och den samhällsviktiga verksamhet som bedrivs lokalt. Arbetet med att ta fram sektorsövergripande risk- och sårbarhetsanalyser (SRSA) har påbörjats i sektorerna.

Under året har förvaltningen beslutat om Trygghetspunktsplanen. Fortsatt arbete pågår med planering kring bemanning och resurssättning.

Förvaltningen bedriver ett systematiskt säkerhetsarbete med utgångspunkt i riskhanteringsarbetet. Arbetet med riskhantering genomförs enligt stadens *Handbok för arbete med RSA* där samtliga av förvaltningens avdelningar deltar genom representation i en samordnande arbetsgrupp. Under året har RSA-processens steg 1-4 genomförts vilket innebär: 1) identifiering av samhällsviktiga verksamheter, 2) konsekvensbedömning, 3) förmågebedömning och 4) åtgärdsplan. Särskilt fokus har lagts på att inkludera förvaltningens stöдавdelningar i arbetet. Steg 1-3 inrapporterades till stadsledningskontoret i september och därefter har förslag på åtgärder för att minska risker och/eller minimera konsekvenser av händelser tagits fram. Förvaltningen kommer fortsätta arbetet under 2025 enligt steg 5-6.

Systematiskt informationssäkerhetsarbete och dataskydd

Under året har en lokal anvisning för informationssäkerhet beslutats och publicerats på intranätet. Ett stort fokus under året har varit förberedelse och omvärldsbevakning gällande övergången från NIS- till NIS-2 samt den nya nationella Cybersäkerhetslagen. NIS-direktivet (Network and Information Systems Directive) är en EU-lagstiftning som syftar till att höja säkerheten för nätverks- och informationssystem inom EU, särskilt inom kritiska sektorer som energi, transport, hälso- och sjukvård samt finans. Direktivet ställer krav på att länder och myndigheter ska vidta åtgärder för att säkerställa robusthet och säkerhet i dessa system och för att hantera cybersäkerhetsshot. En NIS-incident är en säkerhetsincident som påverkar nätverks- och informationssystem, vilket kan leda till allvarliga störningar eller oönskade konsekvenser för verksamheten. Det kan röra sig om exempelvis dataintrång, cyberattacker eller systemfel som påverkar tjänster som är av betydelse för samhället. Förvaltningen berörs av NIS-direktivet utifrån de system som hanterar information inom hälso- och sjukvård.

Den nya lagen om cybersäkerhet, träder i kraft i Sverige den 1 januari 2025, stärker skyddet mot cybersäkerhetsshot och sätter upp krav på att organisationer, både offentliga och privata, ska vidta åtgärder för att skydda sina nätverks- och informationssystem. Lagen innebär att verksamheter inom kritiska sektorer, såsom energi, hälsovård och transport, måste implementera säkerhetsåtgärder för att förhindra och hantera cyberattacker och andra säkerhetsincidenter. Den nya lagen innebär även att företag och myndigheter ska rapportera allvarliga cybersäkerhetsincidenter till relevanta myndigheter för att säkerställa ett snabbt och effektivt svar på cyberhot.

En rutin för NIS-incident är framtagen, kommunicerad och publicerad på samverkansytan för Norra innerstadens stadsdelsförvaltning. Inga NIS-incidenter har rapporterats under året.

Förvaltningen har genomfört drygt 20 informationsklassningar under året. Fokus har varit att identifiera prioriterade system med känslig information samt nya system och informationsklassningarna har genomförts enligt steg 1 (klassningsprotokoll) och steg 2 (självvärdering) utifrån staden metodstöd.

Under cybersäkerhetsmånaden (oktober) genomfördes utbildningsinsatser i form av medvetandehöjande insatser. Dataskyddshandläggare fick i uppdrag att tillsammans med informationssäkerhetssamordnarna uppmärksamma när medarbetare glömde att ta ut tjänstekortet ur datorn och detta skedde vid cirka 70 tillfällen. Affischer sattes även upp med information om grundläggande kunskap om informationssäkerhet. Det är dock en låg andel medarbetare (drygt 500 medarbetare/utbildning) som har genomfört de obligatoriska (årliga) informationssäkerhets- och dataskyddsutbildningarna.

Förvaltningens dataskyddsnätverk består av dataskyddshandläggare från varje avdelning och samordnas av förvaltningens ISAM, DSO och informationssäkerhetshandläggare. Mötena har omfattat kompetenshöjande insatser samt att hållas uppdaterade i det löpande arbetet inom informationssäkerhet och dataskydd.

Under året har 24 personuppgiftsincidenter anmälts och hanterats enligt gällande rutin. Den främsta anledningen till att incidenterna har inträffat har varit den mänskliga faktorn. Åtta incidenter har bedömts kunna begränsa de drabbades fri- och rättigheter och har därmed anmälts till tillsynsmyndigheten Integritetsskyddsmyndigheten, IMY. Av de rapporterade

incidenterna har ingen föranlett åtgärder från IMY. Två av ärendena har anmälts senare än tidsfristen på 72 timmar vilket berott på osäkerhet i hanteringen. Rapporteringsbenägenheten upplevs låg, och därför kommer riktade kompetenshögjande insatser att genomföras kommande år.

Registerförteckningen över behandlade personuppgifter har reviderats under året. Vissa felaktiga tolkningar av vilken information som avses har upptäckts och justerats som exempelvis att uppge typ av personuppgifter istället för hur känsliga dessa är. Ytterligare förbättringsområden har upptäckts i samband med granskning och kommer att ligga till grund för nästkommande års revidering.

Behovet eller förekomsten av personuppgiftsbiträdesavtal, PUB-avtal har granskats i samband med informationsklassningar.

Inköp, avtalstrohet och upphandling

Arbetet med att följa upp och stötta enheter kring avtalstrohet och systemnyttjande har fortskridit. Indikatorn andel elektroniska inköp har speglats ner på enhetsnivå och alla större lokala avtal har anslutits till e-handeln. Under våren hölls en utbildning i systemnyttjande för förvaltningens verksamheter och en guide har även tagits fram och publicerats på intranätet. Dessa aktiviteter har bidragit till större medvetenhet kring inköpsprocessen samt en ökning i andel elektroniska köp jämfört med föregående år.

Övertagande av verksamheter i egen regi påverkar systemnyttjandet då många nya medarbetare och chefer samtidigt måste sätta sig in i stadens rutiner och system. Detta kan vara en förklaring till en något lägre statistik i början av året då förvaltningen tog över tre verksamheter inom äldreomsorgen. Introutbildningar för nya chefer med fokus på inköp och upphandling har hållits löpande under året.

För att utveckla behovsplaneringen och framförhållning vid direktupphandlingar och omfattande avrop så har ett årshjul och arbetssätt tagits fram. Syftet är att skapa bättre förutsättningar för kvalitativa och genomtänkta inköp/upphandlingar, samt främja avtalstrohet och efterlevnad av regler och riktlinjer. Arbetssättet ska förankras ytterligare under kommande år. Utbildning inom direktupphandling har även genomförts och förvaltningens rutinbeskrivningar har uppdaterats i syfte att förenkla hanteringen för verksamheten.

Vid upphandlingar finns fortsatt fokus på sociala krav och att säkerställa affärer med seriösa aktörer. Detta innebär exempelvis att ställa krav på sysselsättningsfrämjande och arbetsrättsliga villkor, och att kontrollera så att leverantörer fullgör sina skyldigheter avseende skatter och sociala avgifter. För att bidra till att nå stadens miljömål ställs miljö- och klimatkrav i upphandlingar där det är möjligt och lämpligt. Verksamheter uppmanas göra medvetna och miljövänliga val vid inköp, som exempelvis att välja miljömärkta produkter i inköpssystemet eller nyttja Stocket som förstahandsalternativ vid behov av inventarier och möbler.

Förvaltningen har under året samverkat med andra förvaltningar och bolag vid både upphandlingar och uppföljning i syfte att uppnå samordningsvinster, effektivitet och utbyta erfarenheter. Detta sker bland annat genom deltagande i nätverk, arbetsgrupper och gemensamma upphandlingar.

Kategoriägarskap

Förvaltningen innehar kategoriägarskap för kategorin bemanningstjänster. Under året har arbetet framförallt skett inom kategoriprofilfasen med aktiviteter så som datainsamling, inköpsmönsteranalys och marknadsanalyser. En kategoriprofil har sammanställts och beslutades av kategorirådet under hösten. Arbetet under året har bland annat lett till en bättre överblick över stadens behov och utmaningar inom bemanningstjänster, samt en större förståelse för stadens beställare och för leverantörsmarknaden. Flera förslag på förbättringsaktiviteter och möjliga samverkansområden har lyfts som kategorin kommer arbeta vidare med i strategifasen.

Rådighet över nämndens verksamheter i egen regi

Enligt Kommunfullmäktiges budget för 2024 skulle stadsdelsnämnderna verka för att stärka hemtjänsten i egen regi över dygnets alla timmar i syfte att öka kontinuiteten i utförandet. Under året har förvaltningen utrett förutsättningarna för att utföra hemtjänst och uttryckning vid larm under dygnets alla timmar. Förvaltningen har beslutat att ta över utförandet när gällande avtal med anlitate underentreprenörer löper ut, vilket de gör under maj respektive augusti 2025.

Goda exempel

- Genom att uppmärksamma informationssäkerhet under oktober månad har medveten höjts kring informationssäkerhet och dataskydd.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel elektroniska inköp	67,21 %			53,73 %	65 %	Tas fram av nämnd/s tyrelse	2024
Analys Förvaltningen når uppsatt mål, 24 av 29 enheter ligger över årsmålet. Under året har utbildning i systemnyttjandet hållits och en instruktionsguide tagits fram och publicerats på intranätet. Indikatorn har speglats ner på enhetsnivå och flera enheter har arbetet aktivt med uppföljningen för att nå uppsatt mål. Dessa faktorer har bidragit till ett ökat systemnyttjande på förvaltningen.							
  Andel upphandlade avtal där kontinuerlig uppföljning genomförts	100 %				100 %	81 %	2024
Analys Under året har verksamheterna följt upp alla (21 st) lokala avtal över 2 mnkr.							
  Genomförda åtgärder inom risk- och sårbarhetsanalys	100 %				100 %	100 %	2024

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med förskolenämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden, äldrenämnden och stadsdelsnämnderna bedriva fortsatt kunskaps- och förmågeupbyggnad inom måltidsberedskap	2024-01-01	2024-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Analys Äldreförvaltningen och förskoleförvaltningen har tagit fram beredskapsparmar med menyer, inköpslistor med mera som förvaltningen och respektive berörd avdelning har fått del av.			
  Servicenämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, förskolenämnden, kulturnämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden, äldrenämnden och stadsdelsnämnderna påbörja viss drift av centralt beredskapslager för medicinskt skydds- och förbrukningsmateriel, livsmedel samt vissa förbrukningsmateriel i syfte att höja stadens beredskapsförmåga	2024-01-01	2024-12-31	
Analys Förvaltningen har under året deltagit i urvalet av material som används inom äldreomsorgens verksamheter till det centrala beredskapslagret. Arbetet är färdigt och de produkter som faller under omsorgs/hälso- och sjukvård är utvalda.			
  Stadsdelsnämnderna ska i samråd med kommunstyrelsen enskilt eller i samverkan öva aktivering av trygghetspunkter inom sitt geografiska område	2024-01-01	2024-12-31	
Analys Ingen övning har genomförts.			

Nämndmål: 3.5.1 Verksamheterna är robusta

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningen uppdaterar riskhanteringsarbetet genom reviderade risk- och sårbarhetsanalyser (RSA) med tillhörande kontinuitetsplaner.

Verksamheterna är klimatanpassade och hanterar negativa effekter till följd av skyfall och värmeböljor.

Förvaltningens krisledningsplan och krigsledningsplan är uppdaterad, övas och utvärderas kontinuerligt för ständig förbättring och beredskap för oönskade händelser. Krisstödet anpassas utifrån stadens tillämpningsanvisning. Arbetet med den civila beredskapen fortgår. Förvaltningen bidrar till stadens samlade arbete med civil beredskap genom det geografiska områdesansvaret i sektorsorganisationen för civil beredskap. En stadsgemensam övning planeras 2024 där förvaltningen kommer delta. Arbetet med trygghetspunkter fortgår.

I det systematiska informationssäkerhetsarbetet kommer förvaltningen att prioritera informationsklassningar av kritiska system och registerförteckning för personuppgiftsbehandlingsplaner.

Förväntat resultat

Förväntat resultat för 2024

- Metod och process för risk- och sårbarhetsanalyser (RSA) är förankrad och genomförs i alla verksamheter.
- Kris- och krigsledningsplan är kända av alla medarbetare
- Förvaltningen har uthållighet och förmåga att hantera kärnuppdrag och krisberedskapsuppdrag vid oönskade händelser.

- Medarbetare har kunskap om informationssäkerhet.
- Verksamheterna hanterar negativa effekter till följd av skyfall och värmeböljor.

Förväntat resultat på längre sikt

- Förvaltningens verksamheter är robusta och trygga.
- Kunskapen kring krisberedskap och krigsorganisation är hög hos medarbetarna.
- Trygghetspunkterna är väl kända av allmänheten.
- Informationssäkerhetsarbetet är väl implementerat i samtliga verksamheter.
- Verksamheternas förmåga att hantera negativa effekter till följd av skyfall och värmeböljor är hög.

Nämndmål: 3.5.2 Resurser används väl med fokus på resultat för invånarna

 Uppfylls helt

Beskrivning

I upphandlingar ökar förvaltningens fokus på att ställa krav på seriösa leverantörer, arbetsrättsliga villkor, skyldigheter avseende socialförsäkringsavgifter och skatter, ekonomisk stabilitet och icke-diskriminering. Förvaltningen har även ett ökat fokus på att ställa miljö- och klimatkrav. Koordinering av upphandlingsbehov och arbetsrutiner både inom förvaltningen och tillsammans med andra stadsdelsförvaltningar gör att samordningsvinster kan uppnås. Arbete med kontinuerlig avtalsuppföljning är en viktig del i att säkerställa att staden gör affärer med seriösa aktörer och att den kvalitet som är kravställd i avtalen upprätthålls.

Genom ett ökat användande av e-handelssystemet uppnås en högre avtalstrohet samt kostnadseffektivitet. Förvaltningen följer upp systemnyttjandet och stöttar enheter som behöver öka sitt systemnyttjande samt arbetar förebyggande med utbildning och informationsspridning om inköpsprocessen och rutiner för direktupphandling. En annan viktig del under året är att utveckla verksamheternas behovsplanering vid direktupphandlingar och omfattande avrop. Inköpen behöver planeras i god tid innan leverans ska ske så att en god kravställning hinner utarbetas, leverantörskontroller genomförs och kvalitet i leveransen kan uppnås.

Förvaltningen kommer utreda hur hemtjänsten i egen regi kan stärkas över dygnets alla timmar. Idag har nämndens hemtjänst i egen regi underentreprenörer för hemtjänst nattetid på samtliga enheter och larm dagtid för fyra enheter.

Förväntat resultat

Förväntat resultat för 2024

- Resurser används effektivt så att invånarna får största möjliga nytta för skattepengarna.
- Förvaltningen är kostnadseffektiv och har en hög avtalstrohet.
- Chefer och anställda med inköpsansvar har god kunskap om regler och riktlinjer inom inköp och direktupphandling.

- Kvaliteten på leveranser hos förvaltningens leverantörer är hög.
- Förvaltningen har en plan för att stärka hemtjänsten i egen regi över dygnets alla timmar.
- Förvaltningen har minimerat underentreprenörer där det är relevant.

Förväntat resultat på längre sikt

- Förvaltningen hanterar inköp och upphandlingar på ett strategiskt sätt och har en god samverkan på området både internt och externt.
- Förvaltningen har kategoriägarskapet av kategorin bemanningskonsulter och skapar därigenom förutsättningar för staden att över tid bedriva verksamhet av god kvalitet med extern bemanning, när behovet inte kan täckas av egen personal.
- Chefer och anställda med inköpsansvar har kunskap om regler och riktlinjer inom inköp och direktupphandling.
- Ett ökat användande av e-handelssystemet har lett till att en högre avtalstrohet samt att kostnadseffektivitet har uppnåtts.
- Utförarverksamhet bedrivs i större utsträckning i egen regi.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Ta fram ett årshjul för att underlätta förvaltningens planering kring inköp och upphandling.	2024-01-01	2024-12-31	
Analys <i>Årshjul är framtaget och arbetssätt är tänkt att implementeras under 2025.</i>			
 Utbildning inom avtalsuppföljning, leverantörskontroller och direktupphandling i syfte att säkerställa hög kvalitet och motverka oseriösa leverantörer.	2024-01-01	2024-12-31	
Analys Utbildning i direktupphandling har hållits under året. Utbildning inom avtalsuppföljning och leverantörskontroller är planerad till våren 2025.			
 Utredda förutsättningarna för utförandet av hemtjänst i egen regi över dygnets alla timmar	2024-01-01	2024-12-31	
Analys Nuvarande avtal för utförande av natt- och larmtjänster löper ut under 2025. Förvaltningen har under året genomfört förberedande arbete och kommer i samband med att avtalen löper ut ta över utförandet i egen regi.			

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.6 Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser

 Uppfylls delvis

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet delvis har uppnåtts under året. Bedömningen grundas på att det underliggande nämndmålet är delvis uppfyllt. Norra innerstadens stadsdelsnämndsområde är på många sätt ett av Stockholms tryggaste områden och resultaten från medborgarundersökningarna visar att stadsdelsnämndsområdet ligger på en konstant hög nivå i trygghetsmätningarna. Årets resultat når dock inte upp till de satta målen, även om det pågår ett systematiskt och långsiktigt arbete med en hög ambition om att öka upplevelsen av trygghet inom stadsdelsnämndsområdet.

Trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete

I årets regionala trygghetsmätning uppgav 85 procent att de känner sig trygga om de går ut ensam sent en kväll i området där de bor, vilket är en positiv trend med en ökande andel som känner sig trygga när de rör sig ute kvällstid i området.

Förvaltningen arbetar för att öka känslan av trygghet genom bland annat aktivering i parker och på torg. I anslutning till stadsdelsnämndsområdets två stora kollektivtrafikknutpunkter, Centralstationen respektive Odenplan, är det mer ordningsstörningar och en större andel anmälda brott än i övriga stadsdelsnämndsområdet. I Klaraområdet, där Centralstationen och Sergels torg ingår, upplever en högre andel boende oro, otrygghet och problem med olika otrygghetsfenomen än i övriga stadsdelsnämndsområdet. Detta medför att det lokala trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet fortsatt riktas och fokuseras till dessa platser.

Förvaltningens arbete utgår från lagen (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete, Stockholms stads trygghetsprogram 2024-2027, samverkansöverenskommelsen med Polismyndigheten och genom samverkansöverenskommelsen med socialförvaltningen och Jernhusen AB samt genom samarbetsavtalet om Platssamverkan *På Sergels torg* med bland annat lokala fastighetsägare.

Uppföljning trygghetsinvesteringsmedel

Förvaltningen sökte och beviljades medel för att under 2024 investera i mer långsiktigt hållbara trädlådor till platsaktiveringen på Sergels torg. De nya trädlådorna möjliggör permanenta träd i popup-parken året runt, samtidigt som de smidigt kan flyttas undan vid större sammankomster då torget behöver tömmas. Trädlådorna har säsongdesignade fronter som är utformade och konstruerade efter Sergels torg specifika behov. Syftet är att träden och popup-parken ska bidra till en trygg och trivsamt atmosfär för besökare på torget, där lådorna genom varierande fronter signalerar att platsen är omhändertagen.

Lokal samverkansöverenskommelse med Polismyndigheten

Den gemensamma lokala lägesbilden beskriver aktuella problem i området och dess orsaker. Utifrån orsaksanalysen enas parterna om inriktning, fokusområden, mål och uppföljning för det lokala arbetet. Det brottsförebyggande- och trygghetsskapande arbetet i Norra innerstaden har fokus på de folktätaste platserna som är kring Odenplan, Klaraområdet, Östermalmstorg och Stureplan. Det är även på dessa platser som den anmälda brottsligheten är högst inom stadsdelsnämndsområdet.

Förvaltningens arbete med unga i riskzon har skett inom ramen för UTÖN (Ung och trygg på Östermalm och Norrmalm). De aktiviteter som beskrivits i åtgärdsplanen har genomförts som planerat. Stockholms stads stadsövergripande information om ANDTS (Alkohol, narkotika, doping, tobak och spel om pengar) som vänder sig till vårdnadshavare har skickats ut till skolorna enligt ett stadsgemensamt årshjul.

Förvaltningen hade under sommaren två ungdomslotsar på Sergels torg, vars uppdrag var att stärka upp arbetet kring målgruppen unga som vistas på Sergels torg. Ungdomslotsarna har samverkat med Ungdomsjouren, polis, ordningsvakter och med Kulturhusets ungdomsverksamhet LAVA och 10-13. Deras metod och arbetssätt har varit att möta

målgruppen där de befinner sig och lotsa dem vidare samt motivera dem till andra aktiviteter istället för att uppehålla sig på Sergels torg.

Förvaltningen deltar regelbundet i BOB-rådet (Barn och unga i Organiserad Brottslighet) tillsammans med polisen. Där har polisen lyft att de ser att allt yngre barn och unga är involverade eller riskerar att involveras i grov organiserad brottslighet. I Norra innerstadens stadsdelsnämndsområde finns många skolor och platser där unga samlas även efter skoltid, vilket skulle kunna utgöra en riskfylld miljö för dem. Även förvaltningens socialtjänstavdelning ser tendenser till att riskbeteenden kryper ner i åldrarna och förvaltningens fältassistenter berättar att de gör fortsatt många orosanmälningar när de är i tjänst. Flera av de unga som förvaltningen kommer i kontakt med har sin hemvist i andra stadsdelsnämndsområden och/eller kommuner, några vill inte heller berätta var de bor, vilket skapar utmaningar i det fortsatta arbetet med ungdomen.

I arbetet med otrygga och brottsutsatta platser samverkar förvaltningen med Polismyndigheten, trafikkontoret och andra lokala aktörer utifrån respektive plats. Underlag från synpunktportalen, trygghetsvandringar, medborgardialog, brottsstatistik och trygghetsundersökningar analyseras kontinuerligt för att identifiera platser, parker och grönområden som upplevs som otrygga och för att genomföra trygghetshöjande och brottsförebyggande insatser. Arbetet innefattar såväl platssamverkan som trygghetsvandringar vid behov. Utöver situationell brottsprevention pågår ett socialpreventivt arbete på olika nivåer. Bland annat finns en högre närvaro av uppsökande verksamheter som exempelvis fältassistenter på dessa prioriterade platser. Under rubriken platssamverkan beskrivs förvaltningens utpekade områden för platssamverkan och beskrivning av det pågående arbetet kopplat till otrygga och brottsutsatta platser.

När det gäller arbetet med särskilt utsatta och sårbara brottsoffer erbjuder förvaltningen kompetenshöjande insatser till verksamheter inom socialtjänsten och äldreomsorgen kring de brott som särskilt utsatta och sårbara brottsoffer kan utsättas för. Under året har dock ingen sådan kunskaphöjande insats efterfrågats. Däremot har informationsinsatser kring bedrägerier genomförts. Arbetet med att implementera Islandsmodellen samt operativ samverkan mellan socialtjänst och polis har genomförts, vilket beskrivs närmare under verksamhetsområdesmål 1.3. I syfte att effektivisera samverkan mellan socialtjänst och polis pågår löpande ett utvecklingsarbete där socialsekreterare är stationerade hos polisen i City.

Förvaltningen fortsätter att utveckla arbetet med avhopparverksamhet och en lokal rutin vad gäller avhoppare och personer som vill lämna en kriminell livsstil har tagits fram och implementerats. Socialtjänsten utreder om ungdomen är boende inom stadsdelsområdet och i samarbete med polis görs en bedömning - utifrån grad av hotbild - om ärendet ska tas över av stadens centrala avhopparverksamhet eller om det är tillräckligt med insatser från stadsdelsförvaltningen. Norra innerstadens stadsdelsförvaltning har i dagsläget ingen egen öppenvård, men om utredningen visar att den sökande är berättigad till sådan insats kan de köpas in från andra stadsdelsförvaltningar.

Det förebyggande arbetet med våldsbejakande extremism handlar bland annat om att öka medvetenheten i demokratifrågor samt att bedriva ett förebyggande arbete mot utanförskap, våld och annan kriminalitet. Förvaltningen arbetar förebyggande mot våldsbejakande

extremism genom kompetensutveckling för medarbetarna där det finns två e-utbildningar som staden har tagit fram och som samtliga medarbetare ska ta del av. Det finns även möjlighet till informationsträffar med VBE-samordnare, vilket har genomförts vid ett tillfälle under året. Från och med 2024 ingår arbetet mot våldsbejakande extremism i samverkansöverenskommelsen och dess lägesbild och åtgärdsplan. Ärenden som rör våldsbejakande extremism hanteras enligt stadens rutin av socialtjänsten i samverkan med polismyndigheten och vid behov i samverkan med andra aktörer såsom Center för våldsbejakande extremism, utbildningsförvaltningen och socialförvaltningen. Vid oro för våldsbejakande extremism ska en oidentifierad blankett fyllas i och skickas för kännedom till VBE-samordnaren. Under året har fyra blanketter kommit till VBE-samordnaren och ärendena har hanterats enligt rutin.

Platssamverkan

För att stärka det trygghetsskapande arbetet och den situationella brottspreventionen med ett mer systematiskt och långsiktigt effektivt arbete har en ny enhet för platsutveckling och dialogarbete etablerats under året. Syftet med enheten är att integrera den tidigare projektverksamheten *På Sergels torg* i ordinarie verksamhet samt att ta vara på de goda erfarenheter och resultat från projektet. Målet är att kunna vidareutveckla platsaktivering och dialogarbetet på fler platser i Norra innerstaden. Under sommarhalvåret var Sergels torg i stor utsträckning programmerat och aktiverat med sittmöbler, grönska, scenkonst, gestaltning och medskapande aktiviteter. När sommaren aktiverades av platsen plockades ner noterades en negativ förändring av platsen, vilket resulterade i en snabb mobilisering av insatser genom den befintliga platssamverkan för att bryta utvecklingen. Ökad personell närvaro, dialog med lokala näringsidkare, insatser för att omgestalta otrygga och ödsliga ytor samt höstlovsaktiviteter gav gott resultat.

Under sommaren genomfördes även ett flertal aktiviteter med dans, underhållning, stadsvandring, träningspass och musikspelningar i Observatorielunden. Utöver platsaktivering har arbetet med att öka trivseln och tryggheten i område där Odenplan och Observatorielunden ingår pågått under året. Under hösten har förvaltningens dialog med fastighets- och markägare intensifierats och trygghetsvandringar har genomförts där flera förbättringsåtgärder i den fysiska miljön har identifierats. Samverkansmöten med aktörer som ingår i platssamverkan har genomförts som planerat.

Under året har förvaltningen tillsammans med Polisen gjort ett omtag kring samverkan kopplat till Stureplan där nu fler aktörer deltar och ett större ansvar ligger på att samtliga aktörer bidrar till utveckling av samverkan och den gemensamma dagordningen. Utmaningar som lyfts av deltagarna behandlas under platssamverkan i olika teman, där aktörer som vanligtvis inte deltar kan bjudas in för att diskutera den specifika utmaningen.

Styrgruppen för platssamverkan på Centralstationen och Cityterminalen har beslutat att samverkansöverenskommelsen ska förlängas tills vidare. Uppdaterad lägesbild och åtgärdsplan har tagits fram tillsammans med berörda aktörer och godkänts av styrgruppen. Under året har den strategiska arbetsgruppens möten vid några tillfällen inkluderat civilsamhällesaktörer verksamma på Centralstationen, Cityterminalen och i stationens närområde. Deltagare har varit Stadsmissionen, Frälsningsarmén och Klara Kyrka. Detta

syftar till att bättre kunna synka och samordna insatser för den gemensamma målgruppen.

Parker och grönområden är trygga

Upplevelsen av trygghet är en viktig förutsättning för att stadens invånare ska kunna leva ett allsidigt, jämlikt och jämställt liv och har även stor betydelse för hur människor i staden nyttjar parker och grönområden. God orienterbarhet och uppsikt över viktiga platser och stråk är positivt ur trygghetssynpunkt. Även områdets skötsel är avgörande för hur trygg man känner sig. Parker och offentliga miljöer som ger ett prydligt och omhändertaget intryck upplevs generellt som tryggare.

I syfte att förbättra renhållning och städning i park arbetar förvaltningen kontinuerligt med regelbundna stickkontroller ett antal gånger i veckan av entreprenörens arbete. Förvaltningen polisanmäler även tjuvttippar i park då detta upptäcks samt arbetar för att stärka samverkan med trafikkontoret och tydliggöra gränsdragningen gentemot deras uppdrag kring renhållning på gata. I syfte att undvika att skräp lämnas av arrangörer av olika typer av evenemang som genomförs i park, arbetar förvaltningen för att få till bättre rutiner kring försyn och eftersyn i samband med genomförande av evenemang.

I Observatorielundens nedre del runt spegeldammen har trädgropsreovering pågått under hösten. Arbetet syftar till att säkra trädens fortlevnad och ge ökad tillgänglighet genom att åtgärda de ytor där trädens rötter brutit upp den omkringliggande stenläggningen med ojämn markbeläggning som följd. Arbetet beräknas vara klart under början av 2025. I

Finlandsparken utmed Värtans stationsväg har yvigt buskage tagits bort, slänterna jämnats till och en vändplan rustats. Därtill har ängsfrön såtts och ett parti med lägre buskar planterats tillsammans med träd. Åtgärden har utförts i dialog med exploateringskontoret, trafikkontoret och Värtans fastighetsägarförening och syftet är att göra stråket till fastigheterna och färjorna i Värtan trevligare och tryggare.

En ny etapp av Karlavägens gångstråk i höjd med kvarter Garnisonen renoverades under sommarmånaderna enligt plan, i syfte att göra stråket med prydligt och omhändertaget. Liksom tidigare år grävdes en dränerande ledning ned i stråket för att göra det torrare. Vattnet leds därefter ut i gräsytona. Förvaltningen har sett tydligt positiva effekter efter att de tidigare etapperna färdigställts. En slutlig etapp kvarstår vilken är planerad att utföras sommaren 2025. En del av Valhallavägens mittstråk, utanför Fältöversten har också rustats upp under året i samarbete med trafikkontoret. Syftet är att göra stråket stabilare och torrare att gå på och göra platsen mer välordnad, snyggare och lättare att sköta. I samband med detta utförs trädgropsreoveringar, belysningen förbättrades och cykelparkeringen utökas något.

Förebygga välfärdsbrottslighet och stadsgemensamma arbetsgrupper

Förvaltningen deltar i stadens kraftsamling mot välfärdsbrott genom arbete i stadsgemensamma arbetsgrupper. I den arbetsgrupp som har arbetat med personlig assistans har riskfaktorer identifierats vid utredning, verkställighet, utbetalning och uppföljning av insatsen personlig assistans. Arbetsgruppen har tagit fram checklistor som ska fungera som stöd för bedömning om det finns en förhöjd risk för felaktig utbetalning i ett ärende och om det därmed finns behov av fördjupad kontroll. Checklistorna har under våren testas inom förvaltningens socialtjänst.

Utöver detta arbetar förvaltningen med olika åtgärder och kontroller för att förhindra och upptäcka välfärdsbrott. Förvaltningen arbetar systematiskt för att motverka felaktiga utbetalningar av ekonomiskt bistånd och föreningsstöd. Förvaltningens förskoleavdelning bidrar vid Försäkringskassans kontroll av vab-ansökningar. Även folkbokföringsbrott kan upptäckas vid förskolans köhantering.

Förvaltningen har under året startat upp en arbetsgrupp med representanter från olika avdelningar för att kartlägga och utveckla förvaltningens arbete mot kriminella möjliggörare.

Förebygga otillåten påverkan

Förvaltningen arbetar systematiskt med att förebygga, motverka och hantera otillåtna påverkanshandlingar samt hot och våld mot medarbetare. Det är ett pågående arbete som sker i linjeverksamheterna. Under året har enheter från både äldreomsorgen och socialtjänsten kontaktat förvaltningens trygghetssamordnare för att få stöd, råd och hjälp med att hantera situationer där medarbetare blivit utsatta för hot och trakasserier. Ett stödmaterial med tillhörande checklista är framtagen som systematiskt lyfts under arbetsplatsträffar, och genom att analysera och följa upp incidenter stärks medvetenhet och kunskap kring otillåten påverkan. Förvaltningen har även tagit fram ett utbildningsmaterial som verksamheterna kan använda sig av på sina arbetsplatsträffar. Förvaltningen har tagit fram en förvaltningsövergripande rutin för hot, våld och otillåten påverkan.

Upphandling och uppföljning av avtal

Upphandlings- och inköpsarbetet ska främja valfrihet, kostnadseffektivitet, miljö, klimat och social hållbarhet, samt stävja fusk och oegentligheter i enlighet med stadens program för inköp. Arbetet utförs genom att bidra med kompetens i gemensamma upphandlingar, samt genom att egna upphandlingar används för att kvalitetsutveckla verksamheterna och driva utvecklingen i ekonomiskt, socialt och ekologiskt hållbar riktning.

Förvaltningens arbetar fortsatt med att motverka oegentligheter genom bland annat uppföljning av förvaltningens egna avtal. Genom att arbeta aktivt med och utveckla avtalsuppföljning och leverantörskontroller, hålla hög avtalstrohet och genomföra seriositetsprövningar inför samtliga upphandlingar minskar risken att staden gör affärer med oseriösa aktörer. Inom flera områden har uppföljningen blivit mer strukturerad och arbetet med att utveckla avtalsuppföljningen i linje med stadens vägledningar blir fortsatt viktigt under nästa år.

Som en aktivitet för att öka kunskapen kring direktupphandling och förvaltningens riktlinjer har utbildning hållits under hösten. De internkontroller som genomförts har visat att riktlinjerna följs till största del men att medvetenheten kan öka ytterligare inom vissa verksamheter.

Under våren planeras utbildningsinsatser med syfte att öka kunskapsnivån inom avtalsuppföljning och leverantörskontroller, vilket är en del i att motverka välfärdsbrottslighet och oegentligheter inom upphandlad verksamhet.

Goda exempel

- Den goda samverkan mellan ungdomslotsarna på Sergels torg och bland annat

bildpedagogerna som också befann sig på Sergels torg under dagtid. Det gjorde att bildpedagogerna kunde uppmärksamma ungdomslotsarna på unga som det fanns en oro kring och som ungdomslotsarna sedan kunde söka kontakt med för lotsning vidare.

- Den snabba mobiliseringen av insatser genom befintlig platssamverkan på Sergels torg när en negativ utveckling av platsen noterades i samband med avvecklingen av sommaraktiveringen.
- Pilotprojektet med trädlådor i popup-parken på Sergels torg som skapade en trivsamt miljö och lockade fler barnfamiljer och seniorer att stanna på platsen. Genom beviljad ansökan om trygghetsinvestering under året kommer nu en mer permanent lösning med planteringar året runt att bidra till en trygg atmosfär för besökare på torget.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel stockholmare som upplever trygghet i den stadsdel där man bor	89 %	88 %	91 %	91 %	85 %	79 %	2024
  Stockholmarnas nöjdhet med renhållning och städning	68 %	69 %	68 %	66 %	73 %	73 %	2024
Analys Årsmålet uppnås inte, men resultatet har förbättrats något sen föregående år och ligger högre än resultatet för staden i stort som var 66 procent. Indikatorn mäter nöjdhet med rent och städlat på både parkmark och gatemark, där stadsdelsnämnden endast ansvarar för skötseln av parkmark. Förvaltningen fortsätter arbetet med förbättring av uppföljning och kontroll av parkdriftsentreprenören för att nå högre måluppfyllelse.							
  Stockholmarnas nöjdhet med skötsel och städning av park och grönområden	73 %	75 %	73 %	74 %	75 %	73 %	2024
Analys Resultatet uppnår kommunfullmäktiges årsmål för indikatorn och ligger något högre än resultat för staden i stort som var 70 procent, men ligger något under stadsdelsnämndens årsmål på 75 procent. Förvaltningen fortsätter arbetet med förbättring av uppföljning och kontroll av parkdriftsentreprenören för att nå högre måluppfyllelse.							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samråd med socialnämnden, utbildningsnämnden, äldre- och barnnämnden och samtliga stadsdelsnämnder, fortsätta utvecklingen av en nämndövergripande struktur i arbetet mot välfärdsbrott med fokus på riktade kontroller genom tillämpning av riskprofiler och en ökad grad av dokumentation och informationsdelning	2024-01-01	2024-12-31	
Analys Förvaltningen deltar i stadens kraftsamling mot välfärdsbrott genom arbete i den stadsgemensamma arbetsgruppen inom personlig assistans.			

Nämndmål: 3.6.1 Tryggt stadsdelsområde

 Uppfylls delvis

Beskrivning

Förvaltningen arbetar systematiskt, strukturerat och resurseffektivt för att invånare, besökare och verksamma inom stadsdelsområdet ska vara trygga och säkra. Det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet bedrivs till stor del inom ramen för samverkansöverenskommelsen med lokalpolisområde Norrmalm.

Förvaltningen arbetar systematiskt för att förebygga, motverka och hantera otillåtna påverkanshandlingar och hot- och våld mot anställda. Förvaltningen arbetar förebyggande mot våldsbejakande extremism enligt handlingsplan och samverkar med andra aktörer.

Förvaltningen deltar i stadens kraftsamling mot välfärdsbrott genom arbete i stadsgemensamma arbetsgrupper. Utöver detta arbetar förvaltningen med olika åtgärder och kontroller för att förhindra och upptäcka välfärdsbrott. Förvaltningen arbetar strukturerat med uppföljning av förvaltningens egna avtal samt verksamhetsuppföljningar för verksamheter inom valfrihetssystem och verksamheter som bedrivs på entreprenad. Genom att arbeta aktivt med och utveckla avtalsuppföljning och leverantörskontroller, hålla hög avtalstrohet och genomföra seriositetsprövningar inför direktupphandlingar minskar risken för att staden gör affärer med oseriösa aktörer. I upphandlingar finns ett ökat fokus inom förvaltningen att ställa och följa upp sociala krav så som krav på sysselsättningsfrämjande åtgärder. Förvaltningen arbetar systematiskt för att motverka felaktiga utbetalningar av ekonomiskt bistånd och föreningsstöd.

Förväntat resultat

Förväntat resultat 2024

- Invånare, besökare och verksamma upplever att platser, parker och grönområden inom stadsdelsområdet är trivsamma, trygga och säkra.
- Färre invånare känner sig oroliga för att utsättas för brott.
- Förekomsten av narkotika har minskat och det finns en blandning av verksamheter och människor som skapar en trivsam miljö att vistas i.
- Unga i riskzon för kriminalitet fångas upp och får stöd.
- Förvaltningen bedriver ett strukturerat arbete mot välfärdsbrott genom tydligt förankrade rutiner och arbetssätt.
- Kunskapen om otillåten påverkan samt hur det motverkas och hanteras är hög inom förvaltningen.
- Personer, eller anhöriga till personer, som har blivit utsatta för eller bevittnat brott får insatser och stöd utifrån behov.

Förväntat resultat på längre sikt

- Offentliga platser är trygga, trivsamma och fria från narkotika.
- Välfärdsbrott förhindras och upptäcks tidigt. Uppföljning av upphandlad verksamhet är prioriterad inom förvaltningen i syfte att säkerställa avtalad leverans samt motverka alla typer av välfärdsbrott.
- Det förebyggande sociala arbetet främjar ungas skyddsfaktorer och minskar risken att de hamnar i kriminalitet.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel invånare som känner sig trygga när de går hem ensamma på kvällen i stadsdelen de bor.	69 %			71 %	85 %		2024
Analys Resultatet över tid visar att stadsdelsnämndsområdet ligger på en konstant hög nivå i trygghetsmätningen och över snittet för staden. Dock finns områden inom området där otryggheten är större. Omvärldsfaktorer som gängkriminalitet och höjd terrorhotnivå kan påverka känslan av otrygghet. Förvaltningen arbetar med åtgärder för att skapa trygghet, bland annat genom ökad platsaktivering i parker och på torg. Regionala trygghetsmätningen visar även på en hög andel (85 procent) som uppger att de känner sig trygga när de går hem ensamma på kvällen.							
 Människor vistas gärna på Sergels torg	11 %			10 %	15 %		2024
Analys Resultatet visar på en liten ökning andel som uppger att man gärna vistas på Sergels torg. Sommarens kulturaktiviteter har genomförts som planerat och har varit till synes uppskattade. Det som indikerar ett gott utfall är medarbetarnas uppfattning att besökarna som stannar till vid Sergels torg blivit fler och stannar längre.							
 Sergels torg är en trivsamt plats	18 %			15 %	20 %		2024
Analys Resultatet visar att det är en högre andel som uppger att Sergels torg är en trivsamt plats än tidigare år, och årsmålet är också höjt (2023 var årsmålet 15 procent) sedan föregående år. Sommarens kulturaktiviteter har genomförts som planerat och har varit till synes uppskattade. Förvaltningen har testat fler aktiviteter och funktioner som har lockat en bredare målgrupp att stanna till på torget. Exempelvis har utbudet av sällskapsspel i storformat utökats och bildpedagoger har funnits på plats som erbjudit såväl pysselbord som kreativa workshops, främst riktade till målgruppen barn och barnfamiljer.							

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.7 Stockholm ska vara en öppen, jämställd och demokratisk stad som samarbetar internationellt

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppnåtts under året.

Agenda 2030

FN:s globala mål, Agenda 2030, ska bidra till en socialt, ekonomiskt och miljömässigt hållbar utveckling i världens alla länder. Förvaltningen bidrar genom att arbeta för genomförandet av flera mål i Agenda 2030. Arbetet med målen ska ses som en integrerad del i det ordinarie styr- och ledningssystemet. Nedan sammanfattas hur förvaltningen arbetar med frågor kring hbtqi, jämställdhet, tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning, nationella minoriteters rättigheter, barns rättigheter, lokal demokrati genom medborgardialog och medborgarbudget samt en äldrevänlig stad.

HBTQI

Hbtqi, är ett paraplybegrepp för homosexuella, bisexuella, transpersoner, personer med queera uttryck och identiteter och intersexpersoner. Termen används för att inkludera och synliggöra

mångfalden av sexuella läggningar, könsidentiteter och könsuttryck. Ibland förstärks begreppet med ett plus-tecken för att inkludera alla andra identiteter och sexuella läggningar som inte nödvändigtvis omfattas av de specifika bokstäverna, till exempel asexuella och pans sexuella.

Äldreomsorgsavdelningen har genomfört en mycket uppskattad halvdagsutbildning och workshop om hbtqi inom äldreomsorgen. Syftet med förmiddagen var att skapa en gemensam kunskapsbas som grund för fortsatt utvecklingsarbete inom området.

Under året har två grupper inom förvaltningens utförarenhet LSS genomgått stadens "hbtqi-utbildning för ett normmedvetet bemötande", vilket innebär att hela enheten nu har blivit hbtqi-diplomerad. Enheten har en stående punkt på APT där hbtqi-ombudet lyfter aktuella frågor. I en av handlingsplanerna som tagits fram i anslutning till utbildningen finns bland annat områden som att fortsätta utveckla kunskaperna om hbtqi genom exempelvis studiebesök, att aldrig sprida vidare det som berättats i förtroende, att arbeta med attityder, bemötande och att alla ska känna sig välkomna.

Genom den öppna fritidsverksamheten för unga hbtqi+-personer främjas lika rättigheter och möjligheter för hbtqi+-personer. Under året har öppen fritidsverksamhet för målgruppen erbjudits en gång i veckan. För att öka kännedom om verksamheten i syfte att locka fler unga besökare har ett arbete med att marknadsföra fritidsverksamheten i sociala medier inletts och kommer fortgå under nästa år.

De öppna förskolorna och parklekarna har genomfört en hbtqi-diplomering . Efter genomförd diplomering är det fortsatta arbetet att skapa en handlingsplan. Diplomeringen har skapat en medvetenhet och öppenhet hos medarbetarna kring olikhet. Vikten av att ifrågasätta normer har synliggjorts och verksamheten har många nya idéer om hur de ska bli mer inkluderande.

Ökad jämställdhet

Personer som ansöker om stöd erbjuds individuellt anpassat stöd utifrån den enskildes behov. Utfallet av indikatorer som redovisas könsuppdelat samt analys av brukarundersökningar kan bidra till att belysa omotiverade skillnader. Resultat från till exempel brukarundersökningar analyseras för att uppmärksamma och upptäcka omotiverade skillnader mellan kön. Förvaltningen har under året identifierat att det finns ett generellt behov av vidareutveckling av arbetet med jämställdhetsanalyser, och kommer därför under 2025 att förstärka detta arbete.

Förskoleavdelningen har en pågående forskningscirkel tillsammans med forskare från Södertörns högskola kring projekterande arbetssätt och pojkars och flickors förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. Ett projekterande arbetssätt innebär bland annat att observera och skapa intresse utifrån hypoteser och frågeställningar. Arbetet kan göras med hjälp av olika uttrycksformer. Genom projektet går det att arbeta med undersökande på många olika sätt, fördjupa utforskandet och pröva hypoteser i praktiken.

De öppna fritidsverksamheterna ska vara trygga för alla besökare, ett led i detta är att stärka det våldspreventiva arbetet och under året har en grupp medarbetare på ungdomsgårdarna utbildats i metoden Mentorerna i våldsprevention. Metoden syftar till att motverka stereotypa könsnormer och att stoppa och förebygga mäns och killars våld. Målet är att samtliga

medarbetare på ungdomsgårdarna ska ha genomfört denna utbildning och satsningen kommer att pågå även under 2025.

För att nå fler flickor inom den öppna fritidsverksamheten har verksamheterna under året erbjudit riktade aktiviteter som dans och inspelning av podcast. Genom att ungdomar ges möjlighet att beskriva vad de vill göra på sin fritid kan verksamheten planeras efter deras önskemål.

Att uppmärksamma och ge stöd till personer som lever i relationer där våld förekommer är en viktig del i arbetet för att främja jämställdhet. Det är fortsatt främst kvinnor som söker stöd för våldsutsatthet, medan majoriteten av de som sökt stöd utifrån att de utsätter någon i en nära relation för våld har varit män. Läs mer under mål 1.3.

Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning

Kungsholmens och Norra innerstadens stadsdelsnämnders råd för funktionshinderfrågor verkar som rådgivande organ i frågor med funktionshindraspekter som rör personer med funktionsnedsättning oavsett ålder. Rådets uppdrag är att, med ledning av Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2024-2029, identifiera och följa upp strategiska frågor.

Rådet har under året sammanträtt vid sex tillfällen. Rådet har också, tillsammans med representanter från de båda förvaltningarna, deltagit i en workshop med fokus på arbetet med nämndernas verksamhetsplanering för 2025. Som en del i rådets uppdrag att bevaka funktionsrättsfrågor har, bland andra, förvaltningarnas trygghets- och säkerhetssamordnare och medarbetare från utförarverksamheter inom LSS i egen regi bjudits in för att berätta om sitt arbete.

Förvaltningen har under året arbetat med programmets fokusområden där stadsdelsnämnder har ett utpekat ansvar, nedan följer ett antal exempel på hur detta skett;

Rätten till kultur och fritid, Rätten till information och kommunikation samt tillgång till ny teknik respektive Rätten till bästa möjliga hälsa

Under året har förvaltningen i samverkan med Kungsholmens stadsdelsförvaltning fortsatt att erbjuda fritidsverksamhet en gång i veckan för unga med funktionsnedsättning genom fritidsgården Tre Liljor i Vasastans ungdomsgårds lokaler. Tre Liljor har under året erbjudit aktiviteter enligt plan och haft ett jämnt antal besökare.

Den socialpsykiatriska utförarverksamheten har under året drivit projekten Kultur och hälsa på boendena och Digital inkludering. Projekten har finansierats av medel från God och nära vård och omsorg. Gemensamt för projekten är att stärka de boendes möjligheter att bryta en ofrivillig isolering genom att komma ut, träffa andra och få utöva sina intressen. Under året har de boendes intresse för att delta i aktiviteter inom ramen för projektet Kultur och hälsa ökat. Några av de aktiviteter som genomförts, enskilt eller i grupp, har varit: besök på museum, matlagning, simning och ridning på islandshästar. Projektet Digital inkludering har syftat till att stärka och stötta den enskilde att använda digital teknik. För att kunna anpassa stödet efter den enskildes behov har arbetet främst inriktats på att erbjuda individuellt stöd. För projektmedlen har även ett antal datorer till boendenas gemensamma utrymmen köpts in.

Den socialpsykiatriska utförarverksamheten har även beviljats medel från Uppdrag psykisk hälsa. Medlen har använts till att främja psykisk hälsa genom fysiska aktiviteter. Medlen har bekostat aktiviteter utifrån de boendes önskemål såsom Skansenkort, bowlingkort, simhallskort, fiskespön och pingisbord. Medlen har även möjliggjort att avlöna vikarier så att personalen kunnat följa med klienterna till de olika aktiviteterna.

Inom förvaltningens utförarverksamhet LSS har arbetet med att bidra till god hälsa fortgått under året. Genom stadens satsning på gratis tillträde till stadens simhallar har hyresgäster i boende med särskild service fått ökade möjligheter till rörelse. De hälsocoacher som finns inom utförarverksamheten LSS har fortsatt haft i uppdrag att hitta såväl individuella som gemensamma aktiviteter för de boende. Inom utförarenheten LSS har utbytet med olika funktioner såsom dietister, syn- och hörselinstruktörer och anhörigkonsulenter pågått under året. Genom att bjuda in representanter till enhetsmöte har medarbetare inom utförarverksamheten LSS fått kännedom om det stöd dessa funktioner kan erbjuda. Utförarenheten LSS vårdhundsteam har bidragit till att bryta isoleringen. Teamet har bland annat fungerat som stöd för enskilda i samband med besök till hälso- och sjukvården.

I arbetet med att stärka aktivitetsuppdraget på vård- och omsorgsboende har förslag på åtgärder för att förbättra möjligheten att delta för dem som har syn- och/eller hörselnedsättningar tagits fram, bland annat ljuddämpande gardiner, hörslingor och högtalare. Förslagen tas med för fortsatt planering i verksamheterna.

God belysning är en förutsättning för många äldre att kunna se ordentligt. Belysningen på en del vård- och omsorgsboenden behöver bytas ut till modernare, effektivare och mer energisnåla varianter. Under 2024 har delar av Kattrumpstullens vård- och omsorgsboende fått ny och förbättrad belysning, finansierad av klimatinvesteringsmedel.

Förvaltningens demenskoordinator har under året tagit fram en treårig plan för arbetet med demens. Planen innefattar att påbörja arbete med Myndigheten för delaktighets material ”Miljöanpassning som bidrar till ökad delaktighet- stöd för att underlätta aktivitet och delaktighet för personer med demenssjukdom”. Syftet är att öka verksamheternas kunskap och medvetenhet om den fysiska miljöns betydelse och att genomföra anpassningar av färgsättning, belysning, ljudmiljö med mera utifrån kartläggning och målgruppens behov.

Rätten till individuellt stöd

Personer med funktionsnedsättning ska kunna vara fullt delaktiga i samhället på jämlika villkor som alla andra. Förvaltningen har arbetat med fokusområdet genom att personer med funktionsnedsättning får individuellt anpassat stöd med våra olika insatser för att kunna delta i samhället på jämlika villkor. Klienter ges möjlighet att själva formulera sina mål med insatsen och väljer själva utförare.

Rätten till utbildning och att få det stöd som behövs för att nå kunskapsmålen

Under våren har förskoleavdelningen arbetat utifrån ett stödmaterial för en tillgänglig förskola för alla. Stödmaterialiet baseras på Specialpedagogiska skolmyndighetens modell som omfattar tre områden: fysisk, social och pedagogisk miljö. Materialet utvecklar pedagogiken i förskolan med fokus på tydliggörande pedagogik, en metod som gör förskolans verksamhet mer begriplig, tydlig och förutsägbar. Det är en del i att säkerställa att alla barn, oavsett behov

och förutsättningar får lika möjligheter till lärande och utveckling. Detta bidrar till en tillgänglig lärmiljö som förebygger diskriminering och främjar inkludering. I det fortsatta arbetet används stödmaterialet i nätverk, handledning och kollegialt lärande för att ytterligare stärka arbetslagens förmåga att skapa en lärmiljö som gynnar alla barn. Det som är bra för barn med särskilda behov är oftast bra för alla barn och arbetssättet bidrar till att alla barn mår bra i förskolan, utvecklas, lär och trivs där.

Rätten att kunna ta del av den fysiska miljön och garanteras säkerhet i kris

Förvaltningen arbetar med att utveckla parker med höga upplevelsevärden och plats för alla. Parkerna utvecklas utifrån ett jämställdhetsperspektiv och med särskild hänsyn till behoven hos barn, äldre och personer med funktionsnedsättningar. Åtgärder för att stärka tillgängligheten genomförs kontinuerligt och kan exempelvis vara räckeskompletteringar, kontrastmarkering i trappor, komplettering av armstöd på befintliga parksoffor och jämnare markmaterial. Vid upprustning av parker finns tillgänglighetsperspektivet med och frågan bevakas av förvaltningen i stadsutvecklingen vid planering av nya parker.

Rätten till ett fungerande boende

Läs mer under mål 3.3 om stadsdelsnämndens bidrag till boendeplaneringen och vråkningsförebyggande verksamhet.

Nationella minoriteters rättigheter

Nämnden arbetar utifrån stadens riktlinje för arbete med nationella minoriteters rättigheter och samverkar med övriga förvaltningar i staden. Information om rättigheter till förskola på nationella minoritetsspråk sker via stadens webbplats och Kontaktcenter samt genom förvaltningens köhandläggare, öppna förskolor, parklekar och socialtjänst.

Förskolorna arbetar med läroplansuppdraget att främja barns utveckling av en kulturell identitet och användning av det egna minoritetsspråket. Alla familjer erbjuds ett språksamtal i samband med introduktionen. Förskolans pedagoger erbjuds en flerspråkighetsutbildning, som syftar till att stärka kompetensen inom språkutvecklande arbetssätt och flerspråkighet. Till nämndens öppna förskolor har bokpaket med litteratur köpts in som syftar till att uppmärksamma och synliggöra de nationella minoriteterna som ett kontinuerligt inslag i verksamheten, samt för att öka känslan av inkludering och bidra till barnens språkutveckling.

Information om stadens arbete med förvaltningsområde och minoritetsspråk ges i samband med ansökan om bistånd. Inom biståndsbedömning för äldre genomförs årligen utbildning i ”Nationella minoriteter och deras rättigheter”. Årligen görs en uppföljning av att äldreomsorgens biståndshandläggare har kännedom om och har genomgått äldreförvaltningens utbildning gällande rättigheterna. På Rioträffen aktivitetscenter för seniorer anordnas bland annat träffar en gång i månaden med bakning, tidningar, korsord och samtal på besökarnas minoritetsspråk. På tre av nämndens träffpunkter tillhandahålls litteratur på de nationella minoritetsspråken. Litteraturen finns att läsa eller låna kostnadsfritt på träffpunkterna.

Under 2024 har förvaltningen tagit fram instruktioner för att stärka aktivitetsuppdraget på nämndens vård och omsorgsboenden. Instruktionerna syftar bland annat till ett förstärkt arbete

och ökad kunskap hos personal gällande de nationella minoriteternas rättigheter.

Barns rättigheter

I syfte att stärka barnrättsperspektivet och det samlade arbetet inom barnrätt finns rollen som barnrättsamordnare på förvaltningsövergripande nivå som stöttar verksamheterna i arbetet att främja barns rättigheter.

För att öka kunskapen och sätta fokus på barns hälsa och barns rättigheter, har det under året utsetts barnombud på förvaltningens alla förskolor. Barnombuden ska verka för att barnperspektivet och barnets rättigheter beaktas i arbetet på förskolorna, samt att förskolan är en trygg och säker plats för alla barn. Vid förskoleavdelningens barnombudsmöte under hösten höll stadens barnombudsperson en föreläsning om barnrättsarbetet och hur det kan utvecklas vidare.

På en av förvaltningens förskoleenheter har ett samarbete med en konstnär genomförts i syfte att stärka ateljékulturen samt barns rätt till delaktighet genom estetiska uttryckssätt.

Barn vars föräldrar har kontakt med Relationsvårdscentrum Innerstaden (RVCI), har under året erbjudits stödsamtal. Under 2024 har fyra barn fått stödsamtal genom RVCI, vilket är en ökning med två barn jämfört med 2023.

Under året har Islandsmodellen implementerats inom förvaltningen. Islandsmodellen syftar till att särskilt beakta barnets rätt till stöd utifrån att ha upplevt våld. I början av 2025 kommer RVCI att göra en uppföljning och analys av arbetet hittills, för att se om något i arbetet behöver justeras framöver. Läs mer om arbetet mot våld i nära relation under mål 1.3.

Lokal demokrati genom medborgardialoger och medborgarbudget

Under året har seniordialoger anordnats på vård- och omsorgsboenden och inom nämndens hälsofrämjande verksamheter. Totalt sju dialoger har anordnats där representanter från nämndens pensionärsråd och förtroendevalda från nämnden bjudits in för att träffa boende/gäster och verksamhetsledning. Mötesformen ska nu utvärderas inför kommande planering.

Inför året planerades att en medborgarbudget skulle genomföras på Vasastans ungdomsgård, men till följd av vakanta chefstjänster har det inte varit möjligt att genomföra aktiviteten på ett strukturerat sätt. Verksamheten har dock i ett mindre format, genom samtal och enkätundersökningar, involverat ungdomar i att föreslå och prioritera vilka aktiviteter som ska genomföras. Det har handlat om att inhämta idéer och förslag, bearbetning av inkomna förslag och en prioritering av vilka aktiviteter som ska genomföras. Arbetet med att genomföra en medborgarbudget kommer att fortgå under år 2025.

Inom förskolan har ett arbete med barnråd genomförts, där blivande skolbarn har träffat rektor och de har tillsammans arbetat med frågor om barnens trivsel på förskolan och hållbar utveckling.

Synpunkter som kommer in från allmänheten genom tjänsten Tyck-till, medborgarförslag och medborgardialoger av olika slag är viktiga verktyg för att få kunskap om invånarnas behov och för att öka möjligheten till delaktighet vid utveckling av parker och grönområden. I samband med parkupprustningar genomför förvaltningen medborgardialoger, både med

besökare i stort och riktade dialoger till särskilda målgrupper.

Programarbetet för upprustningen av parkerna Solvändan och Lilla Solvändan i Vasastaden har också pågått under året där förslag på sammanslagning av parkerna tagits fram. Förslaget har presenterats för allmänheten som fått lämna synpunkter. Förvaltningen har även haft en riktad dialog med en intilliggande förskola där barnen har fått tycka till om framtaget förslag till ny utformning av lekplats.

I december genomfördes en invigning av Vasaparkens lekplats. Lekplatsen är bland annat ett resultat av de dialoger som tidigare genomförts med parklekspersonal, fokusgrupper med barn, ungdomar och parkleksbesökare. Dialogen har bland annat skett genom workshops och enkätundersökning i samband med framtagande av program för Vasaparkens lekplats under 2022.

I samband med invigningarna av Tessinparkens lekplats i juni, och Vasaparkens lekplats i december, har invånare även getts möjlighet att träffa och samtala med politiker från stadsdelsnämnden om frågor som är viktiga för dem som boende i stadsdelsnämndsområdet.

Medborgarkontor

Under året har förvaltningen utrett förutsättningar för att inrätta ett medborgarkontor. En workshop genomfördes med medarbetare från olika verksamheter i syfte att samla idéer och diskutera hur ett lokalt medborgarkontor kan utformas.

Under våren genomfördes ett test då samhällsvägledning erbjöds på stadsbiblioteket. Syftet med testet var att inventera vilka behov och frågeställningar som besökarna ställde. Testet ägde rum vid 20 tillfällen under perioden mars till och med maj. Under perioden tog samhällsvägledarna emot fler än 200 besökare (120 kvinnor och 84 män).

Det vanligast förekommande ärendet till samhällsvägledarna, vid sidan av dialog om medborgarkontor, har handlat om äldrefrågor. Efter äldrefrågor är det frågor om ekonomi, hänvisning till andra myndigheter och föräldrastöd som har förekommit.

Samhällsvägledarna frågade besökarna om de varit intresserade av samhällsvägledning via en chattfunktion om det funnits. Flera besökare är tveksamma, men ser positivt på chatt som ett komplement till fysiska möten på ett medborgarkontor. Många poängterar också att chatten i sådana fall bör bemannas med personer och inte bedrivas med en robot/AI.

Testet på stadsbiblioteket har skett i nära samverkan med bibliotekets personal och ledning. Det anses värdefullt att samlokalisera en service som samhällsvägledning med bibliotekets verksamhet. Servicen blir lättillgänglig på en plats känd av många. Den geografiska platsen har även underlättat hänvisningar till flera statliga myndigheter då Statens servicecenter finns beläget på andra sidan Odengatan.

Förvaltningen kommer att inrätta ett medborgarkontor och processen kopplas till den pågående planeringen av ett gemensamt förvaltningskontor och kommer ske i två steg. Det första steget påbörjas kommande år och består i att erbjuda samhällsvägledning via mobila och digitala arbetssätt

Medel för demokrati och mänskliga rättigheter

I samband med tertiärrapport 1 2024 ansökte nämnden om demokratimedel inom ramen för EU-projektet Scale Stockholm och erhöll 0,4 mnkr för ändamålet.

Projektets syfte är att bidra till att stadens ambitiösa klimatmål till 2030 nås och att stockholmarnas hälsa förbättras. I Scale Stockholm involverar staden invånare, föreningar och lokala företag för att accelerera klimatomställningen i Stockholm. Projektet bjuder in deltagare till lokala omställningsarenor där förslag till lokala insatser tas fram och väljs ut. Insatserna ska testas, följas upp, utvärderas och revideras efter ett år. Åtgärder som visar sig bidra till klimatomställningen och hälsan ska efter projektets slut skalas upp och spridas till andra delar av staden. Exempel på teman är transporter, energi, plast, konsumtion och lokal odling. .

Under året har förvaltningen deltagit i de två omställningsarenorna ”Innerstaden” (tillsammans med Södermalms och Kungsholmens stadsdelsförvaltningar) samt ”Norra Djurgårdsstaden (tillsammans med exploateringskontoret).

Förvaltningen har sedan starten av projektet undersökt hur förvaltningen kan bidra till arbetet och i vilken form. De ansökta medlens syfte var att täcka köp av tjänster för konsultstöd och metodutveckling, men i och med att förvaltningen inte har landat i hur deltagande ska ske har medlen inte förbrukats.

Äldrevänlig stad

Förvaltningen arbetar för ett äldrevänligt stadsdelsnämndsområde genom att förbättra delaktighet och inflytande, utveckla samverkan och partnerskap, arbeta med social inkludering, verka för tillgång till bostäder för personer över 65 års olika behov samt förbättra kommunikation med och information till äldre personer i stadsdelsnämndsområdet. Staden har under 2024 utvärderat handlingsplanen för en äldrevänlig stad och förvaltningen har bidragit med sina erfarenheter till den utvärderingen.

Dialog med äldre personer och äldre personers inflytande är centrala i handlingsplanen för en äldrevänlig stad. Pensionärsrådet är ett viktigt forum där förvaltningen kan inhämta synpunkter men det finns även andra former av dialog och samverkan där äldre personers synpunkter och erfarenheter kan tas tillvara. Läs mer om detta arbete under rubriken Lokal demokrati genom medborgardialoger och medborgarbudget.

Under året har förvaltningen startat ett arbete om hur parkmiljöer kan bidra till en äldrevänlig stad, utöver det arbete som redan görs med tillgänglighets- och trygghetsåtgärder för att parker och grönområden ska vara tillgängliga för alla. Utredningsarbete är planerat under 2025. Under året har förvaltningen bland annat fört fram att hög krontäckningsgrad är viktig speciellt i närheten av vård- och omsorgsboenden, för att minska sårbarheten vid värmebölja. Ökad krontäckningsgrad bidrar både till mer skugga samt till att sänka temperaturen under varma perioder.

Socialtjänstavdelningens arbete med att bidra till en äldrevänlig stad har fokuserat på att möta behoven hos åldrande personer med beslut utifrån LSS. Det har skett inom ramen för Demenscentrums utbildningsmodell Stjärnmärkning LSS och har gett kompetensutveckling inom åldrande och demenssjukdomar samt införande av nya arbetssätt. I samarbete med

äldreomsorgsavdelningen har fokus också varit att utveckla arbetet för att motverka att äldre personer befinner sig i risk för eller i hemlöshet.

Äldreomsorgsavdelningens arbete för att uppnå en äldrevänlig stad riktar sig framförallt gentemot handlingsplanens utvecklingsområden delaktighet och inflytande, samverkan och partnerskap, social inkludering samt kommunikation och information. Under 2024 har arbetet särskilt fokuserats på samverkan med Region Stockholm och andra viktiga aktörer, information och kommunikation med de äldre, stöd och insatser för att förebygga och motverka ofrivillig ensamhet och social isolering samt förvaltningens hälsofrämjande- och uppsökande arbete.

De hälsofrämjande verksamheterna inom äldreomsorgen har påbörjat införandet av arbetssättet Livsstil för hjärnhälsa. Arbetssättet är baserat på vetenskapliga resultat från Finger-studien som visar att koordinerade livsstilsförändringar kan förbättra äldre personers kognitiva hälsa. Arbetet sker i samverkan med kognitionsforskare och senior rådgivare på Äldrecentrum.

Ytterligare en viktig del i förvaltningens arbete med ett äldrevänligt stadsdelsområde är att fortsätta utveckla kompetensen bland medarbetare inom äldreomsorgen. Prioriterade områden för kompetensutveckling under året har bland annat varit demens och den personcentrerade vård- och omsorgen, psykisk hälsa, språk och dokumentation. (se 3.4.1)

Goda exempel

- Under året har två grupper inom förvaltningens utförarenhet LSS genomgått stadens "hbtq-utbildning för ett normmedvetet bemötande", vilket innebär att hela enheten nu har blivit hbtq-diplomerad,
- Införandet av arbetssättet Livsstil för hjärnhälsa på de hälsofrämjande enheterna inom äldreomsorgen.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel med förtroende för stadsdelsförvaltningen i det område där man bor	55	53	61		38 %	38 %	2024

Nämndmål: 3.7.1 Öppenhet, jämställdhet och demokratiska värderingar råder i alla verksamheter

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningens strategiska arbete bidrar till att uppfylla FN:s 17 globala mål för hållbar utveckling enligt Agenda 2030 genom att öka jämställdhet, tillgänglighet och det hälsofrämjande arbetet samt genom att minska ojämlikhet och våld i nära relationer.

Nämndens verksamheter utvecklas och utformas i syfte att vara trygga och inkluderande för

alla invånare. Utgångspunkten för utvecklingen är ett jämställt och normkritiskt perspektiv vars syfte är att identifiera och åtgärda omotiverade skillnader mellan kvinnor och män, flickor och pojkar i beslutsfattande, resursfördelning samt i det dagliga bemötandet med invånare. Alla människors rättigheter främjas genom att exempelvis utgå från barn som rättighetsbärare, rättigheten till tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning, nationella minoriteters rättigheter, hbtqi+-personers rättigheter och motverka rasism och ålderism.

Genom att öka kunskap och medvetenhet om normer kring exempelvis kön, sexualitet, ålder och socioekonomisk bakgrund kan medvetenheten om hur exkluderande normer kan påverka kvaliteten och hindra en likvärdig service tydliggöras. Könsuppdelad statistik synliggörs och analyseras i syfte att uppmärksamma omotiverade skillnader, för att inflytande och resurser mellan kvinnor och män ska fördelas rättvist.

Förvaltningen arbetar för ett äldrevänligt stadsdelsområde genom att förbättra delaktighet och inflytande, utveckla samverkan och partnerskap, arbeta med social inkludering, verka för tillgång till bostäder för personer över 65 års olika behov, och förbättra kommunikation med och information till äldre personer i stadsdelsområdet.

Förvaltningen arbetar med medborgarbudget och medborgardialog som verktyg för att öka invånares inflytande och delaktighet och för att utveckla verksamheterna. Förvaltningen kommer att testa att i detta arbete använda sig av medborgarbudget på en av ungdomsgårdarna, som ett sätt att öka ungas möjlighet till delaktighet och inflytande. En medborgardialog är även inplanerad inför upprustningen av parken Solvändan i Vasastaden. Som ett led i att verka för att öka likställighet över staden i den service som erbjuds stockholmarna utreder förvaltningen förutsättningar för att inrätta ett medborgarkontor. Utredningsarbetet kopplas till den pågående planeringen av ett gemensamt förvaltningskontor. Parallellt med utredningen sker ett test med att erbjuda samhällsvägledning via mobila och digitala arbetsätt.

Förvaltningen är en förebild som arbetsgivare genom att aktivt arbeta för en öppen arbetsmiljö fri från diskriminering och destruktiva könsnormer. Alla medarbetare ska ha lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsidentitet- och uttryck, etnisk tillhörighet, religion, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Förväntat resultat

Förväntat resultat 2024

- Invånare har inflytande genom till exempel medborgardialoger, i syfte att utveckla och delta i lokalsamhället. Dialoger är också en naturlig del av ständiga förbättringar i nämndens verksamheter.
- Alla oavsett funktionsförmåga kan vara delaktiga i nämndens verksamheter samt har tillgång till skydd, stöd och service på jämlika villkor.
- Medarbetare har kompetens och kunskap om normkritiska förhållningssätt och jämställdhet och verksamheterna är fria från destruktiva maskulinitetsnormer.
- Myndighetsutövning och handläggning är transparent och jämlik. Jämställdhets- och

barnrättsperspektiv integreras vid beslutsfattande.

- Förvaltningen arbetar med riktade insatser för invånare med särskilt behov av stöd.
- Förvaltningen är en arbetsgivare som främjar jämställdhet för sina medarbetare.
- Förvaltningen har en ny handlingsplan för ett äldrevänligt stadsdelsområde.
- Alla verksamheter inom förvaltningen har åtgärder kopplat till det reviderade programmet för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning.

Förväntat resultat på längre sikt

- Systematik finns kring hur och när medborgardialoger ska ske, hur resultatet ska analyseras.

Resultatet används som underlag för beslutsfattande.

- Äldrevänligt stadsdelsområde där personer över 65 år lever ett självständigt liv med god livskvalitet.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Medborgarbudget inom öppen fritidsverksamhet	2024-01-01	2024-12-31	Avvikelse
Analys Till följd av vakanta cheftjänster har det inte varit möjligt att genomföra aktiviteten på ett strukturerat sätt under året. Verksamheten har dock i ett mindre format, genom samtal och enkätundersökningar, involverat ungdomar i att föreslå och prioritera vilka aktiviteter som ska genomföras i verksamheten. Det har handlat om att inhämta idéer och förslag, bearbetning av inkomna förslag och prioritering av vilka aktiviteter som ska genomföras. Arbetet med medborgarbudget för ungdomar kommer att fortgå under år 2025.			
 Utveckla ett inkluderande arbetssätt för nämndens råd för funktionshinderfrågor	2024-01-01	2024-12-31	
Analys Samarbetet med nämndens råd för funktionshinderfrågor beskrivs i text under 3.7			

Uppföljning av ekonomi

Analys av resultaträkning - uppföljning av driftbudget

Analys av resultaträkning

Uppföljning av driftbudget

Årsresultatet för stadsdelsnämnden visar på ett överskott om 74,6 mnkr efter resultatöverföringar.

Nämndens driftsbudget uppgår till 3 776,6 mnkr för kostnader och 479,0 mnkr för intäkter, vilket ger en nettobudget om 3 297,6 mnkr. Nettoutfallet i redovisningen per sista december är 3 223,0 mnkr vilket motsvarar 97,7 procent av nettobudgeten.

Under året har nämnden beviljats budgetjusteringar i driftbudget om 23,4 mnkr enligt tabellen nedan.

Beviljade budgetjusteringar drift	Mnkr
KLIMATSSAMORDNARE	0,8
PLATSSAMVERKAN	2,5
KEMILKALIESMART FÖRSKOLA	1,0

Beviljade budgetjusteringar drift	Mnkr
DEMOKRATIMEDEL	0,4
AVGIFTSFRIA SOMMARAKTIVITETER	1,0
SOMMARKOLLO	1,4
PLACERINGSKOSTNADER BARN OCH UNGA	1,0
UPPSTARTSKOSTNADER SERVICEBOSTAD	0,6
HÖG HYRA FÖRSKOLA	12,7
FÖRSTÄRKT TILLÄGGSBIDRAG EKONOMISKT BISTÅND	0,5
MERKOSTNADER EKONOMISKT BISTÅND	1,5
S:a	23,4

Mnkr	Budget 2024	Bokslut 2024	Avvikelse 2024	Bokslut 2023	Avvikelse 2023
Anslag för nämndens verksamhet (netto)	3 297,6	3 223,7	73,9	3 058,0	59,5
Kostnader (+)	3 776,6	3 772,8	3,8	3 511,9	23,9
Intäkter (-)	-479,0	-549,1	70,1	-453,9	35,6
Avvikelse före resultatdispositioner			73,9		59,5
Resultatenheternas överskott från 2023 (+)			51,5		48,1
Resultatenheternas överskott till 2025 (-)			-50,8		-51,5
Avvikelse efter resultatdispositioner			74,6		56,1

Analys av årets resultat 2024

Årets resultat för 2024 för nämnden visar på ett överskott om 74,6 mnkr efter resultatöverföringar.

Överskott finns inom verksamhetsområdena administration om 3,1 mnkr, inom individ- och familjeomsorg om 23,0 mnkr, inom förskolan om 0,1 mnkr, inom äldreomsorg om 49,0 mnkr, inom barn, kultur och fritid om 11,1 mnkr samt för avskrivningskostnader för parkinvesteringar om 0,7 mnkr.

Underskott finns inom verksamheterna stöd och service till funktionsnedsatta om 0,5 mnkr, inom arbetsmarknadsåtgärder om 0,3 mnkr, inom ekonomiskt bistånd om 3,4 mnkr samt inom stadsmiljöverksamhet där 8,2 mnkr avser underskott för parkdriften och 0,1 mnkr avser ökade räntekostnader för parkinvesteringar.

I nedanstående tabell redovisas avvikelse per verksamhetsområde mot justerad budget.

Mnkr	Budget (kostnader +)	Budget (intäkter -)	Budget (netto)	Bokslut före resultatöverföringar	Bokslut efter resultatöverföringar	Avvikelse 2024 efter resultatöverföringar	Avvikelse 2023 efter resultatöverföringar
Nämnd och administration	118,8	-1,0	117,8	114,7	114,7	3,1	-14,4
Individ- och familjeomsorg	257,8	-39,5	218,3	195,3	195,3	23,0	20,8
<i>varav barn och ungdom</i>	121,2	-7,2	114,0	102,0	102,0	12,0	16,6
<i>varav vuxen</i>	44,6	-1,6	43,0	40,8	40,8	2,2	2,5
<i>varav socialpsykiatri</i>	79,7	-23,7	56,0	52,1	52,1	3,9	2,2
<i>varav nyanlända</i>	7,8	-7,0	0,8	-4,1	-4,1	4,9	0,1
Stadsmiljöverksamhet	82,4	-19,8	62,6	70,8	70,8	-8,2	-21,5
<i>avskrivningar</i>	28,2	0,0	28,2	27,5	27,5	0,7	1,0
<i>internräntor</i>	6,8	0,0	6,8	6,9	6,9	-0,1	-3,9
Förskoleverksamhet	710,8	-70,1	640,7	640,8	640,6	0,1	0,5
Äldreomsorg	1 913,8	-295,6	1 618,2	1 569,7	1 569,2	49,0	78,7
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	515,5	-26,7	488,8	489,3	489,3	-0,5	-8,2
Barn, kultur och fritid	56,9	-2,2	54,7	43,6	43,6	11,1	0,9
Arbetsmarknadsåtgärder	20,0	-11,2	8,8	9,1	9,1	-0,3	0,0
Ekonomiskt bistånd	65,6	-12,9	52,7	56,1	56,1	-3,4	2,1
<i>varav handläggare</i>	22,6	-11,5	11,1	19,4	19,4	-8,3	-0,4
Övrig verksamhet	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Totalt	3 776,6	-479,0	3 297,6	3 223,7	3 223,0	74,6	56,1

Nämnd och förvaltningsadministration

Verksamhetsområdet redovisar ett överskott om 3,1 mnkr som är knutet till ett lägre nyttjande av förvaltningsövergripande buffert än budgeterat.

Individ- och familjeomsorg

Individ- och familjeomsorgen redovisar ett överskott om 23,0 mnkr, där myndighetsutövning för barn och unga redovisar ett överskott om 12,0 mnkr, myndighetsutövning för vuxna ett överskott om 2,2 mnkr, myndighetsutövning för socialpsykiatri ett överskott om 3,9 mnkr

samt verksamhetsområdet nyanlända ett överskott om 4,9 mnkr.

Överskottet inom Individ- och familjeomsorgen förklaras av att antalet insatser varit lägre än vad budgeten ger utrymme till. Främst syns ett lågt antal LVU och HVB-placeringar under året hos myndighetsutövning för barn och unga. Verksamhetsområdet har även nyttjat beviljade statsbidrag om 3,2 mnkr under året till verksamheter inom psykisk hälsa samt den nya socialtjänstlagen.

Hos utföraren för socialpsykiatri redovisas en budget i balans.

Totalt för verksamhetsområdet nyanlända redovisas ett överskott om 4,9 mnkr till följd av ökade intäkter i form av generalschablon.

Stadsmiljö

Driften av stadsdelsnämndsområdets parker redovisar ett planerat underskott om 8,2 mnkr.

Driftavtalen inom verksamhetsområdet har indexerats upp kraftigt de två senaste åren till följd av den höga inflationen. Prisökningarna i avtalen har i sin tur gett ett mindre utrymme i budget till drift- och underhållsåtgärder i stadsdelsnämndsområdets parker. Storleken på stadens anslag för stadsmiljö har inte räknats upp i den omfattning som krävts för att drift och underhåll ska kunna bedrivas på samma nivå som innan nuvarande lågkonjunktur. För att möjliggöra en fortsatt god parkdrift har budgeten till 2024 förstärkts med 15,0 mnkr genom omfördelning från andra verksamheter. Givet det i övrigt goda ekonomiska läget inom stadsdelsförvaltningen har ett antal underhållsåtgärder tidigare lagts varvid ett underskott om 8,2 mnkr uppstår.

För avskrivningar av tidigare parkinvesteringar redovisas ett överskott mot budget om 0,7 mnkr, medan räntekostnaderna visar underskott om 0,1 mnkr.

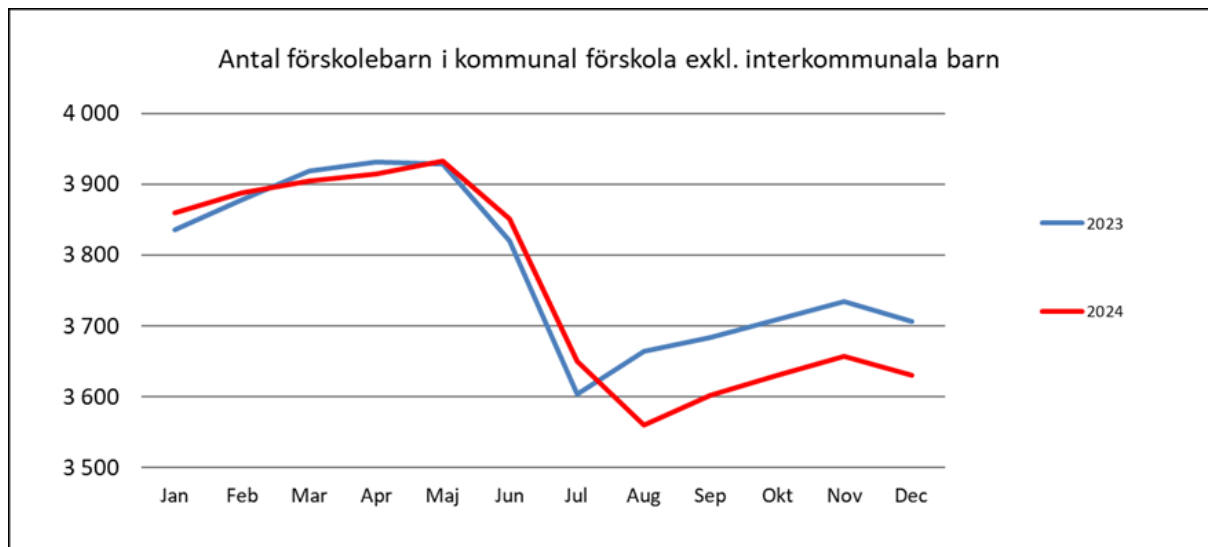
Förskola

Verksamhetsområdet redovisar ett underskott mot budget om 0,1 mnkr före resultatdispositioner och ett överskott om 0,1 mnkr efter resultatdispositioner. Därmed minskar förskolans fonder med 0,2 mnkr. I resultatet finns prestationsförändringar och budgetjusteringar med i form av bland annat barnomsorgsgarantin samt kompensation för höga hyror. Underskottet före resultatdispositioner beror på ett lägre barnantal än budgeterat.

Barnantalet har minskat successivt under de senaste åren. Under höstterminen 2024 märktes en tydlig minskning mot föregående år. Det genomsnittliga antalet inskrivna barn för 2024 är 3 757, vilket är 28 barn färre än 2023. Enligt både Swecos och SCB:s befolkningsprognos kommer barnantalet fortsätta minska kommande år. Andel barn i kommunal förskola i förhållande till enskild förskola uppgår 2024 till 55,0 procent att jämföra med 55,3 procent 2023. I genomsnitt var det totalt 6 830 barn i de kommunala och fristående förskolorna i stadsdelsnämndsområdet.

Resultatenheterna har haft stora utmaningar med att hålla budgeten. Ökade kostnader för framför allt löner, pensionsavsättningar och livsmedel har krävt prioriteringar framför allt för personal som är den största kostnaden. Under nästa år kommer utrymmet för att hantera det ekonomiska läget vara än mindre och ytterligare besparingar kommer vara svåra att

genomföra utan att det påverkar verksamheten negativt.

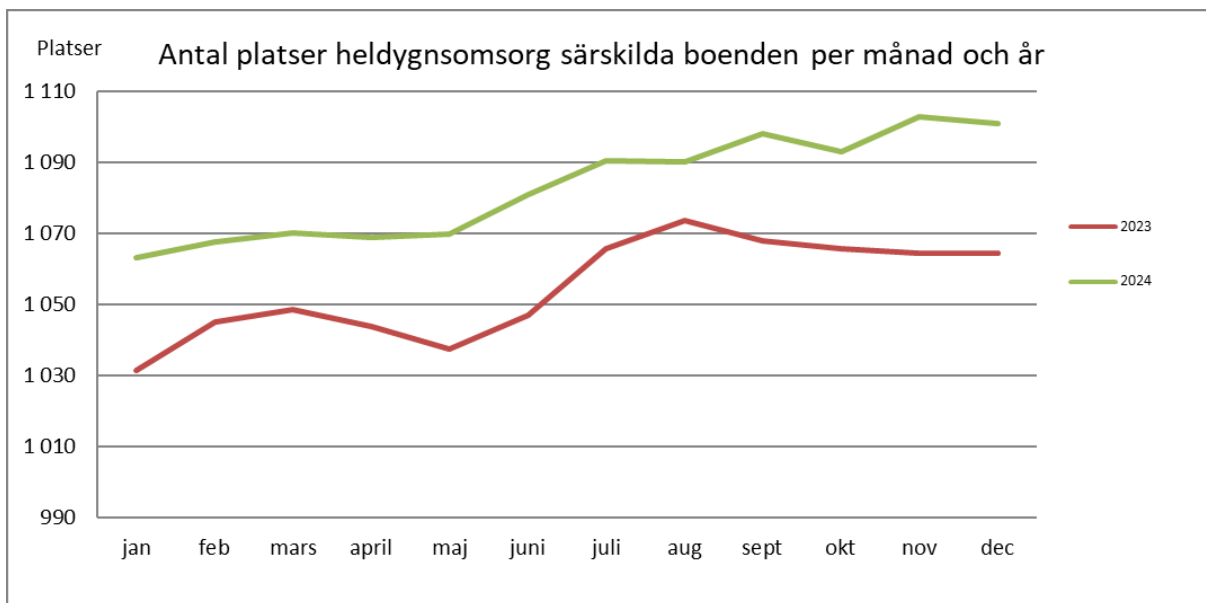

Äldreomsorg

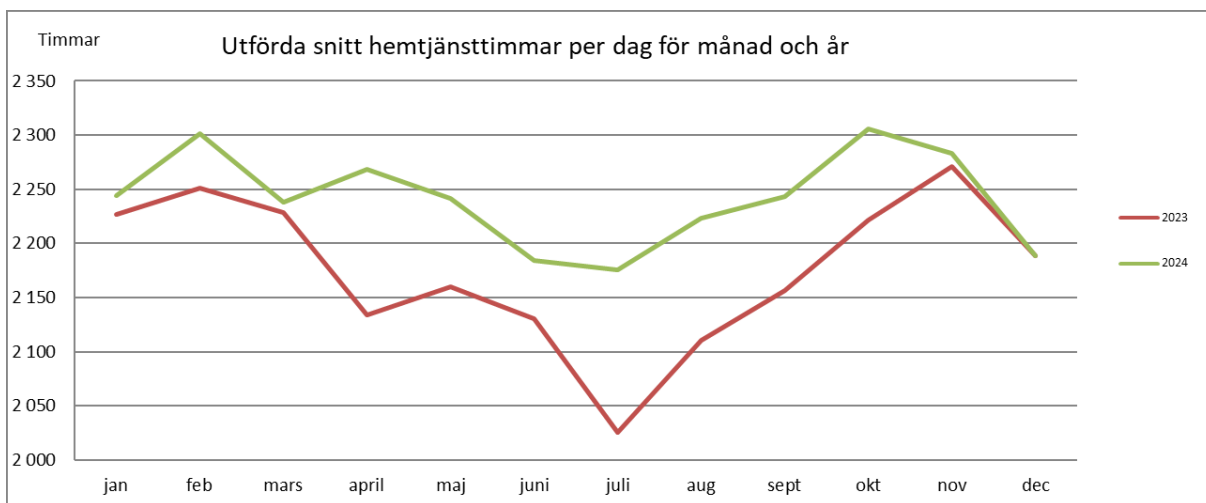
Resultatet för verksamhetsområde äldreomsorg är ett överskott om 49,0 mnkr. Överskottet finns på beställarsidan och underskott finns på utförarsidan. Överskottet beror huvudsakligen på lägre behov av omsorg jämfört med budget.

Bokförda nettokostnader för året uppgår till 1 566,1 mnkr. Vid motsvarande period år 2023 uppgick sammanlagda nettokostnaderna till 1 474,5 mnkr. Verksamhetsområde äldreomsorg har ökade kostnader med 91,6 mnkr eller 6,2 procent. Kostnadsökningen beror till största del på prisökning men även på fler beviljade platser främst inom särskilt boende.

Antal särskilda boendeplatser är 1 083 platser i snitt för 2024, vilket är en ökning mot 2023 då antal platser i snitt var 1 055. Anledningen till ökningen av boendeplatser är främst ett ökat antal äldre över 85 år.

Antal utförda hemtjänsttimmar uppgår till 68 352 timmar per månad vilket är lägre än år 2023 med 66 146 hemtjänsttimmar per månad. Grafen nedan visar dagsnittet för utförda hemtjänsttimmar. Utförda hemtjänsttimmar 2024 per dag är 2 241 timmar. År 2023 var snittet 2 175 timmar per dag.

Område vård- och omsorgsboende visar ett mindre överskott på 0,6 mnkr. En bidragande faktor till överskottet är ett statsbidrag på 6,6 mnkr för arbetet med att minska antalet timanställda inom äldreomsorgen.

Efterfrågan för en plats på vård- och omsorgsboende är hög och det är kö till både demens och somatiska platser. Beläggningen har under året varit hög och ligger på 96,2 procent. Dock så drar Väderkvarnens profilboende ner beläggningen något där efterfrågan är lägre och beläggningen landar på 82,8 procent. Intäkterna har under året varit stabila.

Den stora kostnaden är personalen som står för 88 procent. Det finns dock en variation mellan de olika enheterna och vissa har större utmaningar än andra. Alla enheter arbetar hårt med att optimera scheman för att ge den äldre bra service och stöd och samtidigt få en ekonomi i balans. Utan statsbidraget hade personalkostnaderna varit 2 procentenheter för höga för att få en ekonomi i balans. Det arbetas noggrant med schemat och det arbetet är viktigt att det fortsätter.

Hemtjänstenheterna i egen regi redovisar ett underskott om 15,5 mnkr. Hemtjänstens insatser har ökat och därmed både kostnader och intäkter. Det ökade antalet insatser har dock krävt en ökad bemanning, vilket gör att hemtjänsten fortsatt redovisar underskott.

Resultatenheterna Bo Bergman är en del av hälsofrämjandeenheten Östermalm. Verksamheterna har en enhet med demensinriktning och en enhet med somatisk inriktning. Samtliga platser i verksamheterna är biståndsbedömda.

Resultatenheterna avvecklas för att jämställa alla dagverksamheter i Norra innerstaden inför omorganisation 2025. Enheterna redovisar ett överskott med 0,7 mnkr i samband med att resultatfond avvecklas.

Inom hälsofrämjandeenheten Östermalm finns tre anslagsfinansierade verksamheter med öppna träfflokaler. Träfflokalerna redovisar ett överskott om 3,5 mnkr. Överskottet beror främst på att budget för nystartskostnader inte använts fullt ut.

Hälsofrämjandeenheten Norrmalm med sex verksamheter redovisar ett överskott om 0,4 mnkr. I verksamheten ingår två dagverksamheter med biståndsbeslutade placeringar och två öppna mötesplatser samt anhörigstöd och uppsökande verksamhet.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Verksamheten för stöd och service till personer med funktionsnedsättning visar på ett underskott om 0,5 mnkr. Av underskottet står utförarenheten inom funktionsnedsättning för ett underskott om 0,5 mnkr. Underskottet förklaras av ett lägre deltagande på daglig verksamhet jämfört mot budget.

Barn, kultur och fritid

Verksamheten redovisar ett överskott om 11,1 mnkr. Överskottet förklaras främst av att planerade nya verksamheter på bland annat Sergels torg startar upp först 2025, samt på större fördelning av statsbidrag än budgeterat.

Arbetsmarknadsåtgärder

Verksamhetsområdet arbetsmarknadsåtgärder redovisar ett underskott om 0,3 mnkr. Underskottet förklaras främst av ökade kostnader för feriearbeten.

Ekonomiskt bistånd

Verksamhetsområdet ekonomiskt bistånd visar ett underskott om 3,4 mnkr, där hela underskottet finns inom utbetalt ekonomiskt bistånd. Antalet bidragshushåll till och med december (preliminär siffra) uppgår i snitt till 283 stycken, att jämföra med 261 stycken i snitt per månad 2023. Underskott har uppstått trots att nämnden tilldelats budgetjustering om 2,0

mnr för ökade kostnader.

Resultatenheter

Nämnden har tolv resultatenheter, nio inom förskolan, en inom verksamheten för fält- och fritid, en inom daglig verksamhet äldreomsorg, samt en i form av socialpsykiatrins utförarenhet.

Enheterna inom förskolan minskar fonden med 0,2 mnr till 2025.

Resultatenheten Bo Bergmans dagliga verksamheter upphör till 2025 vilket innebär att fonden om 0,5 mnr resultatförs i sin helhet.

Socialpsykiatrins utförarenhet redovisar en budget i balans varvid ingen överföring sker.

Fält- och fritidsenhetens resultatfond har nått sitt tak och kommer inte överföra något ytterligare.

Resultatenheterna redovisar sammanlagt en minskning av sina fonder med 0,7 mnr till 2025.

Resultatenhetens namn	Resultat- enhetens bruttobudget 2024	Resultatöver- föring från 2023 Överskott (-) Underskott (+)	Resultat 2024 Överskott (-) Underskott (+)	Resultat- överföring till 2025 Överskott (+) Underskott (-)
Klara förskolor	55 819,0	-4 545,0	2 440,0	2 105,0
Johannes förskolor	53 901,0	-4 970,0	-420,0	5 390,0
Karlbergs förskolor	55 298,0	-4 814,0	-443,0	5 257,0
Matteus förskolor	53 858,0	-4 629,0	-279,0	4 908,0
Odenplan Förskolor	55 911,0	-2 706,0	262,0	2 444,0
Norra Djurgårdsstadens förskolor	72 580,0	-6 995,0	-263,0	7 258,0
Centrala Östermalms förskolor	61 745,0	-5 243,0	-931,0	6 174,0
Engelbrekt-/Gärdets förskolor	90 500,0	-8 537,0	-513,0	9 050,0
Hedvig Eleonora förskolor	64 156,0	-4 199,0	363,0	3 836,0
Bo Bergmans resultatenheter (upphört!)	5 012,0	-485,0	485,0	0,0
Fält och fritidsenheten	9 000,0	-900,0	0,0	900,0
Socialpsykiatrins utförarenhet	35 951,0	-3 498,0	0,0	3 498,0
Summa resultatenheter		-51 520,0	701,0	50 819,0

Investeringar

Nämndens investeringsbudget uppgår till 58,5 mnr, där 13,8 mnr avser maskiner och inventarier, 33,3 mnr avser parkinvesteringar, 9,3 mnr avser klimatinvesteringar, 0,7 mnr avser trygghetsinvesteringar, samt 1,4 mnr avser investeringsmedel för biologisk mångfald.

Förvaltningen redovisar ett sammanlagt överskott om 11,7 mnkr mot budget.

Förvaltningen redovisar ett överskott om 0,9 mnkr avseende nycklade medel för stadsmiljö. Förseningar i upphandlingen av entreprenör för Kaknäs lekplats har medförd att produktionsstart uteblivit och väntas ske först 2025. Inom upprustningsprojektet av Tessinparkens grusyta har dialogskedet precis avslutats och produktion planeras till 2025. Tessinparkens parklek har under året fått ökade kostnader än planerat då projektets sista etapp handlats upp enligt ett nytt ramavtal anpassat till höjda världsmarknadspriser. Kostnader i samlingspotten Småparker & lek har ökat mot budget och innefattar bland annat gräsrening i Vasaparken och upprustningar av Ravinens lekplats i Ekshagen samt Valhallavägens mitt i samarbete med trafikkontoret. För detaljerad förbrukning per projekt se bilaga 1.

För klimatinvesteringar redovisas ett överskott om 3,9 mnkr. Av dessa avser 2,8 mnkr skyfallsmagasin i humlegården. Resultat av markundersökningar medförde att utredningen av ett skyfallsmagasin i Humlegården avslutades. Projektet kommer istället att undersöka möjligheter till ytlig fördröjning av vatten och en mindre omfattande lösning med underjordiska rörmagasin. En ny ansökan för det fortsatta projektet gjordes i samband med verksamhetsplanen för 2025, vilket innebär att ingen ombudgetering av dessa medel kommer begäras i detta ärende.

Klimatinvesteringsmedel om 0,4 mnkr har även erhållits för installation av isolerglas (tilläggsisolering av fönster) i samband med Stockholms hems fönsterreningprojekt på förskolan Villagatan. Stockholms hems förvaltare meddelade under hösten att projektet var försenat då de ekonomiska förutsättningarna för beslutsunderlag inte har kunnat färdigställas i tid, för att möjliggöra tid för upphandling av entreprenaden. Projektstart beräknas till 2025 års början. Nämnden ansöker om ombudgetering av ej förbrukade klimatmedel om 0,4 mnkr till 2025.

Medel för biologisk mångfald redovisar ett överskott om 0,4 mnkr avseende ängsytor. Träd- och buskplantering har genomförts enligt plan.

Budgeten för maskiner och inventarier lämnar ett överskott om 6,5 mnkr. Främst förklaras överskottet av lägre kostnader för inköp av inventarier till uppstart av nya förskolan Resedan, samt till vård- och omsorgsboenden som återgått i egen regi. Inköp har bland annat ersatts av återbruk via Stocket.

Mnkr	Budget 2024	Bokslut 2024	Avvikelse 2024	Avvikelse mellan prognos T2 och bokslut 2024
Parkinvesteringar	10,5	10,5	0,0	0,0
Reinvesteringar	6,0	6,0	0,0	0,0
Nycklade medel Stadsmiljö	16,8	15,9	0,9	0,9
Klimatinvesteringar	9,3	5,4	3,9	1,5
Trygghetsinvesteringar	0,7	0,7	0,0	0,0

Övriga investeringsmedel	1,4	1,0	0,4	0,4
Maskiner & inventarier	13,8	7,3	6,5	4,5
Totalt investeringar	58,5	46,8	11,7	6,9

Försäljningar av anläggningstillgångar

Någon försäljning av anläggningstillgångar har inte varit aktuellt under år 2024.

Verksamhetsprojekt (driftprojekt)

Något verksamhetsprojekt har inte varit aktuellt hittills under året.

Ombudgeteringar

Klimatinvesteringsmedel om 0,4 mnkr har även erhållits för installation av isolerglas (tilläggsisolering av fönster) i samband med Stockholmskretsens fönsterrenoveringsprojekt på förskolan Villagatan. Stockholmskretsens förvaltare har under hösten meddelat att projektet är försenat då de ekonomiska förutsättningarna för beslutsunderlag inte har kunnat färdigställas i tid för att möjliggöra tid för upphandling av entreprenaden. Projektstart beräknas till 2025 års början.

Nämnden ansöker om ombudgetering av ej förbrukade klimatmedel om 0,4 mnkr till 2025.

Medel för lokaländamål

Ej aktuellt under 2024.

Analys av balansräkning

Förvaltningens balansomslutning har ökat med 9,6 mnkr. Endast större skillnader i både belopp och procent jämfört med förra årets tertialbokslut kommenteras.

Tillgångar	2023	2024
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	267,4	276,2
Maskiner och inventarier	24,4	24,8
Kundfordringar	60,6	50,3
Diverse kortfristiga fordringar	1,9	2,6
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	80,8	90,7
Kassa och Bank	0,2	0,2

Tillgångar

- Kundfordringar har minskat med 10,4 mnkr. Detta beror till stor del på att park och stadsmiljö fakturerade ut större belopp i samband med bokslutet 2023.

- Diverse kortfristiga fordringar har ökat med 0,7 mnkr. Detta beror på större fordringar mot arbetsförmedlingen samt fordringar mot anställda jämfört mot tidigare år.
- Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter har ökat med 9,9 mnkr. Detta beror till stor del på ökad periodisering av kvartalshyror till följd av höjda hyror under året. Anledningen är också att större belopp bokförts mot Kungsholmen gällande park och stadsmiljö.

Skulder och Eget kapital	2023	2024
Eget kapital	-130,6	130,7
Långfristiga skulder	-6,9	-6,3
Kortfristiga skulder till kreditinstitut och kunder	-0,1	0
Leverantörsskulder	-126,8	-225
Övriga kortfristiga skulder	-4,1	-3,7
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	-166,8	-79,1

Skulder och eget kapital

- Eget kapital har förändrats utifrån övriga förändringar i balansräkningen.
- Leverantörsskulder har ökat med 98,2 mnkr. Detta beror till stor del på att det 2023 låg kvar stora belopp av ej hanterade fakturor som behövde bokföras manuellt inom äldreomsorgens beställarenheter.
- Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter har minskat med 87,6 mnkr. Detta beror till stor del på att det 2023 låg kvar stora belopp av ej hanterade fakturor som behövde bokas upp manuellt.

Alla ovanstående avvikelser anses vara av naturlig variation.

Övrigt

Särskilda redovisningar

Bedömning av nämndens interna kontroll

 Tillräcklig

Analys

Norra innerstadens stadsdelsnämnd bedömer att den interna kontrollen under år 2024 varit tillräcklig.

De fåtal avvikelser som uppmärksammats rör kontrollaktiviteter som har modifierats under

perioden, och i vissa fall tagits bort. Då de aktiviteter som kontrollaktiviteterna syftade till är uppföljda på annat sätt bedöms det som mindre avvikelser. Nedan följer de avvikelser som har uppmärksammats inom internkontroll under perioden.

- Processen **systematiskt informationssäkerhetsarbete**

Inom processen finns kontrollen av upprättade PUB-avtal. Kontroller har genomförts, men inte som stickprov. Bedömningen har varit att det är till större nytta att stämma av behov och förekomst av PUB-avtal i samband med implementering av nya system samt i samband med informationsklassningar då det ändå görs en genomlysning av tekniska och organisatoriska säkerhetsåtgärder. Tre PUB-avtal har upprättats under året.

- Processen **förebygga otillåten påverkan**

Inom processen finns kontrollen enkätutskick kring otillåten påverkan, hot och våld. Enligt beskrivning av kontrollen ska en enkät skickas ut 1 ggr/året till enhetschefer. Enkäten skickas i slutet av året, analys av resultat i samband med verksamhetsberättelse. Ingen enkät har skickats ut, men antal incidenter är uppföljda via IA-systemet.

I övrigt har nämndens internkontrollplan inga avvikelser. Uppföljning av nämndens internkontroll återfinns som bilaga till verksamhetsberättelsen.

Systematiskt kvalitetsarbete

Förvaltningens systematiska kvalitetsarbete utgår från stadens kvalitetsprogram och den lagstiftning som finns för de olika verksamhetsområdena. Stadens system för integrerad styrning och ledning, ILS, är ett stöd för uppföljning av nämndens verksamheter och ekonomi. Verksamhetsplan, underlag för kommande års budget tillsammans med tertiärrapporter och verksamhetsberättelse är viktiga instrument för att följa upp och kvalitetssäkra verksamheterna. Uppföljning av väsentlighets- och riskanalyser och intern kontroll är ytterligare instrument för uppföljning. Det digitala verktyget ILS-webb har under året kompletterats med en kvalitetsledningsmodul för socialtjänst, äldreomsorg och verksamheter enligt LSS.

Det systematiska kvalitetsarbetet omfattar ständiga förbättringar, innovation och digitalisering. Redovisningen nedan fokuserar framförallt på arbetet med ständiga förbättringar, medan innovation och digitalisering redovisas under mål 3.1 *Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd*.

Inom staden finns kvalitetsutmärkelsen som ska stimulera och uppmuntra det systematiska kvalitetsarbetet och en långsiktigt hållbar utveckling men det finns även andra, mindre sammanhang där systematiskt kvalitetsarbete uppmärksammas. Under året har exempelvis följande verksamheter uppmärksammats:

- Förskolan Villa Ekbacken har uppmärksammats för sitt arbete med att utveckla barnens motoriska färdigheter som verktyg för inläring, självkänsla och hälsa av sajten Förskolan som ges ut av Sveriges lärare.
- En förskollärare på förskolan Anna har fått Guldfjärilens hederspris. Priset tilldelas en pedagog eller ett arbetslag som på ett innovativt sätt skapat förutsättningar för lustfyllt

och likvärdigt lärande inom de naturvetenskapliga ämnena och teknik. Utdelare är Lekolar som arbetar med pedagogiskt och kreativt material för bland annat förskolor.

- Förskoleforum, ett kompetensutvecklingsforum för personal inom förskolan, har utsett förskolan Anna till månadens förskola i maj.
- Anhörigkonsulenterna har spridit inspiration och goda exempel utifrån sitt arbete genom att föreläsa på Demensdagarna i Göteborg och genom en artikel i Forte Magasin om hur man kan starta grupper för ”unga anhöriga” (18-30 år) och ”träffpunkt mitt i livet” (partner under 65 år).

Implementering av kvalitetsprogrammets förhållningssätt

Kvalitetsprogrammet delar in det systematiska kvalitetsarbetet i ständiga förbättringar, innovation och digitalisering. Som stöd i arbetet finns även sex förhållningssätt som ska präglade arbetet; stockholmarnas fokus, helhetssyn, hållbarhet, handlingsutrymme, lärande och öppenhet. Flera av förvaltningens verksamheter har under året framförallt arbetat med förhållningssätten stockholmarnas fokus och helhetssyn. Ett exempel från äldreomsorgsavdelningen är Biståndsbedömning för äldre som identifierat olika utvecklingsområden när de arbetat med förhållningssätten. Under arbetet med förhållningssättet *stockholmarnas fokus* har bland annat följande utvecklingsområden identifierats; tydliggöra vilken information som ges till samtliga i målgruppen äldre personer och vilken som ges vid behov samt att ta reda på vilken information de äldre önskar ta del av. För att lyckas med detta behöver verksamheten hålla målgruppsanalysen levande eftersom målgruppen har olika förutsättningar att ta del av information. Under arbetet med förhållningssättet helhetssyn identifierades bland annat behovet av att utveckla verksamhetens introduktion för nya medarbetare i syfte att ge medarbetare en förståelse för hur dennes befattning är en del av, och påverkar, stadens utvecklingsarbete. Andra exempel på arbete med implementering av kvalitetsprogrammet finns från exempelvis förskoleverksamheterna som har integrerat förhållningssätten i sitt systematiska kvalitetsarbete och socialpsykiatriska utförarenheten som under en heldag arbetat med kvalitetsprogrammet utifrån förhållningssättet *handlingsutrymme*.

Ständiga förbättringar

Grunden i kvalitetsarbetet är ständiga förbättringar och utveckling i verksamheterna. Arbetet är en del av det ordinarie arbetet och handlar bland annat om att hantera avvikelser, synpunkter och klagomål, genomföra riskanalyser, egenkontroller, analysera resultat från undersökningar, följa utvecklingen av nyckeltal och att vidta åtgärder som leder till ständiga förbättringar. Andra viktiga underlag är kvalitets- och resultatdialoger, patientsäkerhetsberättelse, nämndens underlag till stadens övergripande förskolerapport, självvärderingsinstrument och nationella kvalitetsregister.

Förvaltningen arbetar utifrån stadens kvalitetsprogram samtidigt som förskola, socialtjänst, äldreomsorg och verksamhet enligt LSS även arbetar utifrån den lagstiftning som finns för respektive område. Förskolan arbetar med det nationella kvalitetssystemet som ett ramverk för sitt systematiska kvalitetsarbete på alla nivåer. Kvalitetssystemets självvärdering har genomförts i alla enheter. Kvalitetssystemet är integrerat i nämndens verksamhetsplan där förskolans nationella målsättning, delmål och framgångsfaktorerna används som ram.

Förskolans ledningsgrupp har, utifrån de sju framgångsfaktorerna, identifierat utvecklingsområden och insatser och tagit fram en treårig plan, som även kopplas till nämndens underlag för budget (den så kallade fler-åringen) och Stockholms stads kvalitetsprogram.

Förvaltningen driver ett projekt för att ta fram ett gemensamt ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete för socialtjänst, äldreomsorg och verksamhet enligt LSS. Under året har förberedelser gjorts för att införa ett digitalt kvalitetsledningssystem i ILS-webben. Projektet har också inventerat arbetssätt i verksamheterna kring ständiga förbättringar, exempelvis hur man arbetar med egenkontroller och avvikelser, tagit fram ny gemensam rutin för riskanalys och gjort förberedelser för att kunna införa kvalitetsledningsmodulen i ILS-webb där förbättringsarbetet kommer att kunna dokumenteras.

Uppföljningar av verksamhet, avtal och uppdrag

Äldreomsorgens verksamheter i egen regi, på entreprenad och verksamheter upphandlade enligt lagen om valfrihet, LOV, följs upp enligt en stadsgemensam uppföljningsmodell. Uppföljningen genomförs genom platsbesök och omfattar områden som till exempel bemanning, dokumentation, kvalitetsledningssystem och värdegrundsarbete. Vartannat år följer staden upp hemtjänstverksamheter och vartannat år följs vård- och omsorgsboenden och dagverksamheter upp. Förvaltningen har under 2024 genomfört verksamhetsuppföljningar i hemtjänst och servicehus. Resultatet av uppföljningen av verksamheter i nämndens egen regi och entreprenader redovisas till stadsdelsnämnden i form av en samlad rapport som bilaga till verksamhetsberättelsen. Uppföljning av LOV-verksamheter redovisas till äldrenämnden.

Utöver verksamhetsuppföljningar genomför förvaltningen systematiska uppföljningar av avtal och uppdrag under året för verksamheter i egen regi och på entreprenad. Avtals- och uppdragsuppföljningar kompletteras med oanmälda besök. Resultatet av avtals- och uppdragsuppföljningar återkopplas till verksamheterna för eventuella åtgärder och uppföljning. QUSTA-uppföljning (Quality, uppföljning, säkerhet, tillsyn och ansvar) genomförs också en gång per år för stadsdelsnämndens egen regi och på entreprenad. Syftet med QUSTA-uppföljningen är att kartlägga, följa upp och vidareutveckla det systematiska kvalitetsarbetet för hälso- och sjukvård.

Socialtjänstavdelningen har på uppdrag av socialförvaltningen genomfört avtalsuppföljningar av korttidsvistelse, stödboende och sysselsättning enligt socialtjänstlagen upphandlade inom LOV. Uppföljningarna genomförs utifrån socialförvaltningens underlag som är baserat på Socialstyrelsens föreskrift om kvalitetsledningssystem samt stadens förfrågningsunderlag och uppdragsbeskrivningar. Resultatet av uppföljningarna återkopplas till verksamheterna och redovisas till socialnämnden. Resultatet redovisas av socialförvaltningen i en årsrapport. Socialtjänstavdelningens avtals- och verksamhetsuppföljningar under året redovisas i separat bilaga.

Granskningar, inspektioner och revisioner

Staden har egna revisorer, inspektörer och kvalitetsobservatörer som granskar verksamheterna vilket är en möjlighet för förvaltningen att förbättra kvaliteten. Under året har socialtjänstavdelningen och äldreomsorgsavdelningen blivit granskade av inspektörer från

respektive fackförvaltningar.

Under våren 2024 har socialtjänstinspektörer från socialförvaltningen genomfört en kvalitetsgranskning i samtliga stadsdelsförvaltningar av förhandsbedömningar gällande barn 0-12 år, som det inte inletts utredning på. Resultatet har bland annat visat att socialtjänsten i hög grad möter de formella lagkraven på handläggning och att en omedelbar skyddsbedömning så gott som alltid genomförs. Granskningen lyfter fram barns delaktighet som ett tydligt utvecklingsområde. Även samverkan mellan familjeenheten och vuxenenheten liksom anmälningmöten har identifierats som ett utvecklingsområde. Anmälningmöten hålls mellan socialtjänsten och anmälningsskyldiga verksamheter när de har gjort en orosanmälan, exempelvis när förskolan gjort en orosanmälan.

Socialpsykiatriska utförarenhetens särskilda boende Malmskillnadsgatan har granskats av funktionshinderinspektörerna. Granskningen har visat styrkor som att de flesta måltiderna lagas på plats, att det finns ett stort utbud av såväl enskilda som gemensamma aktiviteter och att det finns tillgång till både dagstidningar och gemensamma datorer för klienterna. Granskningen visade också utvecklingsområden kopplade till den sociala dokumentationen.

Under 2024 granskade revisionskontoret om biståndsbedömning för äldres, styrning och uppföljning av genomförandeplaner inom hemtjänsten sker i enlighet med socialtjänstlagen samt stadens riktlinjer och anvisningar. Verksamhetsområdet kommer analysera resultaten under 2025 och därefter vidta åtgärder utifrån framkomna behov.

Äldreförvaltningen genomförde en inspektion på biståndsbedömning för äldre under året med syfte att följa upp verksamhetsområdets arbete med de äldres välbefinnande och livskvalitet. Särskilt fokus låg på områdets arbete med att bryta ofrivillig ensamhet och social isolering. Inspektörerna granskade även handläggning och dokumentation av insatsen dagverksamhet med social inriktning. Verksamhetsområdet kommer analysera resultatet under 2025 och därefter vidta åtgärder utifrån framkomna behov.

Revisioner har genomförts på profilboenden under 2023 och 2024 i syfte att säkerställa att individuppföljningar genomförs och att genomförandeplaner används som ett instrument under uppföljningarna, i enlighet med stadens riktlinjer. Utifrån revisionerna har biståndsbedömning för äldre vidtagit åtgärder som att ta fram nya styr- och stöddokument för individuppföljningar på vård- och omsorgsboende samt för uppföljning och granskning av genomförandeplaner. Verksamhetsområdet ser ett fortsatt utvecklingsbehov kring att säkerställa att genomförandeplaner används som ett instrument under individuppföljningar och därför diskuteras de styrdokument som nämnts ovan regelbundet under möten med biståndshandläggare.

Klagomål och synpunkter

Hanteringen av klagomål och synpunkter är en del av förvaltningens arbete med ständiga förbättringar och ärenden handläggs och åtgärdas i verksamheterna. Utöver att lämna sina synpunkter direkt till förvaltningens medarbetare kan synpunkterna lämnas via brev, e-post eller via e-tjänsten Tyck Till. Inkomna klagomål och synpunkter ska diarieföras men det finns en viss underrapportering eftersom många synpunkter inkommer muntligt och löses direkt i verksamheten. Nedan framgår hur respektive avdelning arbetat med synpunkter och klagomål

under året.

Avdelningen för stadsutveckling

Synpunkter som kommer in från allmänheten genom tjänsten Tyck-till, medborgarförslag och medborgardialoger av olika slag är viktiga verktyg för att få kunskap om invånarnas behov och för att öka möjligheten till delaktighet vid utveckling av parker och grönområden.

Genom tjänsten Tyck till har det under året kommit in 62 beröm, 3443 felanmälningar, 439 frågor, 221 idéer och 205 klagomål till förvaltningen kring parker och grönområden i stadsdelsnämndsområdet. En relativt stor del av de synpunkter som inkommit har gällt gatumark som stadsdelsförvaltningen inte ansvarar för och har därför skickats vidare till trafikkontoret för vidare handläggning.

Av inkomna synpunkter och felanmälningar rör flertalet slitage på lekplatser och önskemål om ny lekutrustning. Detta kan delvis bero på det höga besöksstrycket på lekplatserna i stadsdelsnämndsområdet vilket gör att bland annat lekutrustning slits ut snabbt och måste bytas ut. Många felanmälningar rör även papperskorgar som inte tömts tillräckligt ofta i de stora parkerna med högst besöksstryck. Förvaltningen för nu därför dialog med parkdriftsentreprenören för att öka tömningsfrekvensen på dessa platser. Många evenemang arrangeras också i stadsdelsnämndsområdet under vår- och sommarhalvåret, vilket innebär ett stort besöksstryck och ökad nedskräpning i bland annat parker. Många parker har även ett extra stort besöksstryck till följd av förskolor och skolor som använder dessa till sin utevistelse. Gustav Adolfsparken är ett exempel på detta, där många skolor och förskolor nyttjar parken vilket innebär ett stort slitage på bland annat gräsytor och lekutrustning. Detta har genererat mycket synpunkter från invånare under året.

Under sommarsäsongen kom många synpunkter in på uteserveringar i anslutning till parker, bland annat om serveringar som tagit större anspråk på yta än vad de har tillstånd till och höga ljudnivåer som stört boende i närheten.

En rad frågor och synpunkter om döda träd och grenar har också inkommit, vilket bland annat är en följd av torrare somrar de senaste åren och att almsjukan har ökat i Stockholm. Almsjukan är sannolikt en följd av längre varmare perioder de senaste åren vilket är gynnsamt för spridning av sjukdomen.

Förskoleavdelningen

Under året har förskoleavdelningen tagit emot 87 synpunkter och klagomål, som har besvarats och åtgärdats där det varit aktuellt. De genomförda åtgärderna har handlat om att verksamheten utvecklat kommunikationen med vårdshavare, sett över rutiner och kommunikation i samband med introduktion samt arbetat för att stärka medarbetarnas förmåga till ett gott professionellt bemötande gentemot vårdnadshavare och andra. Verksamheterna har också sett över sina rutiner kopplade till barnsäkerhet.

De 73 inkomna synpunkterna har övergripande gällt bemanning, kommunikation, rutiner i arbetet med barnen, säkerhetsfrågor och på utbildningen som helhet. Analysen av inkomna synpunkter visar att många frågor skulle kunna lösas med bättre kommunikation inför till exempel förändringar i verksamheten och med ett gott professionellt bemötande i den

vardagliga kontakten med vårdnadshavare.

De 14 inkomna klagomålen har övergripande gällt omsorg och säkerhet i verksamheten, introduktion, lokaler, personalfrågor/bemanning och utbildningen som helhet. Här finns ett behov av att fortsätta implementera och kommunicera förvaltningens rutiner, så att klagomål inkommer och hanteras på rätt nivå och på ett professionellt sätt.

Socialtjänstavdelningen

Under året har totalt 39 klagomål och synpunkter inkommit varav två har varit beröm. Majoriteten av de registrerade klagomålen och synpunkterna har handlat om myndighetsutövning och då främst handläggning av ärenden och klientens upplevelse av bemötandet. Alla klagomål har utretts av berörd verksamhet i syfte att synliggöra och komma tillrätta med eventuella brister. Frågor gällande rättssäkerhet i handläggning och ett gott bemötandet är centrala i förbättringsarbetet. I ärenden där anmälaren inte önskar vara anonym görs en individuell återkoppling.

Äldreomsorgsavdelningen

Äldreomsorgen har under året registrerat 92 klagomål och synpunkter varav sex positiva synpunkter och beröm. De senare rörde hemtjänst och biståndshandläggning och har handlat om god mat, trevligt bemötande, fin hjälp och stöd samt smidig installation av nyckelfri hemtjänst.

Hemtjänstenheterna har tagit emot 19 klagomål och synpunkter som bland annat handlat om bemötande, att personalen kommer för sent och har bråttom, städ och inköp samt hantering av sopor. Vård- och omsorgsboendena har tagit emot 26 synpunkter och klagomål som bland annat handlat om maten, bemanning, aktiviteter, munhälsa och vård och omsorg.

Biståndsbedömning för äldre har tagit emot 30 synpunkter och klagomål som bland annat handlat om utredning, bemötande, hembesök, handläggning samt fakturor. De hälsofrämjande enheterna har tagit emot åtta klagomål som bland annat handlat om svårighet att komma med på bussutflykt, störande ljud vid aktiviteter och missnöje med att verksamhetens kök varit stängt för renovering. Ett klagomål rör bristande samverkan med socialtjänst i enskilt ärende och två rör transporter med Samtrans.

Lex Sarah, Lex Maria och avvikelser i vårdkedjan

Socialtjänstavdelningens och äldreomsorgsavdelningens enheter arbetar systematiskt med att förbättra kvaliteten i verksamheterna och hanteringen av Lex Sarah-rapporter är en del av detta. Förvaltningen ska rapportera, utreda och eventuellt anmäla enligt lex Sarah om ett missförhållande eller en risk för missförhållanden inträffat i nämndens verksamheter. Arbetet med att rapportera och utreda avvikelser inklusive lex Sarah är en viktig del i att identifiera brister i verksamheten. I Lex Sarah-utredningen ska eventuella bakomliggande orsaker på systemnivå identifieras, det vill säga orsaker till att missförhållandet kunnat uppstå relaterade till organisation, ledning och styrning av verksamheten och vilka åtgärder som vidtagits för att förhindra att liknande missförhållanden uppkommer igen. Missförhållanden som uppstår i verksamheter som bedrivs av enskilda utförare eller andra förvaltningar, utreds av respektive utförare och individen följs upp av förvaltningens beställarenheter oavsett utförare.

Socialtjänstavdelningen har under året utrett fyra rapporter om missförhållanden eller risker för missförhållanden i enlighet med lex Sarah. De rapporterade händelserna har resulterat i förslag på åtgärder som bidragit till utveckling av verksamheten. Ingen av händelserna har bedömts vara allvarlig och därmed rapporterats till IVO. Förvaltningen har tagit emot information om totalt 16 rapporter från totalt tre olika privata utförare.

Äldreomsorgsavdelningen har under året utrett 14 rapporter enligt lex Sarah för verksamheter som bedrivs i egen regi. Av dessa har fem avsett hemtjänst, fem avsett biståndsbedömning, tre avsett vård- och omsorgsboende och en avsett dagverksamhet. I tre fall har missförhållandet eller risken för missförhållande bedömts vara allvarlig och därför rapporterats till IVO. Förvaltningen har även tagit emot information om totalt nio lex Sarah-utredningar från totalt tre privata utförare.

Arbete med patientsäkerhet är en del av förvaltningens arbete med ständiga förbättringar. Verksamheter som omfattas av hälso- och sjukvårdslagen ska systematiskt utreda avvikelser och vidta åtgärder. Risker för allvarliga vårdskador och händelser som medfört allvarliga vårdskador ska utredas enligt lex Maria-bestämmelserna och rapporteras till IVO. Under året har förvaltningen rapporterat tre lex Maria till IVO inom äldreomsorgen. LSS/SoL-hälsan erbjuder hälso- och sjukvård till personer som bor i grupp- eller servicebostad enligt LSS, bor på socialpsykiatriboenden eller vistas på daglig verksamhet enligt LSS. Lex Maria inom dessa verksamheter utreds av LSS/SoL-hälsan och redovisas därför för socialnämnden.

Systematiskt arbetsmiljöarbete

Checklista för årlig uppföljning

Förbättringsområden - analys av utfall

Uppföljningen omfattar alla enheter och områden på samtliga avdelningar i organisationen och avser 2024. Där utvecklingsområden har identifierats på enhetsnivå finns åtgärder inplanerade.

Det systematiska arbetsmiljöarbetet inom förvaltningen har stärkts och utvecklats under 2024. Resultatet visar ett väl fungerande systematiskt arbetsmiljöarbete där kunskaperna om förhållanden som skapar en god arbetsmiljö och hur arbetet ska utföras säkert är goda hos både chefer och medarbetare. Samverkan fungerar väl och bidrar till förbättrad arbetsmiljö och kvalitetsutveckling i verksamheterna.

- Kunskapen hos medarbetarna om de arbetsmiljöriskerna som finns på arbetsplatsen kan bli ännu bättre.
- Ett utvecklingsområde som identifierats är att genomföra löpande riskbedömningar av verksamhetens arbetsmiljö. Där behöver kunskapen höjas kring hur dessa riskbedömningar ska ske och vid vilka tillfällen.
- Det finns ett behov av att påminna om att de övergripande rutinerna finns på intranätet gällande det systematiska arbetsmiljöarbetet.
- Dokumentationen av åtgärder i en handlingsplan samt uppföljning om dessa har fått avsedd effekt, är den del i det systematiska arbetsmiljöarbetet som kan utvecklas.

- Fördelningen av arbetsmiljöuppgifter behöver uppdateras till följd av införande av den nya chefsstrukturen. Det finns behov av att ytterligare förtydliga områdeschefens ansvar i arbetsmiljöarbetet och i vilket sammanhang dessa frågor ska samverkas.
- Under 2025 ska arbetet med mål för den organisatoriska och sociala arbetsmiljön med konkreta aktiviteter tydligare samordnas med andra aktiviteter i verksamhetens styrnings- och förbättringsarbete.

Framgångsfaktorer - analys av utfall

Den årliga uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet visar på att det systematiska arbetsmiljöarbetet inom hela förvaltningen har stärkts och utvecklats under 2024. Att det systematiska arbetsmiljöarbetet stärkts kan förklaras av de stöd som förvaltningens chefer har i årshjul för arbetsplatsträffar och samverkan med de fackliga organisationerna. Under året har uppdaterade rutiner för kränkande särbehandling samt diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och repressalier tagits fram och workshops med chefer har genomförts samt att nya checklistor implementerats.

För att ytterligare stödja cheferna har förvaltningens stödfunktioner varje månad genomfört en digital sändning med aktuell chefsinformation. Bland annat har då aktuella områden i årshjulen lyfts där med syftet att inspirera och stärka cheferna samt tydliggöra förväntningar utifrån lagstiftningen och stadens riktlinjer. En partsgemensam grundläggande arbetsmiljöutbildning har genomförts vid tre tillfällen för chefer och skyddsombud.

Förvaltningens arbete med friskfaktorer inkluderas i det ordinarie arbetsmiljö- och kvalitetsutvecklingsarbetet i förvaltningen, till exempel i arbetet med resultatet från medarbetarenkäten och personalpolicyn. Friskvårdsinsatser, det hälsofrämjande arbetet med friskfaktorer, tidiga insatser och arbetsanpassning minskar sjukfrånvaron. Under sommaren har staden lanserat en digital arbetsmiljöutbildning som både chefer och medarbetare uppmuntras till att gå.

Föregående års aktiviteter från årlig uppföljning-analys av utfall

Nedan åtgärder beslutades utifrån resultatet från den årliga uppföljningen av SAM 2023.

- Fortsatt arbete med att göra arbetsmiljöpolicyn/personalpolicyn känd av alla.
- Kunskap om risker i arbetsmiljön och hur man ska arbeta säkert behöver förbättras – läggs in i checklista för introduktion av nya medarbetare och medarbetare som varit frånvarande längre tid.
- Förtydliga områdeschefens ansvar i arbetsmiljöorganisationen t ex vid årlig uppföljning.
- Övergripande rutiner t ex fördelning av arbetsmiljöuppgifter, årlig uppföljning ska läggas upp på intranätet, årshjul.

Verksamheterna har arbetat med personalpolicyn under året på APT, planeringsdagar och i andra forum vilket gett ett gott resultat. En av förvaltningens rektorer berättade på ett chefsforum hur hen jobbar med personalpolicyn och inkluderar den i alla sina processer vilket gav inspiration och kan ha påverkat ökningen. Checklistan vid introduktion har uppdaterats och de övergripande rutinerna gällande arbetsmiljö samt årshjul är publicerade på intranätet. Det systematiska arbetsmiljöarbetet inom förvaltningen fungerar väl och har stärkts och

utvecklats ytterligare under 2024.

Övrigt

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Jesper Ackinger, Stadsdelsdirektör	2025-02-13
Maria Härenstam, Avdelningschef	2025-02-12